

Over naar het nieuwe pensioenstelsel

Implementatieplan nieuwe pensioenregeling Pensioenfonds Openbare Bibliotheken

Definitieve versie
vastgesteld door het bestuur op 20 augustus 2024

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	9
2.	Inrichting projectorganisatie en besluitvormingsproces	12
2.1	Inrichting projectstructuur ten behoeve van de transitieperiode	12
2.1.1	Samenstelling werkgroep en werkstromen	12
2.1.2	Vertegenwoordiging diverse gremia en achterbannen	13
2.1.3	Mijlpalen en tijdlijnen	15
2.1.4	Vervolgstappen tot aan transitie	16
2.2	Besluitvormingsproces vaststelling implementatieplan	18
2.2.1	Het doorlopen besluitvormingsproces	18
2.2.2	Oordeel van het bestuur	32
2.2.3	Oordelen van sleutelfunctiehouders, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht	32
3.	Risicoanalyses en beheersingsmaatregelen	36
3.1	Risico's en beheersingsmaatregelen	36
3.1.1	Beschrijving van operationele en IT-risico's	36
3.1.2	Beschrijving van belangrijkste wijzigingen in de taken en verantwoordelijkheden van de pensioenuitvoerder en partijen in de vermogensbeheerketen	42
3.1.3	Beschrijving van wijzigingen in de belangrijkste bedrijfsprocessen van de pensioenuitvoerder (procesbeheersing)	43
3.1.4	Beschrijving van wijzigingen in de governance	45
3.1.5	Beschrijving van wijzigingen in de kostenstructuur	45
3.1.6	Overzicht van de belangrijkste risico's op bovenstaande gebieden en bijbehorende beheersingsmaatregelen	46
3.2	Oordeel op technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregeling	48
3.2.1	Haalbaarheidsanalyse	48
3.2.2	Beschrijving van nog te nemen stappen	57
3.3	Uitbestedingsrisico	57
3.3.1	Hoe heeft het bestuur haar uitbestedingspartners betrokken bij de voorbereiding op de transitie (procesbeschrijving)	57
3.3.2	Belangrijkste afspraken met kritieke uitbestedingspartijen wat betreft uitvoering van de nieuwe pensioenregeling	57
3.3.3	Overzicht van alle kritieke uitbestedingen en onderuitbestedingsrelaties betrokken bij de transitie	58
3.3.4	Overzicht van de uitbestedingsrisico's en beheersingsmaatregelen	59
3.4	Risicoanalyse en beheersing financiële risico's	60
3.4.1	Beschrijving van financiële risico's die van belang zijn voor de transitie	60
3.4.2	Scenario-analyse die aangeeft welke stappen gezet worden in geval van financiële, economische en/of andere schokken tijdens de transitieperiode	64
3.4.3	Overzicht hoe beleggingsbeleid kan worden aangepast indien nodig	67
3.5	Juridische en privacy-risico's	69
3.6	Concluderend oordeel bestuur, sleutelfunctiehouder risicobeheer en raad van toezicht over de risicoanalyses en de opzet en (voor zover geïmplementeerd), het bestaan en werking van de risicobeheersingsmaatregelen	73
4.	Data en datakwaliteit	74
4.1	Beschrijving van de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en van de beheersing van de hiermee gepaard gaande risico's	74
4.2	Risicoanalyse van de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij	75
4.3	Overzicht belangrijkste risico's en 'complexe dossiers' op het vlak van datakwaliteit en de getroffen beheersingsmaatregelen.	77

4.4	Onderbouwing van de risicobereidheid en de maximale toegestane afwijking ten aanzien van datakwaliteit en een beschrijving van de wijze waarop een risicobereidheid en maximale toegestane afwijking ten aanzien van datakwaliteit wordt gehanteerd	79
4.5	Beschrijving van werkzaamheden van pensioenuitvoerder om datakwaliteit voor invaren te kunnen vaststellen	81
4.6	Beschrijving van de bevindingen voortkomend uit de uitgevoerde werkzaamheden inclusief de wijze waarop de bevindingen zijn of worden opgelost	82
4.7	Nog te nemen stappen om datakwaliteit op voldoende niveau te krijgen	84
4.8	Rapportage van specifieke werkzaamheden door externe accountant of IT-auditor voorafgaand aan invaarbeveluit	84
4.8.1	Beschrijving opdracht/werkzaamheden accountant of IT-auditor	84
4.8.2	Uitkomsten werkzaamheden en bevindingen accountant of IT-auditor	84
4.8.3	Beoordeling van uitkomsten door bestuur en conclusies van bestuur hierover	85
4.9	Onderzoek datakwaliteit na invaarmoment	85
4.9.1	Beschrijving opdracht externe accountant of IT-auditor	85
4.10	Beschrijving hoe na daadwerkelijk invaren wordt omgegaan met issues in datakwaliteit	85
4.11	Beschrijving hoe het pensioenfonds omgaat met het verwerken van eventuele terugwerkende kracht mutaties	85
5.	Invaren	87
5.1	Vorbereidingen en invulling besluit over omrekenmethode en aanwenden van het fondsvermogen voor persoonlijke pensioenvermogens	87
5.2	Beschrijving hoe het pensioenfonds wenst om te gaan met opgebouwde pensioenen	90
5.2.1	Welk gedeelte van het vermogen wordt gebruikt om te voldoen aan de vereisten ten aanzien van het minimum vereist eigen vermogen resp. voor het vormen van de voorziening voor operationele risico's	93
5.2.2	Welke methode wordt gebruikt voor de waardering van de pensioenaanspraken en -rechten en het aanwenden van het vermogen	95
5.2.3	Invulling aan de bestuurlijke ruimte binnen de gekozen methode	95
5.2.4	De hoogte van de initiële vulling van het compensatiedepot	96
5.2.5	De initiële vulling van de solidariteitsreserve en de regels die voor deze reserve gelden	97
5.2.6	Wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden van gebruikmaking van overbruggingsplannen	98
5.2.7	Hoe het pensioenfonds rekening heeft gehouden met de gevolgen voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of pensioengerechtigden wanneer gebruik is gemaakt van de mogelijkheid in het jaar 2022, 2023 en/of 2024 toeslag te verlenen bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 105%	99
5.2.8	Hoe het pensioenfonds omgaat met premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid, arbeidsongeschiktheidspensioen en nabestaandenpensioen	100
5.2.9	De wijze waarop uitvoering zal worden gegeven aan de pensioenovereenkomst met inachtneming van de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de gelijke behandelingswetgeving	101
5.2.10	Onderbouwing transitie-effecten overgang naar nieuwe pensioenregeling	101
5.2.11	Onderbouwing evenwichtige belangenafweging	108
5.2.12	Beschrijving en onderbouwing evenwichtigheid invaardekkingsgraad	109
6.	Transitie-FTK en overbruggingsplan	111
7.	Transitieplan (op hoofdlijnen)	112
7.1	Beschrijving van besluitvormingsproces rondom transitieplan: hoe zijn de betrokken partijen tot de besluitvorming gekomen en zijn fondsgremia hierbij betrokken geweest	112
7.2	Toelichting op de wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol bestuursorganen (VO, RvT) en sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed	112
7.3	Toelichting op de wijze waarop het bestuur de uitvoerbaarheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol fondsgorganen (RvT, VO) en sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed	113
7.4	Toets op conformiteit van het transitieplan met wettelijke voorschriften	114
7.5	Gemotiveerde toelichting of het pensioenfonds wel dan niet afwijkt van transitieplan	114
7.6	Financiële grenzen (dekkingsgraad) voorwaardelijk aan transitieplan	115

7.7	Afspraken en werkwijze (concreet en haalbaar plan) als financiële grenzen transitieplan worden overschreden	115
7.8	Vrijwillig aangesloten ondernemingen, excedentregelingen en gedispenseerde ondernemingen	116
7.8.1	Vrijwillig aangesloten ondernemingen en excedentregelingen	116
7.8.2	Gedispenseerde ondernemingen	116
8.	Communicatie.....	118
	Bijlagen	120

Versiebeheer

Versie	Datum
Definitief	20-08-2024

Voorwoord

Nederland staat aan de vooravond van de grootste wijziging van het pensioenstelsel¹ sinds het ontstaan daarvan in de jaren vijftig van de vorige eeuw. De nieuwe regels voor pensioen zijn het resultaat van een maatschappelijk debat dat meer dan 15 jaar is gevoerd. Uiteindelijk heeft dit medio 2019 geleid tot een Pensioenakkoord tussen vakbonden, werkgeversorganisaties en het kabinet. In december 2020 is de Wet toekomst pensioenen ter consultatie voorgelegd. Dit heeft eind maart 2022 geresulteerd in een wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen. Op 22 december 2022 heeft de Tweede Kamer, met ruime meerderheid, het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen aangenomen. De Eerste Kamer heeft op 30 mei 2023 het wetsvoorstel, eveneens met ruime meerderheid, ook aangenomen. Met het aannemen van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer is de Wet toekomst pensioenen ingegaan per 1 juli 2023.

De memorie van toelichting op de Wet toekomst pensioenen onderscheidt drie (wettelijke) mijlpalen tijdens de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel:

1. Mijlpaal 1; wettelijke deadline is op 1 januari 2025. Het transitieplan moet uiterlijk op die datum gereed zijn. In het transitieplan leggen betrokken sociale partners de keuzes, overwegingen en berekeningen om tot de nieuwe pensioenregeling te komen alsook de wijze waarop wordt omgegaan met de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten schriftelijk vast. Ook is in het transitieplan opgenomen de verantwoording waarom volgens sociale partners sprake is van een evenwichtige transitie.
2. Mijlpaal 2; wettelijke deadline is 1 juli 2025. Het implementatieplan moet dan gereed zijn. In het implementatieplan legt de pensioenuitvoerder (i.c. Pensioenfonds Openbare Bibliotheken, hierna: POB, het pensioenfonds of het fonds) schriftelijk vast op welke wijze voorbereidingen worden getroffen voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling en invulling zal worden gegeven aan de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling. Onderdeel van het implementatieplan is het communicatieplan². Daarin staat beschreven hoe en wanneer deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden geïnformeerd worden over de consequenties van de wijzigingen. Verder geldt voor pensioenfonds, zoals POB, dat op de uiterlijke datum van mijlpaal 2 de opdrachtaanvaarding, in afstemming met de relevante fondsorganen, moet zijn afgerond. De opdrachtaanvaarding wordt formeel bevestigd aan sociale partners door een schriftelijke opdrachtbevestiging van het fonds aan sociale partners.
3. Mijlpaal 3; wettelijke deadline is 1 januari 2028³. De transitie is afgerond. Vanaf uiterlijk dat moment dient de nieuwe pensioenopbouw onder de nieuwe spelregels van de Wet toekomst pensioenen plaats te vinden.

Sociale partners in de sector Openbare Bibliotheken (hierna: sociale partners) streven naar ingang van de nieuwe pensioenregeling per **1 juli 2025**. In paragraaf 2.1.3 is een overzicht opgenomen van de gerealiseerde en nog te realiseren mijlpalen voor POB in aanloop naar de daadwerkelijke overgang naar de nieuwe pensioenregeling.

Sociale partners hebben op 10 oktober 2023 het transitieplan vastgesteld. Zij hebben bij het opstellen van het transitieplan ondersteuning vanuit POB ontvangen, onder andere bij het doorrekenen van (de effecten van de) diverse voorstellen voor de nieuwe regeling. POB heeft het transitieplan op 13 oktober 2023 op haar website gepubliceerd.

¹ Bedoeld wordt hiermee het tweede pijler pensioen (pensioen in de relatie tussen werkgever en werknemer) binnen het totale Nederlandse 3-pijler pensioenstelsel (AOW, werkgever/werknemer pensioen, individueel pensioen).

² Het implementatieplan dient te worden toegezonden aan DNB. DNB beoordeelt het implementatieplan als onderdeel van het beoordelingsproces van de invaarmelding. Het communicatieplan wordt beoordeeld door de AFM. Het communicatieplan wordt dan ook niet meegestuurd aan DNB maar dient rechtstreeks te worden toegezonden aan de AFM.

³ De wettelijke deadline van 1 januari 2028 staat nog niet vast. Het wettelijk kader gaat nu nog uit van 1 januari 2027 als uiterste datum. Er ligt een voorstel van de demissionair minister van SZW om via een Algemene maatregel van Bestuur de uiterste datum te verschuiven naar 1 januari 2028.

Het implementatieplan is zoals gezegd onderdeel van de tweede mijlpaal in de pensioentransitie. POB heeft het implementatieplan opgesteld. Het implementatieplan is gebaseerd op de Wet toekomst pensioenen zoals deze per 1 juli 2023 is opgenomen in de Pensioenwet, de memorie van toelichting bij de wet, het Besluit toekomst pensioenen, het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling en de diverse beleidsuitingen (Factsheets, Q&A's en Good Practices) over het implementatieplan van De Nederlandsche Bank (DNB). De invulling van het implementatieplan is afhankelijk van de gemaakte keuzes, zoals de gekozen pensioenregeling en de verdere uitwerking daarvan, het wel of niet inbrengen van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de nieuwe pensioenregeling (aangeduid met invaren) en de wijze waarop gecompenseerd wordt voor een achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de zogenoemde doorsneesystematiek.

De belangrijkste relevante passages over het implementatieplan in de wet, de memorie van toelichting, het Besluit toekomst pensioenen, het Besluit uitvoering Pensioenwet en de diverse beleidsuitingen van DNB zijn:

Pensioenwet / Wet toekomst pensioenen

Artikel 143: Beheerste en integere bedrijfsvoering
Artikel 150c: Mijlpalen in transitieperiode
Artikel 150i: Implementatieplan
Artikel 150m: Interne collectieve waardeoverdracht pensioenfonds bij transitie
Artikel 150n: Omrekenmethoden en aanwenden vermogen pensioenfonds

Memorie van toelichting bij de Wet toekomst pensioenen

Termijnen na afronding
Transitie-FTK
Collectieve beleggingsrisico
Opdrachtaanvaarding
Relatie tot transitieplan
Methodiek invaren
Vulling solidariteitsreserve
Onderbouwing risico's
Inhoud implementatieplan
Schokken tijdens transitieperiode
Opdrachtbevestiging/-aanvaarding
Informatieplicht
Tijdslijnen en toezicht

Besluit toekomst pensioenen

Besluit uitvoering pensioenwet artikel 46: inhoud implementatieplan

Beleidsuitingen DNB thema implementatieplan versie 3 juli 2023

Factsheet Inhoud implementatieplan pensioenfonds
Q&A Wat doet een pensioenfonds als na indiening van het implementatieplan grote wijzigingen optreden?
Good Practice Inhoudsopgave implementatieplan pensioenfonds

POB beoogt met dit implementatieplan geen uiterst gedetailleerd plannings- of projectdocument of een compleet plan van aanpak te leveren. Dergelijke gedetailleerde plannen en beschrijvingen liggen wel ten grondslag aan dit implementatieplan. In het implementatieplan wordt volstaan met een beschrijving op hoofdlijnen. Voor details wordt verwezen naar de onderliggende documenten.

1. Inleiding

Vanwege de invoering van de Wet toekomst pensioenen dient de pensioenregeling van de sector Openbare Bibliotheken te worden aangepast. De aanpassing van de pensioenregeling is medio augustus 2023 tussen de Vereniging van Openbare Bibliotheken (hierna: VOB) en de vakbonden FNV Media & Cultuur en CNV Connectief overeengekomen. Sociale partners hebben POB verzocht de aangepaste pensioenregeling vanaf 1 juli 2025 uit te gaan voeren en hebben hiervoor op 10 oktober 2023 een transitieplan inclusief een beschrijving van de gewijzigde pensioenovereenkomst aan het fonds verstrekt. Het transitieplan is, samen met een drietal publieksvriendelijke samenvattingen voor respectievelijk actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, op 13 oktober 2023 door POB op haar website geplaatst.

Sociale partners hebben POB middels het transitieplan tevens verzocht de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling. Verder hebben sociale partners POB verzocht om de deelnemers die nadeel ondervinden van de afschaffing van de zogenoemde doorsneesystematiek te compenseren op de wijze zoals beschreven in het transitieplan.

In het transitieplan hebben sociale partners de gemaakte keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenregeling vastgelegd, alsmede de gewenste wijze waarop dient te worden omgegaan met de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Daarnaast bevat het transitieplan de verantwoording van sociale partners waarom - naar de mening van sociale partners - sprake is van een evenwichtige transitie. Het transitieplan is een bijlage bij de gewijzigde pensioenregeling.

Het bestuur van POB heeft in de bestuursvergadering van **20 augustus 2024** definitief besloten de opdracht van sociale partners tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling formeel te aanvaarden en het verzoek tot invaren in te willigen. De opdrachtbevestiging zal nog schriftelijk bevestigd worden aan sociale partners conform artikel 102a Pensioenwet en artikel 28d van het Besluit uitvoering Pensioenwet. Tevens zal aan sociale partners nog medegedeeld worden dat het bestuur van POB geen gronden heeft vastgesteld om het verzoek tot invaren van sociale partners af te wijzen (artikel 150i lid 4 Pensioenwet). Op grond van artikel 150i van de Pensioenwet heeft POB dit implementatieplan opgesteld. Hoe tot bovengenoemde besluiten is gekomen, wordt beschreven in dit implementatieplan.

Bij de besluitvorming over de implementatie van de Wet toekomst pensioenen heeft het bestuur een zorgvuldig proces gevolgd. Het bestuur heeft hierbij de geldende wet- en regelgeving, statutaire bepalingen en de bepalingen van het huishoudelijk reglement in acht genomen.

De implementatie van de gewijzigde pensioenregeling onder het nieuwe pensioenstelsel is een omvangrijke en complexe operatie waarbij meerdere partijen een belangrijke rol spelen. Om de complexiteit van de implementatie en de pensioenuitvoering te reduceren hanteert POB voor de implementatie van de gewijzigde pensioenregeling de volgende uitgangspunten:

- uitvoerbaarheid;
- uitlegbaarheid;
- solidariteit;
- kostenefficiëntie.

Op basis van deze uitgangspunten heeft POB de onderstaande doelstelling opgesteld met betrekking tot de implementatie van de gewijzigde pensioenregeling onder het nieuwe pensioenstelsel:

POB streeft naar een beheerste en gecontroleerde transitie van de huidige pensioenregeling naar een overzichtelijke en robuuste nieuwe pensioenregeling onder het nieuwe pensioenstelsel.

In dit implementatieplan legt POB vast op welke wijze voorbereidingen worden getroffen voor de uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling en op welke wijze invulling zal worden gegeven aan de uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling, alsmede de wijze waarop zal worden omgegaan met de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten.

Na de inleiding in dit hoofdstuk, wordt in hoofdstuk 2 de projectorganisatie voor de transitie toegelicht en wordt het gevolgde besluitvormingsproces beschreven. In hoofdstuk 2 wordt tevens aangegeven welke mijlpalen (inclusief besluitvorming door bestuur) nog gerealiseerd dienen te worden in de implementatiefase na het nemen en indienen van het invaarbesluit. In hoofdstuk 3 wordt beschreven wat de impact van de transitie is op de organisatie, de processen en systemen en op welke wijze de geïdentificeerde risico's van de transitie worden beheerst. In hoofdstuk 4 wordt beschreven hoe POB de datakwaliteit op het vereiste niveau krijgt en houdt. In hoofdstuk 5 worden diverse aspecten rondom invaren beschreven. In hoofdstuk 6 wordt het besluit weergegeven om geen gebruik te maken van het zogenoemde transitie-FTK. In hoofdstuk 7 worden diverse aspecten rondom het transitieplan van sociale partners beschreven. Het communicatieplan, dat een samenhangend onderdeel uitmaakt van het implementatieplan, is niet in dit document opgenomen. Het communicatieplan wordt separaat ingediend bij de AFM. In hoofdstuk 8 is kort weergegeven wat in het communicatieplan is beschreven.

Samenhang met overige documenten

Het implementatieplan is een van de documenten die in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling is opgesteld en hangt in belangrijke mate samen met:

- **Transitieplan**
Hierin is onder andere een beschrijving van de nieuwe pensioenregeling op hoofdlijnen opgenomen, de wijze waarop risico's worden gedeeld binnen en tussen generaties, het invaren van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek zoals overeengekomen door sociale partners. Sociale partners hebben op 10 oktober 2023 het transitieplan vastgesteld en vervolgens verstrekt aan POB.
- **Communicatieplan**
Het communicatieplan richt zich op de wijze waarop deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden en werkgevers geïnformeerd worden over de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, gedurende de periode van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen tot en met de invoering van de nieuwe pensioenregeling in 2025. Het communicatieplan is onderdeel van het implementatieplan en zal op dezelfde datum voor beoordeling worden ingediend bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) als het implementatieplan bij DNB. Aangezien het communicatieplan niet door DNB, maar door de AFM wordt beoordeeld, is dit een separaat document. Een samenvatting van het communicatieplan is in hoofdstuk 8 van dit document opgenomen.
- **Invaarbesluit**
Het besluit van het bestuur van POB van 20 augustus 2024 om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen naar de nieuwe pensioenregeling is genomen op verzoek van sociale partners met inachtneming van alle keuzes en afwegingen zoals vermeld in dit implementatieplan en de hiervoor genoemde documenten.

- Invaarsjabloon

Als onderdeel van het voorgenomen invaarbesluit is in het invaarsjabloon een gedetailleerde toelichting opgenomen van alle aspecten van de transitie en de nieuwe regeling inclusief de door DNB vereiste cijfermatige effecten. Het invaarsjabloon zal, tegelijkertijd met het implementatieplan, uiterlijk op 3 september 2024 worden ingediend bij DNB.

De inhoud van dit implementatieplan, de opdrachtaanvaarding tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling en het invaarbesluit zijn onder voorbehoud van:

- a. Het nakomen van de door sociale partners gemaakte afspraken zoals vastgelegd in het transitieplan. Hieruit blijkt onder andere dat de door sociale partners gemaakte afspraken afhankelijk zijn van de hoogte van de dekkingsgraad van POB op het feitelijke moment van transitie.
- b. Onvoorzien omstandigheden en/of sterk gewijzigde omstandigheden op grond waarvan POB in redelijkheid niet kan worden gehouden om tot uitvoering van de verzoeken van sociale partners over te gaan.
- c. Overmacht aan de kant van POB.

POB houdt zich het recht voor om, als één van de gebeurtenissen onder punt a,b of c zich voordoet, de opdrachtbevestiging en het besluit tot invaren, alsmede het implementatieplan te wijzigen dan wel in zijn geheel in te trekken. Het bestuur zal hiervan mededeling doen aan sociale partners, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en DNB en daarbij aangeven hoe het bestuur naar aanleiding hiervan besluit te gaan handelen.

Dit implementatieplan wordt binnen twee weken na ondergenoemde vaststellingsdatum toegezonden aan DNB. Het wordt binnen twee weken na vaststelling tevens ter inzage en raadpleging beschikbaar gesteld aan alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en werkgevers door middel van publicatie op de website van het fonds. Het fonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en werkgevers over de indiening en over de inhoud van het implementatieplan waaronder de voorgenomen wijzigingen in de pensioenregeling, de gemaakte keuzes en het verdere proces. Het fonds stelt op de website tevens een kwalitatieve toelichting op de transitie-effecten beschikbaar en verstrekt de deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde en pensioengerechtigde op verzoek een berekening van de transitie-effecten per leeftijdscohort. De deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en werkgevers worden hierop gewezen door middel van een nieuwsbericht op de website.

Dit implementatieplan is vastgesteld op 20 augustus 2024.

Els Janssen
Voorzitter Bestuur POB

Walther Schapendonk
Secretaris Bestuur POB

.....

2. Inrichting projectorganisatie en besluitvormingsproces

2.1 Inrichting projectstructuur ten behoeve van de transitieperiode

2.1.1 Samenstelling werkgroep en werkstromen

Ten behoeve van de (voorbereiding van de) implementatie van de nieuwe pensioenregeling onder de Wet toekomst pensioenen is binnen POB een projectorganisatie opgezet. De projectorganisatie bestaat uit een Werkgroep WTP, die rapporteert aan het bestuur, en een zestal werkstromen, die ieder rapporteren aan de Werkgroep WTP. In bijlage 1 is de volledige projectorganisatie in de vorm van een organogram opgenomen.

De Werkgroep WTP is binnen de opgezette projectorganisatie verantwoordelijk voor de voorbereidingen op de Wet toekomst pensioenen wat uiteindelijk moet resulteren in een beheerste en gecontroleerde transitie van de huidige pensioenregeling naar een overzichtelijke en robuuste nieuwe pensioenregeling onder het nieuwe pensioenstelsel.

De Werkgroep WTP is in dit kader onder andere verantwoordelijk voor het tijdig opleveren van het nieuwe pensioenreglement en het nieuwe uitvoeringsreglement. Daarbij gaat de aandacht van de Werkgroep WTP ook uit naar:

- De voorbereiding van de besluitvorming door sociale partners ten aanzien van de nieuwe pensioenregeling.
- De uitwerking van de wijze waarop het invaren gaat plaatsvinden.

Daarnaast is de Werkgroep WTP verantwoordelijk voor het opstellen van de vereisten van de nieuwe pensioenregeling c.q. het nieuwe pensioenbeleid voor de pensioenadministratie. De pensioenadministratie is (en blijft) uitbesteed aan AZL. AZL maakt voor de pensioenadministratie gebruik van het (nieuw te ontwikkelen) pensioenadministratiepakket van Festina Finance.

POB heeft voor de transitie naar de Wet toekomst pensioenen een externe projectbegeleider aangesteld voor de afstemming binnen POB (inclusief afstemming met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht), sociale partners en uitbestedingspartners. De externe projectbegeleider heeft zitting in de Werkgroep WTP. De projectbegeleider WTP voert regie op de transitie naar de Wet toekomst pensioenen en heeft zowel een inhoudelijke als procesmatige focus. De projectbegeleider is op het vlak van de Wet toekomst pensioenen het eerste aanspreekpunt en escaleert wanneer de voortgang voor het fonds dreigt te stokken. De projectbegeleider legt middels een periodieke update van het WTP projectplan/-planning verantwoording af aan de Werkgroep WTP en het bestuur.

De Werkstroom Datakwaliteit is verantwoordelijk voor het borgen van een voldoende datakwaliteit om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op de beoogde transitiedatum te kunnen invaren. Om te komen tot een voldoende datakwaliteit voor het invaren is het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie doorlopen.

De Werkstroom Vermogensbeheer is verantwoordelijk voor het opstellen van de vereisten ten aanzien van de nieuwe pensioenregeling c.q. het nieuwe pensioenbeleid voor het vermogensbeheer. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn de vaststelling van de risicohouding en de inrichting van het beleggingsbeleid onder de Wet toekomst pensioenen.

De Werkstroom Communicatie is verantwoordelijk voor het uitwerken van de interne en externe communicatie met betrekking tot de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. In dit kader is de

Werkstroom Communicatie onder andere verantwoordelijk voor het opstellen van het (wettelijke) communicatieplan.

De Werkstroom Voorbereiding organisatie, tenslotte, is verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de wijzigingen in processen en de effecten hiervan op de verschillende onderdelen binnen POB. Aandachtspunten hierbij zijn de afspraken met de twee belangrijkste uitbestedingspartijen AZL en GSAM.

Als onderdeel van de projectorganisatie is de volgende overlegstructuur opgezet:

- Maandelijks overleg Werkgroep WTP, gaandeweg het traject opgeschaald naar een 2-wekelijks overleg;
- WTP overleggen met afvaardiging sociale partners;
- Maandelijks gezamenlijk overleg POB, AZL en GSAM, gaandeweg het traject tijdelijk opgeschaald naar een 2-wekelijks overleg;
- Structureel inhoudelijk/operationeel overleg met AZL resp. GSAM;
- Op 6-wekelijkse basis bijpraatsessie met VO en RvT;
- Op ad-hoc basis overleg met sleutelfunctiehouders.

De Werkgroep WTP en de diverse werkstromen worden in hun werkzaamheden ondersteund door een extern projectbegeleider, bestuursondersteuning AZL (IBA) en diverse adviseurs (o.a. Mercer voor actuariële advisering en ALM, DLA Piper voor juridische ondersteuning, Lidewij & Spijker voor communicatie-advies). Daarnaast worden, afhankelijk van het onderwerp, specialisten van zowel AZL (pensioenbeheer) als GSAM (fiduciair vermogensbeheer) betrokken.

2.1.2 Vertegenwoordiging diverse gremia en achterbannen

Sociale partners hebben eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het kader van de pensioentransitie. De wijze waarop POB en de sociale partners gewend zijn om met elkaar om te gaan betekent dat de regievoering over voortgang en inhoud en het adviseren van de sociale partners door het bestuur over te maken keuzes binnen de reikwijdte van het project vallen. De sociale partners maken keuzes over de contractvorm, de kenmerken van de regeling (waaronder het premieniveau), de pensioendoelstelling/ambitie, over het wel of niet invaren van de reeds opgebouwde pensioenen, over een eventuele compensatie en hoe deze te financieren, en over de doelen van de solidariteitsreserve. Tevens stellen sociale partners de transitiedoelen vast en bepalen zij welke voorrangregels, maatstaven en bandbreedtes hierbij gelden. De sociale partners zijn in een iteratief proces van afstemmingen met het bestuur tot definitieve en complete besluitvorming gekomen, waarbij de effecten van voorlopige keuzes steeds zijn doorgerekend op basis van de beoogde vormgeving van de financiële opzet. Bij de uiteindelijke besluitvorming heeft een ledenraadpleging door sociale partners plaatsgevonden op het onderhandelingsresultaat van de nieuwe pensioenregeling en de vermogensverdeling bij invaren.

POB heeft een paritair bestuur. De primaire taak van het bestuur is om binnen de kaders van wet- en regelgeving de pensioenregeling op een beheerste en integere wijze uit te voeren. Het bestuur bepaalt onder meer het beleid ten aanzien van de beleggingen, solidariteit, uitkeringen, de uitvoering en de communicatie. Het bestuur richt zich op een evenwichtige afweging van de belangen van alle bij het fonds betrokkenen (deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en werkgevers). Het bestuur draagt zorg voor medezeggenschap, legt verantwoording af over het gevoerde beleid en zorgt voor transparante communicatie richting de

stakeholders. Het bestuur vergadert in beginsel om de 6/8 weken. Tijdens elke bestuursvergadering geeft de voorzitter van het bestuur en tevens voorzitter van de Werkgroep WTP een update van de status van de implementatie van de nieuwe pensioenregeling. Daarnaast zijn gedurende het traject diverse studiedagen en -sessies voor het bestuur georganiseerd. Tijdens deze studiedagen/-sessies is diepgaand ingegaan op diverse onderdelen van de Wet toekomst pensioenen als ook op de voorgenomen inrichting van de nieuwe pensioenregeling c.q. het nieuwe pensioenbeleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft op een aantal onderdelen van de nieuwe pensioenregeling c.q. het nieuwe pensioenbeleid een wettelijk adviesrecht. Dit betreft onder andere een adviesrecht ten aanzien van de inrichting van de solidariteitsreserve (als onderdeel van het uitvoeringsreglement), een adviesrecht ten aanzien van compensatie uit het fondsvermogen, een verzwaard adviesrecht ten aanzien van de voorgenomen collectieve waardeoverdracht met inbegrip van het aanwenden van het vermogen bij de collectieve waardeoverdracht (invaren) en een adviesrecht ten aanzien van het uitvoeringsreglement. De risicohouding wordt vastgesteld na overleg met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Om het verantwoordingsorgaan voor te bereiden op en te ondersteunen bij de diverse adviesaanvragen, heeft het verantwoordingsorgaan een eigen adviseur (van WTW) aangesteld. Het verantwoordingsorgaan geeft daarnaast een oordeel over de gemaakte uitvoeringskosten bij de invoering en uitvoering van de nieuwe pensioenregeling. Dit oordeel zal worden opgenomen in het bestuursverslag van het fonds.

Naast de hiervoor genoemde (deel)adviesaanvragen aan het verantwoordingsorgaan, is door het bestuur één integraal advies gevraagd over de gehele nieuwe pensioenregeling c.q. de financiële opzet van de nieuwe pensioenregeling.

De raad van toezicht heeft op een aantal onderdelen van de nieuwe pensioenregeling c.q. het nieuwe pensioenbeleid een goedkeuringsrecht. Dit betreft onder andere een goedkeuringsrecht ten aanzien van compensatie en de initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen, (het besluitvormingsproces tot) de voorgenomen collectieve waardeoverdracht met inbegrip van het aanwenden van het vermogen bij de collectieve waardeoverdracht (invaren) en het uitvoeringsreglement. Daarnaast beoordeelt de raad van toezicht de evenwichtigheid en de adequate risicobeheersing van de transitie naar de gewijzigde pensioenregeling in zijn geheel. De risicohouding wordt vastgesteld na overleg met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Indien gewenst kunnen leden van de raad van toezicht deelnemen aan de studiedagen voor het bestuur.

Naast de hiervoor genoemde (deel)goedkeuringsaanvragen aan de raad van toezicht, is door het bestuur één integrale goedkeuring gevraagd over de gehele nieuwe pensioenregeling c.q. de financiële opzet van de nieuwe pensioenregeling.

Naast de hierboven genoemde gremia zijn de sleutelfunctiehouder actuariael, sleutelfunctiehouder risicobeheer en sleutelfunctiehouder interne audit nauw betrokken geweest gedurende de gehele (voorbereiding op de) implementatie van de nieuwe pensioenregeling. De opinies van de sleutelfunctiehouders zijn expliciet meegewogen bij de besluitvorming door het bestuur. Daarnaast is op verschillende momenten overleg geweest met vertegenwoordigers van het Ministerie van Sociale Zaken, de toezichthouder van De Nederlandsche Bank en vertegenwoordigers van de Autoriteit Financiële Markten.

Betrokken personen, tijd en expertise

Afhankelijk van de benodigde kennis en kunde per deelonderwerp van het project kan de Werkgroep WTP inhoudelijke experts aanhaken of uitnodigen of deelprojectgroepen formeren. Bij voorkeur wordt hierbij gebruik gemaakt van de binnen het fonds aanwezige kennis en kunde of reeds bij het fonds betrokken adviseurs.

Het fonds

Binnen het project wordt op fondsniveau regelmatig nagedacht over de aanwezige versus benodigde kennis. Indien nodig worden kennissessies georganiseerd of wordt benodigde kennis extern aangehaakt. Ook wordt met regelmaat beoordeeld of gedurende het WTP-traject de benodigde tijd nog past binnen de beschikbare tijd. Gezien de prioriteit die dit project heeft wordt daar waar mogelijk en nodig tijd vrijgemaakt.

Externe partijen

AZL - Administrateur, pensioenuitvoeringsbedrijf en bestuursadvies

Voor de planning en het capaciteitsbeslag heeft AZL, zoals nu bekend, extra budget en professionals met benodigde kennis en ervaring beschikbaar om de transitie mogelijk te maken. Niettemin vormt de capaciteit een aspect dat gedurende het traject gemonitord wordt, gegeven de veelheid aan activiteiten en diensten die uitgevoerd dienen te worden. Middels de specifiek hiervoor ingerichte programma's Vernieuwing IT en Vernieuwing Pensioenen, onder aansturing van dedicated programma managers en in opdracht van het Managementteam van AZL, wordt uitvoering gegeven aan de activiteiten rondom de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel. Binnen AZL is POB één van de eerste pensioenfonds die de solidaire premieregeling gaat voeren. Ten behoeve van een effectieve en efficiënte inrichting van de operationele processen en daarbij benodigde besluitvorming wordt met regelmaat overleg gevoerd met andere klanten van AZL die relatief snel hun nieuwe pensioenregeling willen gaan uitvoeren.

Goldman Sachs Asset Management (GSAM) – fiduciar vermogensbeheerder

Het senior management van GSAM heeft zich gecommitteerd aan het WTP project en hiervoor budget vrijgemaakt. De opzet van de projectorganisatie voorziet in een stuurgroep, die in geval van capaciteitsproblemen kan escaleren naar de Board van GSAM en van Multi Asset Solutions (MAS). Dit onderdeel van GSAM is verantwoordelijk voor de fiduciare dienstverlening aan POB. Expertise is voldoende aanwezig en op alle terreinen c.q. disciplines wordt er gewerkt aan de Wet toekomst pensioenen.

Northern Trust

De custodian, Northern Trust (NT), heeft aan het fonds bevestigd dat er continuïteit en betrouwbaarheid geleverd kan blijven worden zowel voor, tijdens als na de transitie. Wetende dat POB opteert voor de solidaire premieregeling met toepassing van het theoretisch beschermingsrendement, zal de impact voor NT naar verwachting beperkt zijn.

2.1.3 Mijlpalen en tijdlijnen

Gerealiseerde en nog te realiseren mijlpalen

(Uiterste) Datum	Mijlpaal
20-04-2021	Start project WTP
03-10-2023	Voorwaardelijk besluit over invaren en aanwenden (deel van) vermogen voor financiering compensatieregeling door bestuur POB op basis van concept transitieplan
10-10-2023	Transitieplan door sociale partners definitief vastgesteld met daarin het verzoek de gewijzigde pensioenregeling met ingang van (intitueel) 1 januari 2025 ⁴ te gaan uitvoeren, en daarbij de opgebouwde

⁴ Voor een overgang naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2025 diende het invaarbesluit uiterlijk 1 juli 2024 bij DNB gemeld te worden. Dit is gaandeweg de voorbereiding van de implementatie van de nieuwe pensioenregeling niet haalbaar

	pensioenaanspraken en -rechten in te varen en de compensatieregeling bij invaren te financieren vanuit het fondsvermogen. Het transitieplan is op 13 oktober 2023 door POB op haar website gepubliceerd.
01-02-2024	Positief advies over voorwaardelijk besluit tot invaren en aanwenden (deel van) vermogen voor financiering compensatieregeling door verantwoordingsorgaan
26-03-2024	Goedkeuring (onder voorbehoud) ten aanzien van voorwaardelijk besluit tot invaren en aanwenden (deel van) vermogen voor financiering compensatieregeling door raad van toezicht
26-03-2024	Risicohouding vastgesteld door bestuur POB, na overleg hiertoe met het verantwoordingsorgaan en raad van toezicht op 22 maart 2024
21-05-2024	Voorwaardelijk besluit over inrichting van de solidariteitsreserve door bestuur POB
11-06-2024	Bestuursbesluit dat data op orde is om 'mee in te varen'
21-06-2024	Voorwaardelijke goedkeuring ten aanzien van voorwaardelijk besluit tot inrichting van de solidariteitsreserve door raad van toezicht
24-06-2024	Positief advies over voorwaardelijk besluit tot inrichting van de solidariteitsreserve door verantwoordingsorgaan
11-07-2024	Gewijzigde pensioenregeling in zijn geheel en financiële opzet daarvan (beleggingsbeleid, uitkeringsbeleid en solidariteitsbeleid) voorwaardelijk vastgesteld door bestuur POB
26-07-2024	Positief advies door verantwoordingsorgaan over gewijzigde pensioenregeling in zijn geheel en financiële opzet daarvan
30-07-2024	Goedkeuring door raad van toezicht ten aanzien van gewijzigde pensioenregeling in zijn geheel en financiële opzet daarvan
20-08-2024	Gewijzigde pensioenregeling in zijn geheel en financiële opzet daarvan definitief vastgesteld door bestuur POB
20-08-2024	Opdrachtaanvaarding inclusief voorgenomen invaarbesluit door bestuur POB
20-08-2024	Implementatieplan resp. communicatieplan vastgesteld door bestuur POB
Uiterlijk 03-09-2024	Invaarbesluit en collectieve waardeoverdracht gemeld bij DNB met gelijktijdige aanlevering van invaardossier (waaronder implementatieplan en invaarsjabloon), communicatieplan ingediend bij AFM
Uiterlijk 03-09-2024	Implementatieplan en communicatieplan gepubliceerd op website van POB
Tweede helft 2024	Opdrachtbevestiging vastgesteld door bestuur POB en verstuurd naar sociale partners
01-07-2025	Beoogde start nieuwe pensioenregeling

Afstemming planning fonds, pensioenadministratie en vermogensbeheer

De rolverdeling, werkwijze en planning tussen het fonds, de pensioenadministratie en vermogensbeheer worden periodiek besproken en uitgewerkt in een gezamenlijk WTP overleg tussen POB, AZL en GSAM. Het gezamenlijke WTP overleg vindt met ingang van 2024 op 2-wekelijkse basis plaats. Daarvoor vond het gezamenlijk WTP-overleg met AZL en GSAM op maandelijkse basis plaats.

2.1.4 Vervolgstappen tot aan transitie

gebleken. POB heeft hierop in nauw overleg met sociale partners, AZL en de accountant de nieuwe beoogde transitiedatum vastgesteld op 1 juli 2025.

Met de ontvangst van het transitieplan van sociale partners is POB door sociale partners in kennis gesteld van:

- de doelstellingen en kenmerken van de gewijzigde pensioenregeling;
- de door sociale partners beoogde doelstellingen van het solidariteitsbeleid;
- de door sociale partners gewenste invulling van een compensatieregeling welke voorziet in een compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek;
- de voorrangsregels zoals sociale partners die hebben afgesproken voor aanwending van het collectieve pensioenvermogen op het transitiemoment na het voldoen aan de wettelijke eisen ten aanzien van het minimum vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's (financiering van de compensatieregeling, initieel vullen van de solidariteitsreserve, extra vullen van de persoonlijke pensioenvermogens), dit bij verschillende dekkinggraden op het transitiemoment;
- de verantwoording waarom volgens sociale partners sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling.

Op basis hiervan heeft POB een nieuwe pensioenregeling c.q. nieuw pensioenbeleid (risicohouding, beleggingsbeleid, uitkeringsbeleid en solidariteitsbeleid) uitgewerkt. Hiertoe heeft POB binnen de door sociale partners meegegeven doelstellingen verschillende varianten voor de inrichting van het pensioenbeleid onderzocht (zie paragraaf 2.2.1). Ten behoeve van onder andere de vaststelling van de risicohouding, heeft het fonds in 2021 een risicopreferentieonderzoek (RPO) onder de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden laten uitvoeren. In het vierde kwartaal van 2023 is het RPO opnieuw uitgevoerd, thans met medeneming van de aanbevelingen uit de inmiddels door de AFM gepubliceerde leidraad voor risicopreferentieonderzoeken. Op basis van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen is het bestuur van POB tot een definitieve invulling van de nieuwe pensioenregeling c.q. het pensioenbeleid gekomen. Tussentijds zijn diverse (deel)onderwerpen voor advies aan het verantwoordingsorgaan resp. voor goedkeuring aan de raad van toezicht voorgelegd. Dit betrof de volgende (deel)onderwerpen: invaren, compensatie, solidariteitsreserve en de gewijzigde pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan. De risicohouding is vastgesteld na overleg daartoe met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Parallel hieraan heeft het fonds een onderzoek laten uitvoeren naar de datakwaliteit en heeft het fonds een eigen risicobeoordeling (ERB) uitgevoerd in verband met de transitie naar de gewijzigde pensioenregeling en het beheerst en integer uit kunnen voeren van het verzoek tot invaren. De hiermee verkregen inzichten zijn meegenomen bij de definitieve vaststelling van (de financiële opzet voor) de nieuwe pensioenregeling. Het bestuur van POB heeft verder, vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, de gewijzigde pensioenregeling beoordeeld op evenwichtigheid, zowel de transitie naar de gewijzigde pensioenregeling in zijn geheel, de uitvoering van het verzoek tot invaren als de invulling van de solidariteitsreserve in isolement.

POB past in aanloop naar de beoogde transitiedatum de diverse juridische documenten – zoals statuten, pensioenreglement, uitvoeringsreglement en ABTN – aan de gewijzigde pensioenregeling en het gewijzigde pensioenbeleid aan. AZL en GSAM passen de overeenkomsten inclusief de SLA's aan. Tevens wordt er een separate migratieovereenkomst tussen POB en AZL gesloten waarin de afspraken betreffende de overgang zijn vastgelegd.

De implementatie van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling valt onder de (eind)verantwoordelijkheid van het bestuur, de Werkgroep WTP en werkstromen resp. bestuurlijke commissies. De Werkgroep WTP zorgt voor de overall projectleiding, in het bijzonder voor de afstemming, planning en coördinatie tussen de werkstromen en de schriftelijke voortgangsrapportage (in de vorm van een periodieke update van het WTP projectplan-/planning) en terugkoppeling richting het bestuur. Hierbij zorgt de Werkgroep WTP ook voor afstemming over de inhoud en planning tussen het pensioenfonds en de uitvoeringsorganisaties en heeft daarbij oog voor de gewijzigde onderlinge samenhang in de werkzaamheden van de uitvoeringsorganisaties. De Werkgroep WTP houdt ook

toezicht op de voorwaarden voor een geslaagde transitie zoals de beschikbaarheid van voldoende, gekwalificeerd personeel bij het fonds, de uitbestedingsorganisaties en de adviseurs en de IT-capaciteit bij de uitvoeringsorganisaties en zal bij dreigende vertragingen en knelpunten oplossingen aandragen aan het bestuur. Aan de hand van een risicomatrix wordt door de risicomanagementcommissie op een gestructureerde wijze ieder kwartaal de ontwikkeling van de projectrisico's besproken. In aanloop naar de daadwerkelijke transitiedatum zal de frequentie hiervan worden opgehoogd. Het fonds legt verantwoording af in het jaarverslag, aan de toezichthouders en aan de andere organen van het fonds.

De mijlpaalplanningen in bijlage 2 geven een overzicht van de belangrijkste mijlpalen tot en met het daadwerkelijke go-live van de gewijzigde pensioenregeling en invaren per (beoogd) 1 juli 2025 als ook de nazorg daarna. Daarnaast is in bijlage 2 een overzicht opgenomen van de zogenoemde go/no go momenten.

2.2 Besluitvormingsproces vaststelling implementatieplan

2.2.1 Het doorlopen besluitvormingsproces

Binnen het (besluitvormings)proces om te komen tot (vaststelling van) een gewijzigde pensioenregeling en de financiële opzet daarvan als ook dit implementatieplan heeft POB een vijftal materiële (deel)onderwerpen onderscheiden:

1. invaren;
2. compensatie;
3. risicohouding;
4. solidariteitsreserve;
5. nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en financiële opzet daarvan.

Separaat daaraan heeft besluitvorming plaatsgevonden over de eigen risicobeoordeling (input voor hoofdstuk 3 van het implementatieplan), datakwaliteit (hoofdstuk 4 van het implementatieplan) en het communicatieplan (hoofdstuk 8 van het implementatieplan).

Voor het besluitvormingsproces voor de vaststelling van de gewijzigde pensioenregeling en de financiële opzet daarvan en het implementatieplan c.q. de daarbinnen onderkende (deel)onderwerpen als ook de aanpalende onderwerpen zoals hierboven benoemd, heeft het bestuur het zogenoemde BOB-model (beeldvorming, oordeelsvorming, besluitvorming) gevolgd:

- Het gehele bestuur heeft deelgenomen aan diverse kennissessies over specifieke onderwerpen in het kader van de Wet toekomst pensioenen. Deze kennissessies waren ingestoken op beeldvorming en oordeelsvorming. Voor een aantal specifieke onderwerpen zijn tevens (deels gezamenlijke) kennissessies georganiseerd met en voor het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.
- Na beeldvorming en oordeelsvorming heeft over genoemde deel- en aanpalende onderwerpen en het implementatieplan eerst voorwaardelijke besluitvorming plaatsgevonden. Waar relevant hebben de sleutelfunctiehouder actuarieel en de sleutelfunctiehouder risicobeheer in deze fase van het besluitvormingsproces een (risico)opinie afgegeven. Deze zijn door het bestuur meegenomen in de voorwaardelijke dan wel definitieve besluitvorming.
- De hierboven genoemde (deel)onderwerpen (met uitzondering van de risicohouding) zijn vervolgens voor advies voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan resp. voor goedkeuring aan de raad van toezicht. De risicohouding is door het bestuur van POB vastgesteld na overleg daartoe met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.
- Na ontvangst van het advies van het verantwoordingsorgaan c.q. de goedkeuring van de raad van toezicht is het bestuur overgegaan tot definitieve besluitvorming.

- Van alle bestuursvergaderingen, kennissessies en werkgroepoverleggen zijn notulen gemaakt waarin de overwegingen en afwegingen van het bestuur om te komen tot voorwaardelijke resp. definitieve besluitvorming zijn verwoord. De besluitvorming van het bestuur is verder (in onderlinge samenhang) gedocumenteerd in verschillende (deel)besluitvormingsdocumenten als ook in een overkoepelend besluitvormingsdocument financiële opzet nieuwe pensioenregeling.

Besluit tot invaren

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 3 oktober 2023 een voorwaardelijk (deel)besluit tot invaren genomen op basis van het concept transitieplan van sociale partners van 21 september 2023 met hierin het verzoek tot invaren. Op 10 oktober 2023 hebben sociale partners het definitieve transitieplan vastgesteld, met hierin het definitieve verzoek tot invaren. In de bestuursvergadering van 11 juli 2024 heeft het bestuur het definitieve (deel)besluit tot invaren genomen.

Sociale partners hebben middels het transitieplan het fonds verzocht de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten via een interne collectieve waardeoverdracht op voet van artikel 150m van de Pensioenwet om te zetten naar persoonlijke pensioenvermogens in de nieuwe pensioenregeling (invaren). Volgens de Wet toekomst pensioenen is invaren het uitgangspunt. Als een pensioenfonds een invaarverzoek krijgt van sociale partners, dan besluit het pensioenfonds in principe tot invaren, behalve:

- wanneer het fonds vaststelt dat invaren tot onevenwichtig nadeel zou leiden, of;
- wanneer invaren in strijd is met wettelijke voorschriften, of;
- wanneer invaren niet uitvoerbaar is binnen de grenzen van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Het bestuur van POB heeft in de bestuursvergadering van 3 oktober 2023 het van sociale partners ontvangen concept invaarverzoek beoordeeld op bovenstaande drie punten. Input voor het bestuur hierbij waren o.a. het van sociale partners ontvangen (op dat moment nog concept) transitieplan (POB is nauw betrokken geweest bij het opstellen van het transitieplan), de besluitvormingsnotitie invaren en de (risico)opinions van resp. de sleutelfunctiehouder actuariel en de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Het bestuur heeft het voorgenomen (deel)besluit mede beoordeeld aan de hand van de uitwerking van het evenwichtigheidskader van het bestuur, zoals dat is opgenomen in genoemde besluitvormingsnotitie.

Het bestuur opteert bij het omzetten van het collectieve pensioenvermogen naar persoonlijke pensioenvermogens (nadat respectievelijk eerst het minimum vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's vanuit het collectieve pensioenvermogen zijn gevuld, de compensatieregeling vanuit het collectieve pensioenvermogen is gefinancierd en de solidariteitsreserve vanuit het collectieve pensioenvermogen is gevuld) voor toepassing van de standaardmethode met een (standaard) spreidingstermijn van 10 jaar. Het bestuur ziet geen redenen om af te wijken van de wettelijke 'default' van de standaardmethode en de daarbij te hanteren standaard spreidingstermijn van 10 jaar zolang de dekkingsgraad op het moment van invaren niet hoger is dan 150%. Als de dekkingsgraad op het moment van invaren 150% of hoger is, zal het bestuur aanvullende berekeningen laten uitvoeren om te bezien of de standaardmethode resp. de standaard spreidingstermijn dan nog steeds best passend zijn.

Naar de mening van het bestuur van POB is invaren niet in strijd met de wettelijke voorschriften hieromtrent (punt 2) en is het invaren niet onuitvoerbaar (punt 3). De datakwaliteit was al aantoonbaar op een hoog niveau en zal tijdig op orde zijn voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Het bestuur heeft zich dan ook met name gebogen over de evenwichtigheid van het invaren en de daarbij toe te passen methode (punt 1).

Voor de beoordeling van de evenwichtigheid van het invaren is enerzijds gekeken naar de uitkomsten van kwantitatieve berekeningen volgens de URM-methode (verwachte pensioenuitkering in termen van vervangingsratio's in slecht weer, de mediaan en goed weer) en de netto-profijs methode (waarbij ervan uitgegaan wordt dat beleggingsrisico niet beloond wordt). Het bestuur acht het van belang om beide analyses mee te nemen in de besluitvorming, waarbij in hoofdzaak wordt gekeken naar de verwachte pensioenuitkeringen. Anderzijds is voor de beoordeling van de evenwichtigheid van het invaren gekeken naar de realisatie van het evenwichtigheidskader van het bestuur.

Alles overwegende (en met medeneming van de compensatieregeling, zie hierna) is het bestuur tot de slotsom gekomen dat invaren op basis van de standaardmethode met toepassing daarbij van de (standaard) spreidingstermijn van 10 jaar, niet tot onevenwichtige uitkomsten leidt. Deze conclusie wordt ondersteund door het evenwichtigheidskader van het bestuur.

Op 9 oktober 2023 heeft het bestuur het voorwaardelijk (deel)besluit tot invaren voor advies voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan en tegelijkertijd voor goedkeuring aan de raad van toezicht. Op 1 november 2023 heeft het bestuur een eerste reactie van het verantwoordingsorgaan ontvangen met daarin een tiental vragen. Deze vragen zagen deels op invaren en deels op financiering van de compensatieregeling uit het fondsvermogen (zie hierna). De vragen zijn op 1 december 2023 door het bestuur beantwoord. Hierop heeft het verantwoordingsorgaan op 20 december 2023 een voorwaardelijk positief advies afgegeven onder de voorwaarde dat een aantal aanvullende vragen en opmerkingen van het verantwoordingsorgaan naar tevredenheid van het verantwoordingsorgaan door het bestuur zouden worden beantwoord. Deze vragen en opmerkingen zijn op 28 december 2023 door het bestuur van een antwoord voorzien. Op 1 februari 2024 is het voorwaardelijk positieve advies van het verantwoordingsorgaan omgezet in een definitief positief advies.

De raad van toezicht heeft in een gezamenlijk overleg met het bestuur op 17 oktober 2023 een aantal vragen gesteld en opmerkingen geplaatst naar aanleiding van het ontvangen goedkeuringsverzoek. Deze vragen en opmerkingen zijn op 1 december 2023 van een antwoord voorzien. Op 22 december 2023 heeft de raad van toezicht haar tussentijdse, overwegend positieve, bevindingen gedeeld met het bestuur. Hierin hebben zij het advies van het verantwoordingsorgaan en opinies van de sleutelfunctiehouders meegenomen. De raad van toezicht had hierbij nog een aantal (aanvullende) vragen. Op 9 januari 2024 zijn deze vragen door het bestuur beantwoord. Op 16 februari 2024 heeft het bestuur een aantal nagekomen vragen van de raad van de toezicht van een antwoord voorzien. De raad van toezicht heeft op 26 maart 2024 aangegeven dat zij onder voorwaarde positief staat tegenover het verlenen van goedkeuring aan het voorlopige (deel)besluit van het bestuur om het invaarverzoek van sociale partners te honoreren als ook aan de wijze waarop door het bestuur hier invulling aan zal worden gegeven.

Hierop heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 11 juli 2024 definitief besloten (deelbesluit) het invaarverzoek van sociale partners te honoreren. Daarnaast heeft het bestuur definitief besloten (deelbesluit) bij het invaren in beginsel de standaardmethode te gaan gebruiken en de daarbij toe te passen spreidingstermijn op (de standaard van) 10 jaar te stellen. Bij het definitieve (deel)besluit heeft het bestuur meegenomen dat inmiddels is vastgesteld dat de datakwaliteit voldoende is om de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten te kunnen invaren én heeft het bestuur vastgesteld dat naar de mening van het bestuur sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel.

Voor een nadere uiteenzetting, de door het bestuur gebruikte argumentatie als ook de correspondentie van en met het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de sleutelfunctiehouders wordt verwezen naar bijlage 4 en bijlage 9. Verder wordt ook verwezen naar hoofdstuk 5 Invaren.

Besluit tot financiering compensatie uit het fondsvermogen

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 3 oktober 2023 het voorwaardelijke (deel)besluit genomen om de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling, waar mogelijk, op het moment van invaren te financieren uit het dan aanwezige fondsvermogen. Tevens heeft het bestuur het voorwaardelijke (deel)besluit genomen om, wanneer de compensatie volledig uit het fondsvermogen kan worden gefinancierd, de compensatie op het moment van invaren in één keer toe te kennen aan de daarvoor in aanmerking komende deelnemers. In de bestuursvergadering van 11 juli 2024 heeft het bestuur het definitieve (deel)besluit tot financiering van de compensatie uit het fondsvermogen genomen.

Onderdeel van het door sociale partners opgestelde transitieplan is een compensatieregeling die ziet op de afschaffing van de doorsneesystematiek. Sociale partners hebben het bestuur van POB gevraagd om de benodigde compensatie op het moment van invaren waar mogelijk uit het fondsvermogen te financieren.

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 3 oktober 2023 het van sociale partners ontvangen verzoek tot financiering van de compensatieregeling uit het fondsvermogen beoordeeld. Input voor het bestuur hierbij waren o.a. het van sociale partners ontvangen (op dat moment nog concept) transitieplan, de besluitvormingsnotitie compensatie en de (risico)opinies van resp. de sleutelfunctiehouder actuarieel en de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Het bestuur heeft het voorgenomen (deel)besluit mede beoordeeld aan de hand van de uitwerking van het evenwichtigheidskader van het bestuur, zoals dat is opgenomen in genoemde besluitvormingsnotitie. Het bestuur heeft op basis van het transitieplan besproken wat de effecten (in termen van netto profijt) zijn van de voorgestelde compensatieregeling en de financiering daarvan uit het fondsvermogen voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Het bestuur is daarbij tot het oordeel gekomen dat het totaal aan voorgestelde wijzigingen niet tot een onevenwichtig nadeel voor een bepaalde groep deelnemers leidt. De financiering van de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling uit het fondsvermogen past in het beleid van POB om een solidaire, kostenbewuste en toekomstbestendige pensioenuitvoering te bieden. De voorgestelde compensatieregeling en de financiering daarvan uit het fondsvermogen is naar het oordeel van het bestuur uitvoerbaar en uitlegbaar binnen de grenzen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. De evenwichtigheid van de transitie is kwantitatief op totaalniveau beoordeeld en is kwalitatief onderbouwd op basis van het evenwichtigheidskader van POB.

Alles overwegende is het bestuur van oordeel dat het van sociale partners ontvangen verzoek om de compensatieregeling op het moment van invaren te financieren uit het fondsvermogen kan worden gehonoreerd. Daarbij zal het pensioenfonds de compensatie volledig financieren vanaf een dekkingsgraad op het moment van invaren van 103% en gedeeltelijk bij een dekkingsgraad op het moment van invaren tussen 102% en 103%. Het bestuur onderschrijft de methodiek van de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling op basis van de fondsambitie bij een invaardekkingsgraad tot 120% en een reële ambitie vanaf 120%⁵. Deze methodiek voorkomt dat er bij een lagere dekkingsgraad overgecompenseerd wordt en bij een hogere dekkingsgraad ondergecompenseerd wordt. Het bestuur onderschrijft tevens de voordelen van het in één keer op de transitiedatum toekennen van de compensatie en gaat akkoord met de door sociale partners voorgestelde wijze van vaststelling van de eenmalige compensatie. Het voorgaande wordt ondersteund door het evenwichtigheidskader van het bestuur.

⁵ Op aangeven van het verantwoordingsorgaan is nadere invulling gegeven aan de discontinuïteit binnen de compensatieregeling bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van rond 120%. Zie hierna en in paragraaf 7.5. In het implementatieplan zelf wordt in het kader van de compensatieregeling uit pragmatische overwegingen alleen gesproken over de situatie van een dekkingsgraad op het moment van invaren tot 120% en vanaf 120%.

Op 10 oktober 2023 heeft het bestuur het voorwaardelijk (deel)besluit tot financiering van de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling uit het fondsvermogen voor advies voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan en tegelijkertijd voor goedkeuring aan de raad van toezicht.

Op 1 november 2023 heeft het bestuur een eerste reactie van het verantwoordingsorgaan ontvangen met daarin een tiental vragen. Deze vragen zagen deels op invaren (zie hiervoor) en deels op financiering van de compensatieregeling uit het fondsvermogen. De vragen zijn op 1 december 2023 door het bestuur beantwoord. Hierop heeft het verantwoordingsorgaan op 20 december 2023 een voorwaardelijk positief advies afgegeven onder de voorwaarde dat een aantal aanvullende vragen en opmerkingen van het verantwoordingsorgaan naar tevredenheid van het verantwoordingsorgaan door het bestuur zouden worden beantwoord. Deze vragen en opmerkingen zijn op 28 december 2023 door het bestuur van een antwoord voorzien. Op 19 januari 2024 heeft het verantwoordingsorgaan wederom een aantal aanvullende vragen gesteld. Deze vragen zijn op 23 januari 2024 door het bestuur beantwoord. Op 1 februari 2024 is het voorwaardelijk positieve advies van het verantwoordingsorgaan omgezet in een definitief positief advies. Op aangeven van het verantwoordingsorgaan heeft het fonds, in afwijking van het transitieplan, besloten op enigszins andere wijze invulling te geven aan de compensatieregeling in de situatie dat de dekkingsgraad van het fonds op het moment van invaren zich rond de 120% bevindt. Hiertoe wordt verder verwezen naar paragraaf 7.5 van dit implementatieplan. Sociale partners en het verantwoordingsorgaan zijn hierover geïnformeerd waarbij sociale partners hebben ingestemd met het voorstel van het bestuur.

De raad van toezicht heeft in een gezamenlijk overleg met het bestuur op 17 oktober 2023 een aantal vragen gesteld en opmerkingen geplaatst naar aanleiding van het ontvangen goedkeuringsverzoek. Deze vragen en opmerkingen zijn op 1 december 2023 van een antwoord voorzien. Op 22 december 2023 heeft de raad van toezicht haar tussentijdse, overwegend positieve, bevindingen gedeeld met het bestuur. De raad van toezicht had hierbij nog een aantal (aanvullende) vragen. Op 9 januari 2024 zijn deze vragen door het bestuur beantwoord. Op 16 februari 2024 heeft het bestuur een aantal nagekomen vragen van de raad van de toezicht van een antwoord voorzien. De raad van toezicht heeft op 26 maart 2024 te kennen gegeven onder voorbehoud goedkeuring te verlenen aan het voorlopige besluit van het bestuur om het verzoek van sociale partners te honoreren om de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling op het moment van invaren uit het fondsvermogen te financieren als ook aan het besluit van het bestuur om, bij volledige financiering van de compensatieregeling uit het fondsvermogen, de compensatie op het moment van invaren in één keer toe te kennen aan de daarvoor in aanmerking komende deelnemers.

Hierop heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 11 juli 2024 definitief besloten (deelbesluit) het verzoek van sociale partners tot financiering van de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling uit het fondsvermogen te honoreren. Daarnaast heeft het bestuur definitief besloten (deelbesluit) om bij volledige financiering van de compensatieregeling uit het fondsvermogen op het moment van invaren, de compensatie in één keer toe te kennen aan de daarvoor in aanmerking komende deelnemers. Bij het definitieve (deel)besluit heeft het bestuur vastgesteld dat naar de mening van het bestuur sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel.

Ten aanzien van bovengenoemd (deel)besluit wordt nog het volgende opgemerkt. De compensatielasten zijn voor nu bepaald per 1 januari 2023 en kunnen hiermee nog afwijken van de compensatielasten bepaald per de transitiedatum. Bij een compensatielast van meer dan 5% dekkingsgraadpunten, zal het bestuur in samenspraak met sociale partners de compensatieregeling nader bezien. De vastgestelde compensatiepercentages worden in principe niet meer herzien, tenzij berekeningen op dat moment zouden aantonen dat de voorgestelde percentages niet meer adequaat zouden zijn of dat de lasten van de compensatie significant hoger uitvallen dan vooraf ingeschat (zie grens van 5%).

Voor een nadere uiteenzetting, de door het bestuur gebruikte argumentatie als ook de correspondentie van en met het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de sleutelfunctiehouders wordt verwezen naar bijlage 5 en bijlage 9.

Vaststelling risicohouding

In de bestuursvergadering van 5 maart 2024 heeft het bestuur van POB de risicohouding voorwaardelijk vastgesteld. Het bestuur heeft de risicohouding definitief vastgesteld in de bestuursvergadering van 26 maart 2024, na overleg daartoe met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht op 22 maart 2024.

Krachtens artikel 52b van de Pensioenwet baseert een pensioenfonds onder andere het beleggingsbeleid en de toedelingsregels voor het beleggingsrisico op de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De risicohouding is hierbij gedefinieerd als de vastgestelde mate waarin een groep deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden bereid is beleggingsrisico's te lopen met oog op hun doelstellingen en de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan dragen gegeven de kenmerken van deze groep. Bij het vaststellen van de risicohouding wordt in ieder geval onderscheid gemaakt naar leeftijdscohorten en wordt per leeftijdscohort een risicohouding vastgesteld.

De risicohouding wordt door een pensioenfonds vastgesteld en periodiek getoetst, waarbij gebruik wordt gemaakt van onderzoek naar de risicopreferentie van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, wetenschappelijke inzichten en deelnemerskenmerken. De resultaten hiervan worden door een pensioenfonds beoordeeld na overleg met de andere organen van het pensioenfonds. De toetsing van de risicohouding vindt ten minste eenmaal in de vijf jaar en bij een ingrijpende wijziging plaats.

POB heeft - op hoofdlijnen - het volgende proces volgordelijk doorlopen om te komen tot vaststelling van de risicohouding:

- Risicopreferentie en risicodraagvlak: via een risicopreferentieonderzoek (RPO) is de risicopreferentie van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden uitgevraagd. De output van het RPO betrof o.a. de zogenoemde gamma's (risicoaversieparameter), inzichten in populatiekenmerken en risicovoorkeuren. Op basis van de deelnemersgegevens zijn enige relevante kenmerken van representatieve maatmensen vastgesteld, waarmee het risicodraagvlak van de deelnemers is bepaald.
- SAA-studie (strategische asset allocatie studie): in zowel de vaststelling van de risicohouding als de vaststelling van het beleggingsbeleid wordt gerekend met dezelfde beleggingskenmerken (sharpe ratio en volatiliteit) van de bestaande beleggingsportefeuille. Deze is vastgesteld middels een SAA-studie. De SAA-studie is uitgevoerd door GSAM.
- Risicohouding: de weging van de informatie uit de bronnen RPO, deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten om tot vaststelling van de risicohouding te komen. Op basis van een wetenschappelijk model is een zogenoemde gamma-lifecycle vastgesteld. Deze gamma-lifecycle geeft de maximale risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden weer op grond van de door de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in het RPO aangegeven risicopreferentie. Op basis van de aldus vastgestelde gamma-lifecycle zijn de drie wettelijke maatstaven voor de risicohouding ((langetermijn) risicomaatstaf, verwachtingsmaatstaf en jaar-op-jaar afwijking) berekend. Tevens zijn diverse gevoeligheidsanalyses voor zowel de gamma-lifecycle als de drie wettelijke risicohoudingsmaatstaven uitgevoerd. Als laatste stap is vervolgens de risicohouding vastgesteld, in termen van een bovengrens voor de risicomaatstaf en de jaar-op-jaar afwijking en een ondergrens voor de verwachtingsmaatstaf. In de toegepaste aanpak zijn wetenschappelijke inzichten, risicopreferentie en risicodraagvlak integraal onderdeel van

de vaststelling van de risicohouding. De wetenschappelijke inzichten, risicopreferentie en risicodraagvlak zijn de fundamentele inputparameters in de vaststelling van de risicohouding. Naast wetenschappelijke inzichten is ook gebruik gemaakt van bestuurlijke inzichten. De bestuurlijke inzichten hebben vooral betrekking op het vaststellen van de gebruikte inputparameters en de uiteindelijke normering van de risicohoudingsmaatstaven.

Voor een verdere uiteenzetting van en nadere toelichting op de gebruikte methodiek om te komen tot de risicohouding voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van POB als ook de correspondentie van en met het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de sleutelfunctiehouders wordt verwezen naar bijlage 6.

In de bestuursvergadering van 5 maart 2024 heeft het bestuur van POB de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden per leeftijdscohort⁶ voorlopig vastgesteld. Op 22 maart 2024 heeft het overleg over de risicohouding met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht plaatsgevonden. Het bestuur heeft vervolgens in de bestuursvergadering van 26 maart 2024 de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden per leeftijdscohort definitief vastgesteld. In hoofdzaak is hierbij de methodiek tot vaststelling van de risicohouding door het bestuur thans definitief vastgesteld. Indien in aanloop naar de daadwerkelijke transitiedatum de door DNB nog te publiceren scenariosets hier aanleiding toe geven, kan de door het bestuur aan de risicohoudingsmaatstaven te stellen normering hierop worden bijgesteld. De normering aan de risicohoudingsmaatstaven zal vóór de daadwerkelijke transitiedatum definitief worden vastgesteld. De risicohouding ligt hiermee dan in beginsel voor de daaropvolgende vijf jaar vast.

Besluit inrichting en financiering solidariteitsreserve

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 21 mei 2024 het voorwaardelijke (deel)besluit genomen tot beoogde inrichting en financiering van de solidariteitsreserve. Als onderdeel hiervan heeft het bestuur het voorwaardelijk (deel)besluit genomen om, waar mogelijk, de solidariteitsreserve op het moment van invaren initieel uit het fondsvermogen te vullen met minimaal 2% en bij voorkeur met maximaal 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren. In de bestuursvergadering van 11 juli 2024 heeft het bestuur het definitieve (deel)besluit genomen tot inrichting en financiering van de solidariteitsreserve.

De solidariteitsreserve is een integraal en belangrijk onderdeel van de nieuwe pensioenregeling. Door middel van de solidariteitsreserve worden onder andere financiële mee- en tegenvallers zodanig collectief gedeeld dat dit op voorhand leidt tot gemiddeld stabielere of hogere toekomstige en al ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties.

In samenspraak met sociale partners heeft het bestuur van POB de volgende doelstellingen voor het solidariteitsbeleid vastgesteld (in volgorde van prioriteit):

1. Aanvullen van de voorziening voor operationele risico's (VOR) tot het minimaal benodigde niveau⁷.
2. Afdekken van het zogenoemde microlanglevenrisico voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

⁶ Voor de vaststelling van de risicohouding is uitgegaan van leeftijdscohorten van 1 jaar. De risicohouding is aldus vastgesteld per leeftijd.

⁷ Op het moment van indiening van dit implementatieplan is nog niet geheel duidelijk of in voorkomend geval het aanvullen van de VOR past binnen de geldende wet- en regelgeving. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal deze doelstelling hierop worden aangepast zodanig dat de doelstelling wel past binnen de geldende wet- en regelgeving.

⁸ In geval van een tekort van het Minimum Vereist Eigen Vermogen (MVEV), zal het MVEV in eerste instantie worden aangevuld vanuit de VOR. Wanneer ook de VOR niet toereikend is, wordt daarmee een tekort van het MVEV indirect aangevuld vanuit de solidariteitsreserve.

3. Opvangen van het tekort wanneer de persoonlijke pensioenvermogens negatief dreigen te worden door meer dan 100% economische blootstelling (na mapping)⁹.
4. Aanvullen van een eventuele daling van de uitkering van de pensioengerechtigden in enig jaar (inclusief nieuw gepensioneerd in dat jaar) door economische ontwikkelingen of macrolangleven (alleen voor dat betreffende jaar volgens de zogenoemde Ortec-methode).
5. Een eventueel overschot (het deel van de solidariteitsreserve boven 7% van de persoonlijke pensioenvermogens) wordt naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Om invulling te geven aan het solidariteitsbeleid wordt een (binnen de SPR verplichte) solidariteitsreserve ingesteld. Sociale partners hebben via het transitieplan het bestuur van POB verzocht de solidariteitsreserve, waar mogelijk, op het moment van invaren te vullen uit het fondsvermogen met minimaal 2% en bij voorkeur met het maximum van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren. Zolang de solidariteitsreserve het maximum van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens nog niet heeft bereikt, wordt de solidariteitsreserve jaarlijks gevuld met 5% van het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Op de solidariteitsreserve wordt jaarlijks een rendement bijgeschreven. Dit rendement is gelijkgesteld aan het beschermingsrendement conform het cohort pensioengerechtigden, dus zonder toedeling van overrendement. Op het moment dat de solidariteitsreserve meer bedraagt dan 7% van de persoonlijke pensioenvermogens, wordt het meerdere naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Voor doelstelling 1 (VOR), doelstelling 2 (microlangleven) en doelstelling 3 (negatief persoonlijk pensioenvermogen) is jaarlijks de volledige solidariteitsreserve beschikbaar. Voor doelstelling 4 (aanvullen van een eventuele daling van de uitkering van pensioengerechtigden als gevolg van economische ontwikkelingen en/of macrolangleven) geldt een maximale onttrekking aan de solidariteitsreserve in enig jaar van 25% van de solidariteitsreserve.

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 26 maart 2024 de beoogde inrichting van de solidariteitsreserve en het van sociale partners ontvangen verzoek tot initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen initieel beoordeeld. Input voor het bestuur hierbij waren o.a. het van sociale partners ontvangen transitieplan, een besluitvormingsnotitie solidariteitsreserve (inclusief bijlagen) en de (risico)opinions van de sleutelfunctiehouders actuarieel en risicobeheer. Het bestuur heeft op basis van het transitieplan besproken wat de effecten (in termen van netto profijt) zijn van de beoogde inrichting en initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Het bestuur is daarbij tot het voorlopige oordeel gekomen dat het totaal aan voorgestelde wijzigingen niet tot een onevenwichtig nadeel voor een bepaalde groep deelnemers leidt. De initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen past in het beleid van POB om een solidaire, kostenbewuste en toekomstbestendige pensioenuitvoering te bieden. De beoogde inrichting en initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen is naar het oordeel van het bestuur uitvoerbaar en uitlegbaar binnen de grenzen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. De evenwichtigheid van de transitie is kwantitatief op totaalniveau beoordeeld. Daarnaast is de solidariteitsreserve in isolement kwantitatief op evenwichtigheid beoordeeld. De evenwichtigheid van de solidariteitsreserve is kwalitatief onderbouwd op basis van het evenwichtigheidskader van POB. Het voorlopige oordeel is door het bestuur vastgesteld onder het voorbehoud van het definitief kunnen vaststellen van de evenwichtigheid van de solidariteitsreserve in isolement conform de Regeling rekenmethoden onderbouwing solidariteitsreserve en risicodelingsreserve pensioenuitvoerders.

⁹ Vooralsnog wordt niet geopteerd voor meer dan 100% economische blootstelling (loslaten leenrestrictie). De doelstelling is dan ook louter opgenomen mocht het fonds op enig moment toch opteren voor het loslaten van de leenrestrictie.

In de bestuursvergadering van 21 mei 2024 heeft het bestuur de resultaten van de aanvullende analyses ten behoeve van de beoordeling van de inrichting en de evenwichtigheid van de solidariteitsreserve conform de hierboven aangehaalde Regeling rekenmethoden besproken. Op basis hiervan is het bestuur van oordeel dat:

- De beoogde inrichting van de solidariteitsreserve voldoet aan het doel van het zo veel als mogelijk voorkomen van verlagingen van de ingegane pensioenen.
- De verdeling van de baten en lasten van de solidariteitsreserve over de verschillende deelnemersgroepen en generaties evenwichtig en uitlegbaar is. Het bestuur beoordeelt hiermee het solidariteitsbeleid als evenwichtig.

Alles overwegende is het bestuur van mening dat sprake is van een effectieve en evenwichtige inrichting van de solidariteitsreserve. Daarnaast is het bestuur van mening dat het van sociale partners ontvangen verzoek tot initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen kan worden gehonoreerd. Daarbij zal het pensioenfonds de solidariteitsreserve vanaf een dekkingsgraad op het moment van invaren van 103% successievelijk initieel gaan vullen. Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 105% zal de solidariteitsreserve met het minimum gewenste niveau van 2% van de persoonlijke pensioenvermogens gevuld worden. Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 110% of meer, zal de solidariteitsreserve met het gewenste niveau van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren gevuld worden. Het voorgaande wordt ondersteund door het evenwichtigheidskader van het bestuur.

Op 21 mei 2024 heeft het bestuur het voorwaardelijk (deel)besluit tot inrichting en financiering van de solidariteitsreserve voor goedkeuring aan de raad van toezicht voorgelegd. En op 22 mei 2024 voor advies aan het verantwoordingsorgaan. Op 27 mei 2024 zijn diverse vragen van de raad van toezicht ontvangen. Het bestuur heeft deze beantwoord op 6 juni 2024. Het verantwoordingsorgaan heeft op 12 juni 2024 haar vragen aan het bestuur voorgelegd. Deze zijn op 14 juni 2024 door het bestuur beantwoord. De raad van toezicht heeft op 21 juni 2024 het bestuur geïnformeerd voorwaardelijke goedkeuring te verlenen aan het voorwaardelijke besluit van het bestuur tot inrichting en financiering van de solidariteitsreserve. Op 24 juni 2024 heeft het bestuur het positieve advies van het verantwoordingsorgaan ontvangen. Zowel het verantwoordingsorgaan als de raad van toezicht hebben in hun reactie nog wel een aantal aandachtspunten aan het bestuur meegegeven. Het bestuur heeft hier op 5 juli 2024 schriftelijk op gereageerd.

Hierop heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 11 juli 2024 het definitieve (deel)besluit genomen over de inrichting en financiering van de solidariteitsreserve. In dit kader heeft het bestuur de hierboven opgesomde doelstellingen van de solidariteitsreserve definitief vastgesteld, de inrichting en het structureel vullen van de solidariteitsreserve definitief vastgesteld en heeft het bestuur definitief besloten tot initiële vulling (op het moment van invaren) van de solidariteitsreserve, waar mogelijk, uit het fondsvermogen met minimaal 2% en bij voorkeur 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren (deelbesluit). Bij het definitieve (deel)besluit heeft het bestuur vastgesteld dat naar de mening van het bestuur alle betrokkenen zich op dit moment bij het besluit over de inrichting en financiering van de solidariteitsreserve op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Voor een nadere uiteenzetting, de resultaten van de diverse uitgevoerde analyses naar de inrichting en evenwichtigheid van de solidariteitsreserve in isolement, de door het bestuur gebruikte argumenten als ook de correspondentie van en met het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de sleutelfunctiehouders wordt verwezen naar bijlage 7 en bijlage 9.

Besluit tot vaststelling nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan

Het bestuur van POB heeft in de bestuursvergadering van 11 juli 2024 de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan voorwaardelijk vastgesteld. In de bestuursvergadering van 20 augustus 2024 heeft het bestuur de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan definitief vastgesteld.

Binnen de financiële opzet maakt het bestuur onderscheid naar respectievelijk het beleggingsbeleid, het uitkeringsbeleid en het solidariteitsbeleid. In het transitieplan van 10 oktober 2023 hebben sociale partners input gegeven voor het uitkeringsbeleid en het solidariteitsbeleid. Het pensioenfonds stelt het beleggingsbeleid vast, gegeven enerzijds het uitkeringsbeleid en het solidariteitsbeleid en anderzijds de beschikbare premie, de pensioenambitie en de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Uitkeringsbeleid POB

Het uitkeringsbeleid van de nieuwe pensioenregeling laat zich als volgt kenmerken:

- Variabele uitkering: na ingang worden de pensioenuitkeringen (ouderdomspensioen, (tijdelijk) partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen) jaarlijks vastgesteld aan de hand van het op dat moment aanwezige persoonlijk pensioenvermogen en het van toepassing zijnde projectierendement. Het persoonlijk pensioenvermogen wordt daarbij in zijn geheel doorbelegd.
- Collectieve uitkeringsfase: een gelijke procentuele aanpassing (verhoging/verlaging) van de ingegane uitkeringen van alle pensioengerechtigden.
- Projectierendement: gelijk aan de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS), zonder op- of afslag.
- Spreiden van resultaten: in de uitkeringsfase worden financiële mee- en tegenvallers gespreid over een periode van drie jaar. POB gebruikt hierbij de geheugenloze (ofwel asymptotische) methode. Bij deze methode wordt, gegeven de keuze voor een spreidingsparameter van drie jaar, elk jaar $1/3^e$ deel van de financiële mee-/tegenvaller in het betreffende jaar verwerkt in de ingegane uitkering. De spreidingsperiode voor de verwerking van elke financiële mee- en tegenvaller is, volgens de wettelijke voorwaarden, maximaal 10 jaar. POB gebruikt om aan die wettelijke voorwaarde te voldoen de zogenoemde 'sectorvariant met backstop'. Daartoe wordt het persoonlijk pensioenvermogen vanaf pensionering gesplitst in een uitkerings- en spreidingsvermogen en wordt elke financiële mee-/tegenvaller nadien zodanig vastgelegd dat het te verwachten onverwerkte gedeelte van die financiële mee-/tegenvaller na (maximaal) 10 jaar onvoorwaardelijk is verwerkt in de ingegane uitkering (de backstop). Toekomstige financiële mee-/tegenvallers worden daarbij verrekend met de backstop waardoor de backstop als het ware naar de toekomst toe (potentieel) wordt 'weggewerkt'.

Solidariteitsbeleid POB

In samenspraak met sociale partners heeft het bestuur van POB de volgende doelstellingen voor de solidariteitsreserve vastgesteld (in volgorde van prioriteit)¹⁰:

1. Aanvullen van de voorziening voor operationele risico's (VOR) tot het minimaal benodigde niveau.
2. Afdekken van het zogenoemde microlanglevenrisico voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
3. Opvangen van het tekort wanneer de persoonlijke pensioenvermogens negatief dreigen te worden door meer dan 100% economische blootstelling (na mapping).

¹⁰ Naast de solidariteitsreserve kent de gewijzigde pensioenregeling van het fonds nog diverse andere elementen die solidariteitsaspecten bevatten, zoals de verzekering van het partnerpensioen en het arbeidsongeschiktheidsrisico vóór pensionering, de collectieve uitkeringsfase en het spreiden van resultaten in de uitkeringsfase.

4. Aanvullen van een eventuele daling van de uitkering van de pensioengerechtigden in enig jaar (inclusief nieuw gepensioneerd in dat jaar) door economische ontwikkelingen of macrolangleven (alleen voor dat betreffende jaar volgens de zogenoemde Ortec-methode).
5. Een eventueel overschot (het deel van de solidariteitsreserve boven 7% van de persoonlijke pensioenvermogens) wordt naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Om invulling te geven aan het solidariteitsbeleid wordt een (binnen de SPR verplichte) solidariteitsreserve ingesteld. Sociale partners hebben via het transitieplan het bestuur van POB verzocht de solidariteitsreserve op het moment van invaren te vullen vanuit het fondsvermogen met minimaal 2% en bij voorkeur met het maximum van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren. Zolang de solidariteitsreserve het maximum van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens nog niet heeft bereikt, wordt de solidariteitsreserve jaarlijks gevuld met 5% van het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Op de solidariteitsreserve wordt daarnaast jaarlijks een beleggingsrendement bijgeschreven. Dit rendement is gelijkgesteld aan het beschermingsrendement conform het cohort pensioengerechtigden, dus zonder toedeling van overrendement. Op het moment dat de solidariteitsreserve meer bedraagt dan 7% van de persoonlijke pensioenvermogens, wordt het meerdere naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Voor doelstelling 1 (VOR), doelstelling 2 (microlangleven) en doelstelling 3 (negatief persoonlijk pensioenvermogen) is jaarlijks de volledige solidariteitsreserve beschikbaar. Voor doelstelling 4 (aanvullen van een eventuele daling van de uitkering van pensioengerechtigden) geldt een maximale onttrekking aan de solidariteitsreserve in enig jaar van 25% van de solidariteitsreserve.

Beleggingsbeleid POB

Het bestuur van POB heeft, gegeven enerzijds het - hierboven geschetste - uitkeringsbeleid en solidariteitsbeleid en anderzijds de beschikbare premie, de pensioenambitie en de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, het beleggingsbeleid voor de nieuwe pensioenregeling vastgesteld. POB heeft daartoe op het hoofdlijnen het volgende proces volgtijdelijk doorlopen om te komen tot vaststelling van het beleggingsbeleid voor de nieuwe pensioenregeling:

- Risicohouding: het bestuur van POB heeft als eerste stap de risicohouding vastgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van de resultaten van het onderzoek naar de risicopreferentie van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, wetenschappelijke inzichten en deelnemerskenmerken (zie Vaststelling risicohouding).
- Pensioenambitie voor constructie lifecycle beleggingsbeleid: sociale partners hebben voor de nieuwe pensioenregeling een pensioenambitie vastgesteld van 1,6% van de pensioengrondslag jaarlijkse opbouw en 80% jaarlijkse indexatie met de prijsindex. Voor een deelnemer met 42 dienstjaren vertaalt dit zich naar een pensioenambitie van ca. 90% van de gemiddelde (ongeïndexeerde) pensioengrondslag op de pensioendatum. Ten behoeve van de constructie van een lifecycle voor het beleggingsbeleid is de pensioenambitie in eerste instantie gesteld op de fiscaal maximale opbouw (1,738% van de pensioengrondslag en 100% jaarlijkse indexatie met de prijsindex). Vervolgens is deze pensioenambitie doorvertaald naar enerzijds een ambitie in de opbouwfase van 86% van de gemiddelde geïndexeerde pensioengrondslag op de pensioendatum voor een 25-jarige deelnemer en anderzijds een toeslagambitie in de uitkeringsfase van 60% van de prijsindex.
- SAA-studie (strategische asset allocatie studie): binnen de beleggingsportefeuille wordt onderscheid gemaakt naar een beschermingsportefeuille en een rendementsportefeuille. De beschermingsportefeuille wordt zodanig ingericht dat naar verwachting jaarlijks een

rendement gelijk aan het theoretisch beschermingsrendement (swaprente) wordt behaald. De rendementsportefeuille wordt zodanig ingericht dat hiermee naar verwachting jaarlijks een overrendement wordt behaald dat benodigd is om de pensioenambitie (zowel in de opbouwfase als in de uitkeringsfase) te behalen. Vooralsnog is het te behalen (over)rendement vastgesteld op 3% rendement boven de 1-jaars risicovrije rente.

- Verdeelsleutel beschermingsrendement: als tweede stap is de verdeelsleutel voor het beschermingsrendement (renteafdekking) vastgesteld. Het opstellen van de leeftijdsafhankelijke mate van renteafdekking heeft in drie (sub)stappen plaatsgevonden:
 - Als eerste is de gewenste mate van renteafdekking vanaf één jaar voor de reguliere pensioenleeftijd van 67 jaar¹¹ bepaald. Deze is vastgesteld op 100%. Een renteafdekkingspercentage van 100% minimaliseert het nominale renterisico. Een renteafdekking van 100% leidt op de 66-jarige leeftijd tot een af te dekken duratie van ca. 12. Het percentage van 100% is het eindpunt voor de verdeelsleutel van het beschermingsrendement.
 - Vervolgens is vastgesteld welke mate van renteafdekking (in termen van DV01 of duratie) gewenst is per leeftijd tot de 66-jarige leeftijd. De mate van renteafdekking in de opbouwfase is zodanig ingestoken dat hiermee voor de jongste deelnemers de beweeglijkheid van het financieel kapitaal wordt geminimaliseerd voor rentebewegingen. Voor een 25-jarige deelnemer leidt dit tot een af te dekken duratie van ca. 4 wat overeenkomt met een afdekkingspercentage van 7,5%. Dit percentage is het startpunt voor de verdeelsleutel van het beschermingsrendement. De verdeelsleutel voor het beschermingsrendement is zodanig geconstrueerd dat de af te dekken duratie lineair oploopt van ca. 4 op 25-jarige leeftijd naar ca. 12 op 66-jarige leeftijd. Dit leidt aldus tot een renteafdekkingspercentage dat oploopt van ca. 7,5% op 25-jarige leeftijd naar 100% vanaf 66-jarige leeftijd. Op collectief niveau bedraagt de renteafdekking hiermee ca. 66%.
 - Optioneel kan vervolgens gecorrigeerd worden voor DV01 afdekking uit de (over)rendementsportefeuille. Op dit moment maakt dit geen onderdeel uit van het voorgestelde renteafdekkingsbeleid.
- Verdeelsleutel overrendement: gegeven een netto premie van 27% van de pensioengrondslag en een ambitie in de opbouwfase van 86% van de gemiddelde geïndexeerde pensioengrondslag op de pensioendatum en een ambitie in de uitkeringsfase van 60% van de prijsindex, is vervolgens de verdeelsleutel voor het overrendement vastgesteld. Hiertoe heeft het bestuur van POB eerst bepaald dat de verdeelsleutel voor het overrendement niet hoger mag zijn dan 100% (na mapping, loslaten leenrestrictie) tenzij het loslaten van de leenrestrictie nodig is voor het behalen van de ambitie. Het bestuur van POB heeft vastgesteld dat loslaten van de leenrestrictie, gegeven de gehanteerde veronderstellingen en aannames, vooralsnog niet nodig is. Dit leidt aldus tot een verdeelsleutel voor het overrendement die start op 100% en vanaf leeftijd 46 lineair daalt naar 40% vanaf 65-jarige leeftijd. Op collectief niveau leidt dit tot een beleggingsbeleid met een (brede) rendementsportefeuille van ca. 51% van de persoonlijke pensioenvermogens.
- Het aldus vastgestelde beleggingsbeleid is tot slot via de resulterende risicoblootstelling getoetst aan de vastgestelde risicohouding.

Op 12 juli 2024 heeft het bestuur het voorwaardelijk besluit tot vaststelling van de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan voor advies voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan. En tegelijkertijd ook voor voor goedkeuring aan de raad van toezicht. Op 17

¹¹ In de nieuwe pensioenregeling is de pensioenleeftijd vastgesteld op de AOW-gerechtigde leeftijd van de deelnemer. In de diverse uitgevoerde analyses om te komen tot een nieuwe pensioenregeling en de financiële opzet daarvan is uit pragmatische overwegingen uitgegaan van de pensioenleeftijd conform de huidige pensioenregeling van 67 jaar. In dit implementatieplan wordt derhalve gesproken over een reguliere pensioenleeftijd van 67 jaar. Uiteindelijk bepaalt de deelnemer zelf, binnen de daartoe geldende (wettelijke) grenzen, vanaf welke leeftijd hij/zij zijn/haar pensioen wenst te laten ingaan.

juli 2024 is in een gezamenlijk overleg met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht een nadere toelichting gegeven op het integrale besluitvormingsdocument nieuwe pensioenregeling en het besluitvormingsdocument beleggingsbeleid. Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht zijn in dit overleg ook in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen. In aanloop naar het overleg van 17 juli 2024 heeft het verantwoordingsorgaan op 12 juli 2024 een aantal vragen betreffende het implementatieplan voorgelegd aan het bestuur. Deze vragen zijn op 16 juli 2024 beantwoord. Op 26 juli 2024 heeft het verantwoordingsorgaan een positief advies afgegeven op het integrale besluit betreffende de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan als ook over de evenwichtigheid van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Het verantwoordingsorgaan heeft bij haar advies nog een aantal aandachtspunten aan het bestuur meegegeven. Het bestuur heeft hier op 2 augustus 2024 schriftelijk op gereageerd. Het bestuur heeft de aandachtspunten van het verantwoordingsorgaan meegenomen in haar definitieve besluitvorming. De raad van toezicht heeft op 30 juli 2024 haar goedkeuring gegeven aan het voorwaardelijke integrale besluit over de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan. De raad van toezicht heeft geen nadere aandachtspunten meer meegegeven aan het bestuur.

Hierop heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 20 augustus 2024 het definitieve besluit genomen tot vaststelling van de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan. In navolging hiervan heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 20 augustus 2024 het definitieve besluit genomen tot het formeel aanvaarden van de opdracht van sociale partners tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling, beoogd op 1 juli 2025. Tevens heeft het bestuur het definitieve besluit genomen tot het formeel inwilligen van het verzoek van sociale partners tot invaren, tevens beoogd op 1 juli 2025. Bij de definitieve besluiten heeft het bestuur vastgesteld dat naar de mening van het bestuur sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel.

Voor een verdere uiteenzetting van en nadere toelichting op de toegepaste methodiek om te komen tot een beleggingsbeleid voor de nieuwe pensioenregeling (en de in dit kader uitgevoerde analyses) wordt verwezen naar bijlage 8. Voor een nadere uiteenzetting, de door het bestuur gebruikte argumentatie als ook de correspondentie van en met het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de sleutelfunctiehouders inzake de nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan wordt verwezen naar bijlage 9.

Vaststelling implementatieplan

Op 11 september 2023 is een eerste opzet van het implementatieplan voor beeldvorming aan het bestuur beschikbaar gesteld. Op 21 februari 2024 is het concept implementatieplan voor een eerste inhoudelijke beoordeling voorgelegd aan het bestuur. Het concept implementatieplan is op 16 maart 2024 ter informatie toegestuurd aan de sleutelfunctiehouders. Hierna zijn er diverse verrijkingen aan het implementatieplan gedaan. Op 6 mei 2024 is het concept implementatieplan voor een tweede inhoudelijke beoordeling voorgelegd aan het bestuur. Tegelijkertijd is het implementatieplan voor input voorgelegd aan de sleutelfunctiehouder actuariael en de sleutelfunctiehouder risicobeheer en ter informatie aan de sleutelfunctiehouder interne audit. Nadien zijn, waar nodig, verdere verrijkingen aan het implementatieplan gedaan.

Op 11 juli 2024 heeft het bestuur het implementatieplan voorlopig vastgesteld. Tussen 12 juli 2024 en 17 juli 2024 is het voorlopig vastgestelde implementatieplan voor input voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. En voor een marginale eindtoets aan de sleutelfunctiehouder actuariael en de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Naar aanleiding hiervan zijn nog enige laatste aanpassingen gedaan aan het implementatieplan. Op 20 augustus 2024 heeft het bestuur het implementatieplan inclusief het communicatieplan definitief vastgesteld.

Datakwaliteit, eigen risico beoordeling en communicatieplan

Ook de besluitvormingstrajecten voor de eigen risico beoordeling (input voor hoofdstuk 3), datakwaliteit (hoofdstuk 4 van het implementatieplan) en het communicatieplan (hoofdstuk 8 van het implementatieplan) worden hierna specifiek toegelicht, aangezien deze als relatief zelfstandige deeltrajecten zijn uitgevoerd.

Datakwaliteit

POB heeft voor het borgen van de datakwaliteit gebruik gemaakt van het Kader Datakwaliteit Wet toekomst pensioenen van de Pensioenfederatie (Kader Datakwaliteit) en de Good practice Borging van datakwaliteit van DNB. De activiteiten en besluitvorming hebben langs de lijnen van de zes fasen die binnen het Kader Datakwaliteit worden onderscheiden vorm gekregen. Voor een beschrijving van de uitgevoerde activiteiten per fase wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van dit implementatieplan. De Werkstroom datakwaliteit heeft de datakwaliteit inhoudelijk beoordeeld. De risicomanagementcommissie heeft het proces beoordeeld met de nadruk op de beheersing van de (rest-)risico's. De sleutelfunctiehouders actuariael en risicobeheer hebben in de verschillende fasen opinies afgegeven over de uitgevoerde activiteiten en het vast te stellen beleid. POB heeft Mazars de opdracht gegeven het zogenoemde AUP rapport (Agreed Upon Procedures) op te stellen. Het bestuur van POB heeft met inachtneming van de adviezen van voornoemde werkstroom en de risicomanagementcommissie, de opinies van de sleutelfunctiehouders en het oordeel van accountant Mazars de volgende besluiten genomen:

- Vaststelling Datakwaliteitsbeleid (7-11-2023)
- Vaststelling Maximaal Toegestane Afwijking (7-11-2023)
- Vaststelling Correctie- en Herzieningenbeleid (12-12-2023)
- Vaststelling Kritische Data Elementen (21-12-2023)
- Vaststelling Risicoprofiel (21-12-2023)
- Vaststelling Fase 4 Rapport (inclusief oordeel accountant Mazars) (12-3-2024)
- Bestuursbesluit dat data op orde is om 'mee in te varen' (11-6-2024)

Eigen Risico Beoordeling

Naast de projectrisicoanalyse (zie hoofdstuk 3 van dit implementatieplan) heeft POB een (partiële) eigen risico beoordeling (ERB) uitgevoerd. Het doel van deze ERB is om duidelijkheid te verkrijgen over alle relevante risico's die een rol spelen bij de transitie naar de nieuwe solidaire premieregeling, zowel op de korte als de lange termijn. Onderdeel van deze ERB was een scenarioanalyse. Vanuit de uitwerking van deze scenario's zijn aanvullend op de projectrisicoanalyse operationele en IT risico's beoordeeld en beheersmaatregelen geformuleerd die ook opgenomen zijn in dit implementatieplan. De ERB is in een aantal stappen tot stand gekomen:

- Vaststelling scenarioanalyse ERB (19-9-2023)
- Bespreking concept rapportage ERB (7-2-2024)
- Vaststelling eindrapportage ERB (12-3-2024)

Communicatieplan

Het communicatieplan WTP maakt onderdeel uit van dit implementatieplan en is in nauwe samenwerking tussen AZL, als communicatieadviseur en -uitvoerder, en de Werkstroom communicatie tot stand gekomen. De Werkstroom communicatie is hierbij ondersteund door een externe communicatieadviseur. In het communicatieplan WTP is opgenomen hoe het communicatieplan tot stand is gekomen.

2.2.2 Oordeel van het bestuur

Het bestuur van POB heeft op **20 augustus 2024** definitief besloten:

- de opdracht tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling van POB formeel te aanvaarden inclusief het uitvoeren van de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling, en
- in te stemmen met het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en met de hiertoe door de sociale partners voorgestelde methode.

Het bestuur van POB heeft zich ervan vergewist dat het fonds de transitie naar de nieuwe pensioenregeling op een beheerste en gecontroleerde wijze kan uitvoeren en dat de risico's voldoende beperkt zijn of zullen worden. Deze overtuiging is gestoeld op de risicoanalyse en de inventarisatie van de beheersingsmaatregelen zoals beschreven in hoofdstuk 3 van dit implementatieplan. Het fonds kan waarborgen dat de data die gebruikt worden ten behoeve van de pensioenuitvoering (inclusief het invaren) geschikt, volledig en juist zijn, op basis van de implementatie van haar datakwaliteitsbeleid. De onderbouwing hiervoor is beschreven in hoofdstuk 4 van dit implementatieplan. Voorts is het fonds van oordeel dat de belangen van alle belanghebbenden, zijnde deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en de bij het fonds aangesloten werkgevers, bij het besluit tot de implementatie van de gewijzigde pensioenregeling inclusief het invaren en de (financiering van de) compensatie op voldoende evenwichtige manier zijn afgewogen. De redenen voor die overtuiging zijn beschreven in hoofdstuk 5 van dit implementatieplan.

2.2.3 Oordelen van sleutelfunctiehouders, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht

Het fonds heeft de volgende gremia om een oordeel (opinie, advies dan wel goedkeuring) gevraagd over haar besluitvorming de gewijzigde pensioenregeling met ingang van 1 juli 2025 te gaan uitvoeren inclusief invaren van de tot deze datum onder de huidige pensioenregeling opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten naar de gewijzigde pensioenregeling per genoemde datum:

- de sleutelfunctiehouder actuariel;
- de sleutelfunctiehouder risicobeheer;
- de sleutelfunctiehouder interne audit;
- het verantwoordingsorgaan;
- de raad van toezicht.

De oordelen van deze gremia zijn elk vastgelegd in documenten die op verzoek ingezien kunnen worden. Hieronder volgen korte samenvattingen.

Sleutelfunctiehouder actuariel

De sleutelfunctiehouder actuariel (SFH A) heeft gaandeweg de transitie naar de nieuwe pensioenregeling op diverse deelonderwerpen een opinie afgegeven:

- **Invaren/compensatie:** De SFH A heeft onder andere enkele vragen gesteld over de volgorde van het verdelen van de fondsmiddelen bij invaren, in het bijzonder ten aanzien van compensatie afschaffen doorsneesystematiek, en heeft vastgesteld dat het fondsbestuur daar expliciet bij stil heeft gestaan en dit als evenwichtig heeft beoordeeld. De effecten van het invaren zijn kwantitatief in kaart gebracht.
- **Datakwaliteit:** De SFH A heeft geen aanleiding om te veronderstellen dat de datakwaliteit, vergeleken met de vastgestelde normen en MTA, op dit moment niet op orde is voor het invaren, onder voorbehoud dat het actieplan en de correcties correct worden uitgevoerd en dat de uitgevoerde analyses in fase 3 passend en volledig zijn.

- Solidariteitsreserve: De SFH A heeft vastgesteld dat de diverse vereiste analyses zijn verricht, waarbij aandacht is geweest voor projectie- en waarderingsmaatstaven. De SFH A heeft onder andere enkele opmerkingen gemaakt over de wijze van berekenen en presenteren, waarop door het bestuur is aangegeven zicht daarvan bewust te zijn en dit te hebben meegewogen in de besluitvorming.
- Risicohouding: De SFH A heeft de vaststelling van de risicohouding beoordeeld en met name een opmerking gemaakt over de verwachtingsmaatstaf en de koppeling daarvan aan een pensioenhoogte, waardoor er mogelijk minder risicoblootstelling is dan de respondenten wensen. Het bestuur is van mening dat deze benadering conform wet- en regelgeving is en dat het vanuit risico-optiek niet verstandig en ook niet nodig is het maximale risico te benaderen.
- Nieuwe pensioenregeling in zijn geheel en de financiële opzet daarvan: De SFH A stelt vast dat de evenwichtigheid van de transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling in kaart is gebracht vanuit verschillende financiële posities en economische verwachtingen afgezet tegen kwantitatieve grenzen en het eigen evenwichtigheidskader. Enkele onderdelen dienen nog nader uitgewerkt te worden, zoals finale vaststelling MVEV en hoogte en onderdelen operationele reserve en onderbouwing spreidingsmethodiek bij gelijke aanpassing. Het bestuur heeft aangegeven dit in een latere fase vast te stellen. De financiële opzet lijkt passend bij de doelstellingen van sociale partners en de risicohouding van de deelnemers.
- Berekeningen zijn niet door de SFH A gecontroleerd/nagerekend. Enkele hoog over plausibiliteitscontroles zijn op het oog uitgevoerd, rekening houdend met ervaringen elders en openbare informatie. Dit heeft in een enkel geval geleid tot aanpassing van de berekeningen.

Sleutelfunctiehouder risicobeheer

De sleutelfunctiehouder risicobeheer (SFH RB) ondersteunt het besluit van het bestuur van POB om de opdracht tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling te aanvaarden. Ook onderschrijft de SFH RB het besluit om uitvoering te geven aan het verzoek van sociale partners de opgebouwde pensioenen in te varen in de gewijzigde pensioenregeling conform de voorgestelde methode. POB heeft de beoogde pensioenregeling via een iteratief proces vormgegeven en heeft daarbij een zorgvuldig en gedegen proces doorlopen. Bij de verschillende deelbesluiten is de SFH RB betrokken geweest. De SFH RB heeft daarbij aanbevelingen gedaan, die het fonds expliciet heeft afgewogen bij de besluitvorming. Naar oordeel van de SFH RB is de integrale opzet passend en vormt het een consistent geheel. POB heeft de gemaakte keuzes in het algemeen goed onderbouwd. In het besluitvormingsproces zijn expliciet alternatieven en diverse scenario's beoordeeld bij de onderbouwing van de gemaakte keuzes. POB heeft de belangen van de diverse stakeholders expliciet afgewogen bij haar besluitvorming en transparant getoetst aan haar evenwichtigheidskader. Tenslotte heeft het fonds naar de mening van de SFH RB voldoende geborgd dat de nieuwe regeling op een beheerste en integere wijze kan worden uitgevoerd.

Sleutelfunctiehouder interne audit

De sleutelfunctiehouder interne audit (SFH IA) heeft een assessment uitgevoerd op het totale transitieproces dat is afgelegd tot het bestuurlijke besluit tot invaren. De bevindingen hiervan dienen door de SFH IA nog definitief te worden vastgelegd in een notitie. In de betreffende onderbouwende notitie levert de SFH IA daarmee een bijdrage aan de onderbouwing van het besluit tot invaren. Met de betreffende notitie geeft de SFH IA ook invulling aan de rol, taak en verantwoordelijkheid in de transitie en de te doorlopen stappen voor datakwaliteit zoals deze door DNB is uiteengezet in de Good Practice DNB borging datakwaliteit door pensioenfonds.

Verantwoordingsorgaan

Naar oordeel van het verantwoordingorgaan is het (besluitvormings)proces zorgvuldig doorlopen, waarbij het bestuur er rekening mee heeft gehouden dat de wetgever op een aantal deelbesluiten rondom het invaren het verantwoordingorgaan een verzwaard adviesrecht heeft toevertrouwd. Het verantwoordingorgaan is periodiek door het bestuur geïnformeerd over de voor het verantwoordingorgaan relevante ontwikkelingen en was betrokken bij diverse deelbesluiten:

- Op 19 december 2023 heeft het verantwoordingorgaan unaniem besloten om een voorwaardelijk positief advies af te geven ten aanzien van het voornemen om de bestaande pensioenaanspraken en -rechten op de transitiedatum via een interne collectieve waardeoverdracht om te zetten naar persoonlijk pensioenvermogens in de nieuwe pensioenregeling én ten aanzien van het voornemen het verzoek van sociale partners te honoreren om de compensatieregeling bij invaren vanuit het fondsvermogen te financieren (deze adviezen zijn op 1 februari 2024 definitief geworden).
- Op 17 juni 2024 heeft het verantwoordingorgaan unaniem besloten om een positief advies af te geven ten aanzien van de voorgenomen inrichting van de solidariteitsreserve in isolement.
- Op 24 juli 2024 heeft het verantwoordingorgaan unaniem besloten om een positief advies af te geven ten aanzien van het voorgenomen integrale besluit tot wijziging van de totale pensioenregeling, inclusief de financiële opzet daarvan en de totale evenwichtigheid.

Bij de beoordeling van de deelbesluiten heeft het verantwoordingorgaan gebruik gemaakt van het door haar opgestelde beoordelingskader. Daarnaast is het verantwoordingorgaan tijdens de gezamenlijke sessie van 22 maart 2024 in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen over de risicohouding van POB.

Het verantwoordingorgaan heeft bij het uitbrengen van haar positieve adviezen diverse aanbevelingen gedaan. Daarbij heeft het verantwoordingorgaan in het bijzonder aandacht gevraagd voor de wijze waarop de compensatieregeling en de solidariteitsreserve worden ingericht en voor de (financiële) positie van jongeren en gewezen deelnemers. Naar oordeel van het verantwoordingorgaan heeft het bestuur de aanbevelingen van het verantwoordingorgaan op een adequate wijze afgewogen en in acht genomen bij de verdere besluitvorming. Op basis van de door het verantwoordingorgaan ontvangen informatie, concludeert het verantwoordingorgaan dat de besluitvorming van het bestuur evenwichtig is voor de betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden.

Raad van toezicht

Ten aanzien van het besluitvormingsproces is de raad van toezicht van mening dat het bestuur een goed proces heeft doorlopen en adequaat heeft gereageerd op voortschrijdende inzichten evenals op de opmerkingen die gemaakt zijn door de sleutelfunctiehouders, het verantwoordingorgaan en de raad van toezicht zelf. Daarbij is het de raad van toezicht niet gebleken dat niet alle relevante informatie door het bestuur is meegewogen. Het bestuur heeft bovendien alle betrokkenen goed aangehaakt, geïnformeerd en betrokken gehouden gedurende het doorlopen besluitvormingsproces.

De raad van toezicht heeft op basis van de door haar vooraf opgestelde toezichtsnormen op diverse deelbesluiten voorwaardelijke goedkeuring gegeven, te weten die met betrekking tot invaren, de financiering van compensatie en de inrichting van de solidariteitsreserve. Deze voorwaardelijke goedkeuringen dateren van 22 december 2023 respectievelijk 21 juni 2024 en zijn op 30 juli 2024 definitief geworden. Op 30 juli 2024 heeft de raad van toezicht haar goedkeuring afgegeven ten aanzien van het voorwaardelijk besluit voor inrichting van de pensioenregeling in zijn geheel, inclusief de financiële opzet daarvan en de evenwichtigheid van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Daarnaast is op 22 maart 2024 overleg geweest over de risicohouding van POB en is de raad van toezicht in de gelegenheid gesteld hier vragen over te stellen.

Op basis van de aan de raad van toezicht ter beschikking gestelde informatie is de raad van toezicht tot de conclusie gekomen dat de eerder aangegeven aandachtspunten respectievelijk voorbehouden van sleutelfunctiehouders, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht adequaat zijn geadresseerd. Het bestuur heeft bij de verdere besluitvorming, en bij de onderbouwing van de gemaakte keuzes, rekening gehouden met de opgestelde aandachtspunten respectievelijk voorbehouden.

Daanraast wordt door de raad van toezicht geconcludeerd dat de totale transitie inclusief invaren, compensatie en inrichting solidariteitsreserve adequaat getoetst is op evenwichtigheid en dat daarbij geen sprake is van een onevenredig nadeel voor één van de onderscheiden groepen deelnemers, gewezen deelnemers en of pensioengerechtigden. Zoals ook in de voorwaardelijke goedkeuringen aangegeven, heeft de raad van toezicht hierbij in ogenschouw genomen de bestuurlijke vrijheid die er bestaat ten aanzien van de invulling van het begrip evenwichtigheid en het positieve advies van het verantwoordingsorgaan en neemt de raad van toezicht geen concrete positie terzake in, maar richt zij zich vooral op het proces dat in dit kader is doorlopen.

3. Risicoanalyses en beheersingsmaatregelen

Dit hoofdstuk behandelt de beschrijving en inschatting van de geïdentificeerde risico's in relatie tot de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, evenals de identificatie van beheersmaatregelen. Indien nodig wordt specifieke aandacht besteed aan het tijdelijk beheersen van verschillende pensioenomgevingen. De overgebleven risico's na implementatie van beheersmaatregelen zijn vergeleken met de risicobereidheid van het fonds om te bepalen of aanvullende maatregelen nodig zijn. Deze weergave is afgeleid van de in het kader van de transitie uitgevoerde partiële eigen risico beoordeling. Door de risicomanagementcommissie wordt de integrale risicoanalyse ten minste ieder kwartaal geactualiseerd. In dit hoofdstuk staan de actuele risico's weergegeven die betrekking hebben op de komende transitieperiode. De nummering van deze risico's komt overeen met de integrale risicoanalyse die meer risico's bevat.

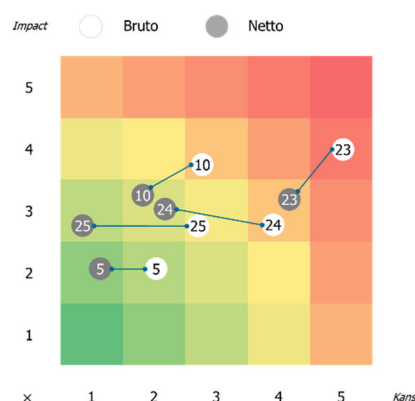
3.1 Risico's en beheersingsmaatregelen

3.1.1 Beschrijving van operationele en IT-risico's

De gehele overgang naar de nieuwe pensioenregeling c.q. het nieuwe pensioenstelsel is een omvangrijk en complex proces waarbij een uiterst nauwkeurige uitvoering van cruciaal belang is. Dit legt tevens aanzienlijke eisen op aan het risicobeheer van de uitbestedingsorganisaties. Voorafgaand aan de overgang naar de nieuwe pensioenregeling dienen deze organisaties ook verantwoordelijk te blijven voor de juiste, volledige en tijdige uitvoering van de huidige pensioenregeling, en na de overgang van de nieuwe pensioenregeling.

Project- en operationele risico's

Ten behoeve van de uitvoering van een beheerst project heeft het fonds de volgende projectrisico's onderkend waarbij in het diagram rechts de bruto en netto risico-inschatting is weergegeven:

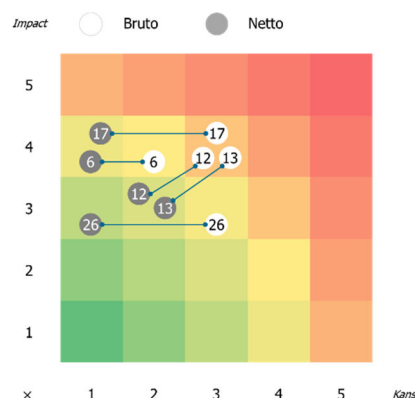
#	Omschrijving	Beheersing
5	Sociale partners dienen hun achterban te raadplegen en 'mee te krijgen'.	Het bestuur en sociale partners overleggen geregeld. Er dient wederzijds begrip te zijn voor elkaars standpunten en ieders eigen beslispunten; 'wie gaat waarover'.
10	De planning loopt uit doordat DNB meer tijd nodig heeft dan ingeschat voor het toetsen van de documenten.	Het fonds neemt deel aan 'de koplopersgroep van DNB'. Hierdoor vindt periodiek overleg met DNB plaats en is er een gezamenlijk doel.

23	Door de werkdruk a.g.v. reguliere werkzaamheden en de transitie hebben de adviseurs van het fonds te weinig tijd om alle werkzaamheden (tijdig) te verrichten.	- Echt goed vooruitplannen door bestuur (projectbegeleider). Tijdig vragen aan adviseurs om tijd beschikbaar te maken. Ook 'dubbeling' in adviseurs. Ze kunnen soms werk van elkaar overnemen. - Verzoek doen om meer bestuursondersteuning.
24	Door de werkdruk a.g.v. reguliere werkzaamheden en de transitie heeft het bestuur te weinig tijd om alle werkzaamheden te verrichten.	- Bestuurders maken allen een dagdeel meer per week beschikbaar. - Must have's, geen nice to have's. - Commissie werkzaamheden bezien op efficiency.
25	Verstoring van het proces door te weinig betrokkenheid van bestuur, VO en RvT.	Zoveel mogelijk fondsgremia betrekken, periodieke terugkoppeling verzorgen. Afstand Werkgroep WTP - bestuur is verkleind. (Pro-)actief richting RvT en VO communiceren over traject.

Uitbestedings- en IT-risico's

In het kader van de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling moet POB kunnen aantonen dat de IT-systemen van de uitvoeringspartijen op tijd in staat zijn om alle processen die daarvoor nodig zijn uit te voeren. De vraag of de uitvoering van de regeling haalbaar is, raakt een aantal risico's van het integraal risicomanagement van POB tegelijk.

De bouw van het nieuwe administratiesysteem en de koppelingen tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer moeten voldoen aan het Uitbestedings- en IT-beleid van POB en daarmee aan alle relevante wet- en regelgeving. De handelingen die worden uitgevoerd binnen pensioen- en vermogensbeheer moeten mogelijk zijn doordat de procesinrichting doeltreffend is. Dit is beiden direct gekoppeld aan de continuïteit van de dienstverlening voor POB, die ook goed moet worden uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomsten. Al deze punten samen zorgen er in ieder geval voor dat zowel IT-risico, operationeel risico en uitbestedingsrisico gelijktijdig worden geraakt als dat er wordt gekeken naar de haalbaarheid van de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling.

	Omschrijving	Beheersing
6	De financiële inrichting van de nieuwe regeling: de beleggingen en administratie moeten een goede koppeling hebben.	• Volgen van de markstandaard (SIVI) voor gegevensuitwisseling. • Het bestuur monitort de voortgang van de implementatie van de SIVI-standaard en voert periodiek overleg met de ketenpartners. • Het bestuur monitort de realisatie van de testplannen en beoordeelt de testresultaten. Hiervoor wordt het bestuur ondersteund door een IT-expert.
12	De PUO of vermogensbeheerder kunnen onverwacht niet aan de tijdsplanning voldoen.	• Een alternatief is overgang op een later moment. • Planning nauwgezet volgen. • Dialoog blijven voeren.
13	AZL of GSAM zijn niet in staat om de door het bestuur vereiste wijze van transitie door te voeren, rekening houdend met de vereisten van DNB.	• Er wordt een transitieplan voor de beleggingen en de administratie opgesteld dat met AZL en GSAM wordt overeengekomen.
17	De gewenste onderdelen van de regeling blijken niet in de administratie van de PUO te passen.	• Er is een analyse van de mogelijkheden bij de PUO. De regeling is passend binnend de productnavigator. • Met sociale partners zijn met het fonds afspraken gemaakt over de uitvoerbaarheid van de regeling. • Er is zoveel als mogelijk aangesloten bij het productmodel van de PUO. • De risicomanagement-commissie houdt vinger aan de pols inzake eventuele veranderingen in het productmodel. • In dialoog met AZL is ervoor gezorgd dat zaken die niet in de basis-propositie zitten wel op

		een andere manier worden uitgevoerd.
26	Vroeg in de race: we maken keuzes die andere fondsen straks niet maken.	• Voelsprietten uitzetten. Het fonds maakt deel uit van de koplopersgroep van DNB en van het Ministerie van Sociale Zaken waardoor periodiek overleg plaatsvindt met andere koplopers en toezichthouders, ministerie dat betrokken is bij de wetgeving. • Periodiek overleg met andere 'koplopers' fondsen van AZL.

AZL (pensioenadministratie & bestuursondersteuning)

Ten behoeve van de benodigde IT vernieuwing heeft AZL een risico assessment uitgevoerd die specifiek betrekking heeft op de implementatie van de nieuwe IT strategie. Dit is het overall Risk assessment dat is uitgevoerd voor het zogenoemde programma IT Vernieuwing (ITV). Daarnaast zijn en worden - gericht op de voortbrengingsrisico's van de deliverables van de verschillende ITV streams – zogenoemde stream-Risk assessments uitgevoerd. Het programma bevindt zich op dit moment in de fase dat nog veel processen in detail worden uitgewerkt. Dan komen ook de bijbehorende procesgerelateerde risico's en mitigerende maatregelen in beeld. Zowel het IT Strategie assessment als de stream-Risk assessments zijn dynamische documenten. Deze worden door de 2e lijn van AZL periodiek gemonitord en waar nodig bijgesteld.

Op de programma's Vernieuwing IT en Vernieuwing Pensioenen is sprake van een continu Risk assessment. Via de kwartaalrapportage Voortgangsrapportage Vernieuwing Pensioenen & IT monitort het fonds de ontwikkelingen van de risico's en de voortgang van de IT-vernieuwing bij AZL. Per risicocategorie wordt het actuele netto risico ten opzichte van het afgelopen kwartaal weergegeven, samen met eventuele beheersingsmaatregelen en toelichting. De rapportage bevat een weergave van de belangrijkste risico's geïdentificeerd door de 2e lijn van AZL en een toelichting op de ontwikkeling van het laatste kwartaal. Indien benodigd zijn er vervolgacties gedefinieerd om de risico's te beheersen of te mitigeren.

Beschikbare capaciteit

Binnen AZL en de twee WTP-gerichte programma's wordt vrijwel continu gemonitord op de inzet en planning van capaciteiten en expertise die nodig zijn voor de operatie en voor de WTP wijzigingen. Waar nodig wordt geacteerd middels prioritering, vacatures of inhuur. Zo is de afgelopen tijd t.a.v. de inzet op diverse onderdelen gehandeld en zijn extra resources ingezet op onderwerpen die meer capaciteit gingen vragen.

AZL heeft voor het programma IT Vernieuwing bevestigd dat er voldoende capaciteit en expertise beschikbaar is.

GSAM (fiduciair vermogensbeheerder)

Voorafgaand aan de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel onderkent GSAM geen operationele of IT-risico's op het zogenoemde Aladdin-platform, het huidige (NNIP) platform waarop de beleggingsadministratie wordt uitgevoerd. Het functioneert als een normale dienstverlening, en het proces van Aladdin wordt beschouwd als state of the art waarop jaarlijks audits worden uitgevoerd volgens de ISAE 3402-standaard. In de zomerperiode van 2024 staat de migratie van de

beleggingsadministratie van POB naar het zogenoemde GS-platform gepland. Het GS-platform is een bestaand platform binnen de Goldman Sachs organisatie dat eerder is beoordeeld in audits, specifiek conform Soc 1.

Bij een keuze voor de solidaire premieregeling met toepassing van theoretisch beschermingsrendement (SPR-T) worden bij GSAM geen majeure aanpassingen in de IT-architectuur verwacht. Het platform van GSAM kan SPR-T ondersteunen. Afhankelijk van de keuzes van AZL kan een kleine IT aanpassing nodig zijn voor de uitwisseling van gegevens over in-/outflows en kasstroomprofielen.

Voor de migratie naar het GS-platform is binnen GSAM een project opgesteld, waarbij het doel is om binnen een vastgestelde periode alle portefeuilles van het Aladdin-platform naar het GS-platform over te brengen. De portefeuille van POB staat gepland voor sprint 4, waarvan de verwachting is dat dit in de zomerperiode van 2024 is afgerond. Om een succesvolle migratie te waarborgen, zorgt men ervoor dat alle kenmerken van de portefeuille bekend zijn en beoordeeld worden op eventuele problemen die zich kunnen voordoen bij de overgang naar het GS-platform.

De ontwikkeling van specifieke WTP-elementen voor de vermogensbeheerder / fiduciair manager omvat de communicatie tussen de PUO en de vermogensbeheerders en fiduciair manager. Deze worden opgezet door GSAM vanuit het GS-platform en getest voor POB na de overgang naar het GS-platform. Deze testen worden uitgevoerd in het derde kwartaal van 2024, end-to-end. Er is voldoende capaciteit beschikbaar zonder beperkingen, waardoor de betrouwbaarheid van de dienstverlening na de transitie is gegarandeerd. In de advisering zijn alle modellen reeds aangepast aan de Wet toekomst pensioenen, en het beheer van de collectieve portefeuille draait soepel op het GS-platform.

Als onderuitbestedingspartij van GSAM wordt BNY Mellon (BNYM) ingezet voor onder meer de performance cijfers. BNYM zal rechtstreeks deze gegevens aan AZL leveren. GSAM zal de controlerende rol hierbij pakken en rapporteert hierover aan het fonds.

Uitwerking Target Operating Model

In het Target Operating Model (TOM) zijn de activiteiten en werkzaamheden van alle partijen of ketenpartners welke betrokken zijn in de vermogensbeheerketen voor het fonds benoemd voor zover sprake is van afhankelijkheden van elkaar. Het TOM beschrijft niet de uitvoering van alle activiteiten bij de partijen of ketenpartners die zelfstandig, d.w.z. zonder periodieke afhankelijkheid van elkaar, worden uitgevoerd. Dergelijke activiteiten worden in bilaterale contracten en bv. een SLA of SLD beschreven tussen het fonds en de betreffende partij.

Het TOM bevat:

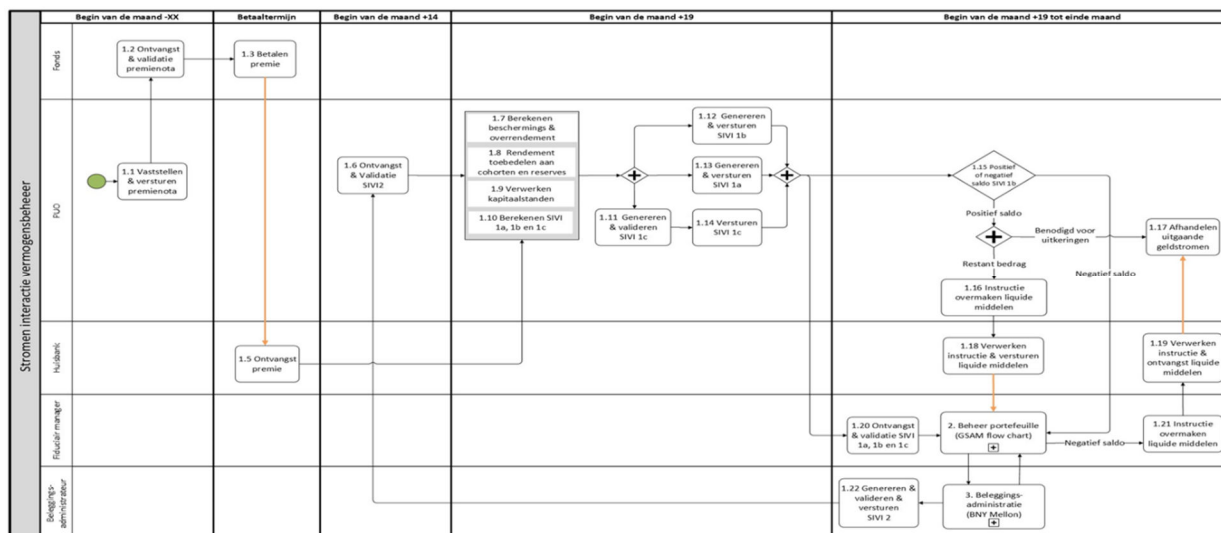
- Al hetgeen noodzakelijk is om de portefeuille van POB te kunnen beheren en het beschermings- resp. overrendement toe te bedelen aan de persoonlijke pensioenvermogens en overige voorzieningen resp. reserves.
- Uitwisselingen en samenwerkingen tussen partijen voor zover deze niet in onderlinge documenten beschreven en (juridisch) vastgelegd zijn.

In het TOM worden de volgende ketenpartners bedoeld:

Soort partij	Ketenpartner
Pensioenfonds	Stichting Pensioenfonds Openbare Bibliotheken
Beleggingsadministrateur	BNY Mellon SA (BNYM) - als onderuitbesteding door GSAM
Custodian	Northern Trust Corporation (NT)
Fiduciair manager	Goldman Sachs Asset Management B.V. (GSAM)

Vermogensbeheerders	GSAM, BNP, Blackrock, Van Lanschot Kempen (VLK), L&G, State Street (SSGA), Northern Trust (NT), Altera, CBRE en Aegon
Huisbank pensioenfonds	ING Bank N.V. (ING)
Pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO)	AZL N.V. (AZL)
Rapporteur DNB staten - beleggingsdata aan GSAM	DM financial – als onderuitbesteding door GSAM
Rapporteur DNB staten - beleggingsdata aan AZL	Goldman Sachs Asset Management B.V. (GSAM)
Rapporteur DNB staten in totaal aan DNB	AZL N.V. (AZL)
Toezichthouder	De Nederlandsche Bank N.V. (DNB)

De uitvoeringsketen na transitie, uitgesplitst naar activiteiten per ketenpartner, ziet er als volgt uit:

De maandelijkse gegevensuitwisseling zal conform het SIVI-format plaatsvinden.

Target Operating Model GSAM

Het Target Operating Model van GSAM is eind 2023 afgerond en GSAM heeft hier begin januari 2024 een risk self assessment op uitgevoerd. In hoofdlijnen raakt de Wet toekomst pensioenen vier activiteiten van het fiduciair beheer: de advisering, het portefeuillebeheer, de waardering (ten behoeve van toedelen van rendementen) en de rapportages. De advisering vraagt om aanpassingen van adviesmodellen voor ALM, strategische asset allocatie en LDI. Voor de aanpassing van deze modellen in verband met de Wet toekomst pensioenen is het reguliere model governance en validatieproces gevolgd conform de standaarden van GS Model Risk Management. De aangepaste modellen zijn inmiddels volledig operationeel en in gebruik genomen voor advisering aan POB. De impact op het portefeuillebeheer is bij de SPR-T minimaal, aangezien de portefeuille collectief beheerd blijft en er (anders dan de asset allocatie/normportefeuille) geen wijzigingen in de gekozen beleggingsfondsen en -mandaten voorzien zijn. Specifiek voor de LDI-portefeuille geldt dat de kasstromenbenchmark wijzigt. Dit raakt aan de data-uitwisseling met AZL en wordt getest tijdens de (end-to-end) ketentesten. Ook het waarderingsproces zal niet wijzigen onder de Wet toekomst pensioenen. Via de projectorganisatie binnen BNYM wordt geregeld dat de waardering in het juiste gewenste format met AZL wordt

gedeeld. GSAM heeft aangegeven dat op het gebied van rapportage over het collectief beheerde vermogen geen majeure wijzigingen benodigd zijn.

De operationele risico's specifiek voor de transitie naar de Wet toekomst pensioenen zitten bij GSAM vooral bij de aansluiting naar de ketenpartners. Indien voor de transitie van de portefeuille naar nieuwe asset categorieën wordt gealloceerd, zal er voorbereiding nodig zijn om hiervoor accounts te openen, maar dat wordt gezien als een normaal onderdeel van het huidige proces. De doorlooptijd voor de transitie van de bestaande allocatie van beleggingen naar de strategische allocatie na overgang op de nieuwe pensioenregeling hangt van meerdere zaken af en wordt, nu de beleggingsrichtlijnen bekend zijn, uitgewerkt in het GSAM POB vermogensbeheertransitieplan. In dit vermogensbeheertransitieplan worden onder andere de allocatiewijzigingen en het moment van wijzigen vastgelegd. Waarbij rekening wordt gehouden met de risico's zoals genoemd in paragraaf 3.4.1.

Change management beleid

Ten behoeve van een beheerste en gecontroleerde transitie dienen uitbestedingspartijen de kaderstelling van het change management beleid van het fonds te volgen. De overkoepelende doelstelling van het change management beleid van POB (integraal onderdeel van het IT-beleid) is om ervoor te zorgen dat materiële changes op kritische applicaties bij uitbestedingspartijen op een zodanig beheerste wijze worden uitgevoerd, dat het bestuur 'in control' is op de wijziging(en) en daarmee een beheerste bedrijfsvoering waarborgt, overeenkomstig met de Pensioenwet. POB heeft hierbij de volgende doelstelling: een IT-inrichting die een stabiele en effectieve dienstverlening garandeert en die snel en kostentechnisch efficiënt aangepast kan worden, zodat adequaat kan worden ingespeeld op de ontwikkelingen in de markt en de eisen en wensen van POB.

Hierbij is het essentieel dat de IT-infrastructuur:

- garandeert dat de pensioenuitvoering nauwkeurig, met hoge kwaliteit en tijdig wordt uitgevoerd;
- de complexiteit van de IT-infrastructuur (inclusief hardware, netwerken en systemen) minimaliseert om de strategische wendbaarheid van het fonds te vergroten;
- het zorgvuldig, gestructureerd en tijdig doorvoeren van wijzigingen in systemen mogelijk maakt om te voldoen aan de eisen van wet- en regelgeving en/of de wensen van het fonds.

Daarnaast moet de uitbestedingsrelatie procedures hebben geïmplementeerd om op gecontroleerde wijze wijzigingen in de productieomgevingen van bedrijfskritieke systemen en onderliggende infrastructuur door te voeren. In geval van ingrijpende wijzigingen informeert de uitbestedingsrelatie het bestuur hierover.

3.1.2 Beschrijving van belangrijkste wijzigingen in de taken en verantwoordelijkheden van de pensioenuitvoerder en partijen in de vermogensbeheerketen

De voornaamste wijzigingen in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling betreffen de inrichting van het nieuwe administratiesysteem en de toerekening van rendementen in dat systeem. Om dit te realiseren dient er een periodieke uitwisseling van informatie tussen AZL en GSAM te worden ingeregeld. Om de rollen en verantwoordelijkheden met betrekking tot de gegevensuitwisseling in te regelen wordt er regelmatig overleg gevoerd tussen AZL en GSAM (onderling en in gezamenlijkheid met POB), waarbij de methode voor informatie-uitwisseling is vastgelegd.

POB neemt de SIVI-standaard als uitgangspunt. AZL, GSAM en BNYM hebben bevestigd conform de SIVI standaard de informatieuitwisseling in te regelen. Om de werking van de gegevensuitwisseling

te testen is een testplan opgesteld, waarin duidelijk is vastgelegd wat, hoe en wanneer de (end-to-end) tests van de gegevensuitwisseling via de SIVI-standaard zal plaatsvinden. In dit kader wordt nog opgemerkt dat GSAM voor POB de hoofdadministratie van de beleggingen doet. De financiële beleggingsadministratie heeft GSAM uitbesteed aan BNYM. GSAM draagt de verantwoordelijkheid voor deze uitbesteding en onderhoudt hiervoor de contacten met BNYM. GSAM heeft aan BNYM al doorgegeven dat het fonds ernaar streeft vanaf 1 juli 2025 over te gaan naar de Wet toekomst pensioenen en dat vanaf dat moment de rendementen rechtstreeks door BNYM op maandbasis doorgegeven moeten worden aan AZL. In het derde kwartaal van 2024 staat hiervoor een end-to-end test gepland, waarvoor zowel GSAM en BNYM capaciteit hebben vrijgemaakt en ingepland.

De governance van AZL zal, met de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel, op hoofdlijnen niet wijzigen. Door de wijzigende processen als gevolg van de overgang naar Festina Finance als pensioenadministratiesysteem zullen wel diverse processen veranderen en daarmee ook het werk van diverse afdelingen binnen de afdeling Pensioenuitvoering. Over de voortgang inclusief de risico's van deze veranderingen wordt aan het fonds periodiek door AZL gerapporteerd.

3.1.3 Beschrijving van wijzigingen in de belangrijkste bedrijfsprocessen van de pensioenuitvoerder (procesbeheersing)

AZL

Momenteel worden de functionele procesbeschrijvingen door AZL actief ontwikkeld, met betrokkenheid van verschillende disciplines. Er wordt gewerkt aan een dynamisch document, de procescatalogus, die momenteel meer dan 200 unieke werkprocessen omvat. Deze werkprocessen zijn gegroepeerd in 11 essentiële bedrijfsprocessen, waarvan hieronder een beknopte toelichting wordt gegeven. Centraal hierbij staat de uitvoering van de solidaire premieregeling waarbij persoonlijke pensioenvermogens worden geadmistrateerd en de werking van de toedelingsregels van belang zijn.

Beleggen

Dit nieuwe bedrijfsproces, in vergelijking met de huidige situatie, krijgt een prominente rol in het beleggingsproces, met focus op SPR, FPR of specifiek alleen op FPR.

Financieel Management

Dit bedrijfsproces richt zich met name op financiële activiteiten die specifiek voor een pensioenfonds worden uitgevoerd.

Werkgevers

Gericht op werkprocessen die betrekking hebben op werkgevers, zoals het handhavingsproces, UPA-proces en andere werkgever gerelateerde processen.

Innen

Werkprocessen gerelateerd aan ontvangsten door het pensioenfonds, zoals premienota's, herverzekeringen, boetes en overdrachten naar een deurwaarder.

Klant Identiteitsbeheer en Toegangsbeheer

Dit bedrijfsproces beschrijft het verlenen van toegang tot verschillende portalen, waaronder deelnemersportaal, werkgeversportaal en mogelijk toekomstig bestuurdersportaal.

Klantrelatie Management

Omvat het beheer van informatie tussen het pensioenfonds, deelnemers, werkgevers en derde partijen, inclusief administratieve acties en adviserende processen.

Opbouwen

Werkprocessen die gevolgen kunnen hebben voor de daadwerkelijke pensioenopbouw, zoals werkgeversmutaties, waardeoverdrachten, arbeidsongeschiktheid, huwelijken en echtscheidingen.

Output Management

Verantwoordelijk voor het opstellen en verstrekken van rapportages, het updaten van systemen en het periodiek verstrekken van het UPO.

Product Management

Vormgeven van implementaties, explementaties, reglementswijzigingen of andere (wettelijke) veranderingen die van toepassing kunnen zijn op een pensioenfonds.

Toekennen

Alle processen die te maken hebben met de ingang van een pensioen, zoals ingang ouderdomspensioen bij pensionering van een (gewezen) deelnemer en ingang nabestaandenpensioen bij overlijden van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.

Uitkeren

Dit bedrijfsproces omvat alle processen met betrekking tot de uitbetaling van pensioenen, zoals het berekenen en betalen van pensioenen, wijzigingen in rekeningnummers of loonheffingskortingen en het uitbetalen van waardeoverdrachten vanuit zowel het opbouw- als het toekeningsproces.

GSAM

De belangrijkste verandering betreft de maandelijkse overdracht van het totaalrendement aan AZL, die vervolgens dit rendement (gesplitst naar beschermings- en overrendement) toewijst aan de persoonlijke pensioenvermogens voor de verschillende cohorten en de overige voorzieningen en reserves. Deze maandelijkse overdracht van totaalrendement zal op een vastgestelde wijze plaatsvinden, waarbij het zogenoemde Accounting Book of Records (ABOR) als uitgangspunt geldt. Deze waardering wordt niet alleen gebruikt door de auditor voor verslaglegging, maar is tevens het fundament voor rapportages aan DNB. Een adequate uitwisseling van informatie tussen AZL en GSAM is van belang, mede om de beleggingsportefeuille tijdig bij te kunnen sturen.

De waardering van de beleggingen zal geen verandering ondergaan in systematiek, zowel niet voor als na de transitie naar de Wet toekomst pensioenen. De datagovernance wordt beoordeeld in de ISAE-rapportage van GSAM voor 2023, en vanaf 2024 zal dit overgaan naar een SOC1-rapportage van de GSAM-processen. Het Data Governance Forum van GSAM is verantwoordelijk voor een effectieve, transparante en kwalitatief hoogwaardige waardering, met de vereiste historische data. Het data governance forum wordt gebruikt in het waarderingsproces voor de IBOR. Desalniettemin is dit ook relevant voor de ABOR, omdat IBOR en ABOR onderling worden gereconcilieerd en een te grote afwijking tussen beiden tot waarschuwingssignalen leidt.

Een Valuation Committee zorgt ervoor dat de waardering helder, transparant en consistent is. Eventuele veranderingen in het waarderingsproces worden hier beoordeeld en geaccordeerd, zoals nader toegelicht wordt in de ISAE 3402. Deze processen zijn reeds bestaand, en de waardering van de beleggingen zal niet anders zijn dan onder het huidige Financieel Toetsingskader (FTK). Wat wel verandert, is dat het totaalrendement wordt gebruikt voor de (op maandbasis) leeftijdsafhankelijke toewijzing aan de persoonlijke pensioenvermogens en de overige voorzieningen en reserves. De toewijzing van rendementen wordt gedaan door AZL.

Rapportages zullen worden aangepast aan de uitgangspunten van de Wet toekomst pensioenen, een integraal onderdeel van het WTP-project binnen GSAM. In 2023 is hieraan gewerkt in de ontwerpfase,

en in het tweede kwartaal van 2024 zal de opzet beschikbaar zijn. De Service Level Agreement (SLA) als onderdeel van de Investment Management Agreement (IMA) met GSAM als fiduciair beheerder wordt aangepast en zal in de tweede helft van 2024 beschikbaar zijn.

3.1.4 Beschrijving van wijzigingen in de governance

Er zijn op dit moment geen majeure wijzigingen te verwachten in de governance van het fonds als gevolg van de implementatie van de Wet toekomst pensioenen. Ook niet ten aanzien van de inrichting van de sleutelfunctiehouders, het interne toezicht en andere gremia van het fonds. Ook in de relatie met de uitbestedingspartners AZL en GSAM, bijvoorbeeld voor de inrichting/wijziging/beheer van systemen, processen en/of communicatieproducten, worden op dit moment geen majeure wijzigingen voorzien. Derhalve ziet POB geen aanvullende of nieuwe risico's in dit kader en zijn evenmin nieuwe beheersmaatregelen nodig.

3.1.5 Beschrijving van wijzigingen in de kostenstructuur

De kosten die verband houden met de uitvoering van de pensioenovereenkomst bestaan uit uitvoeringskosten (AZL), vermogensbeheerkosten (GSAM) en fondskosten (POB).

AZL

De huidige kostenstructuur voor de pensioenadministratie bestaat uit een vaste vergoeding die met een overeengekomen percentage toe- of afneemt wanneer het totaal aantal deelnemers met een overeengekomen percentage toe- of afneemt. De nieuwe vergoeding zal bestaan uit een vaste vergoeding voor de zogenoemde 'Sterke Basis' (met onder andere alle wettelijke vereisten) en een additionele vergoeding voor het totaal aan modulaire opties. Ook hier zal de vergoeding meebewegen met eventuele groei of krimp van het fonds.

De nieuwe vergoedingen gaan uit van een digitale dienstverlening en een grote mate van self-service via de portalen. In de vergoeding is uitgegaan van een ongewijzigde contactfrequentie ten opzichte van de huidige situatie. Voor de verwerking van uitval in de STP-processen die te wijten is aan de kwaliteit van de aanlevering, zullen extra kosten in rekening worden gebracht.

Het kostenniveau voor de pensioenuitvoering zal vergelijkbaar zijn met het huidige kostenniveau. Specifieke situaties/werkzaamheden die niet worden inbegrepen in het nieuwe contract leiden tot extra kosten c.q. worden separaat in rekening gebracht.

Eenmalige migratiekosten

De fondsspecifieke migratiekosten bestaan uit een aantal onderdelen:

- technische migratie;
- transitiemanagement;
- onderzoek datakwaliteit en dataherstel;
- definiëren nieuwe WTP regeling en invaren;
- communicatieplan en uitvoering;
- training nieuwe regeling en schaduwdraaien;
- opschalen van de klantenservice;
- klachtenmanagement;
- terugwerkende kracht mutaties;
- gegevensopslag van de huidige regeling.

De migratie naar de Wet toekomst pensioenen binnen AZL vindt plaats onder begeleiding van een transitiemanager van AZL. Deze wordt ondersteund door specialisten vanuit de AZL organisatie, zoals

bijvoorbeeld adviseurs op het gebied van productontwikkeling, vermogensbeheerkoppelingen en data. Hierbij is uitgegaan van een halve tot een hele dag transitie management per week voor een periode van twee jaar. Dit betreft dan ook de 'nazorgperiode'.

GSAM

Voor de implementatie van de sociale premieregeling met theoretisch beschermingsrendement (SPR-T) binnen GSAM zal GSAM geen extra kosten in rekening brengen. Voor de kosten na implementatie verwacht GSAM geen andere kostenstructuur als gevolg van de SPR-T. Mogelijk zullen externe dienstverleners nog additionele kosten in rekening brengen (bijvoorbeeld op het gebied van toezichthouderrapportages), deze zijn op dit moment nog niet bekend. Zo is bij deze calculatie geen rekening gehouden met de kosten van een eventueel in te stellen externe transitie manager (in geval van grote wijzigingen in de beleggingsportefeuille). Daarnaast zal aanpassing van de allocatie van de beleggingen leiden tot transactiekosten voor POB.

Fondskosten

POB laat zich ten behoeve van de transitie ondersteunen door externe adviseurs en een externe projectbegeleider. Ook tijdens en na de transitie zal POB nog externe adviseurs inhuren. Dit brengt tijdelijk extra kosten met zich mee.

POB gaat er van uit dat de fondskosten na de overgang naar de Wet toekomst pensioenen niet significant zullen wijzigen.

3.1.6 Overzicht van de belangrijkste risico's op bovenstaande gebieden en bijbehorende beheersingsmaatregelen

De uitvoering van de pensioenregeling wordt door POB in de nieuwe regeling in principe hetzelfde gecontroleerd en beheerst als in de bestaande regeling aan de hand van verschillende rapportages en auditverklaringen over de beheersing van de processen.

Een van de meest cruciale aspecten in het transitieproces van POB naar het GS-platform is de timing. Het risico van vertragingen vormt een belangrijk aandachtspunt aan de zijde van GSAM. Om dit risico effectief te beheersen, is een strakke planning geïmplementeerd en wordt er nauw samengewerkt met een professioneel projectmanagementteam.

Op kwartaalbasis vindt een gedetailleerde terugkoppeling plaats over de voortgang van de planning tussen GSAM en POB. Deze regelmatige communicatie is van belang om eventuele uitdagingen tijdig te identificeren en op te lossen. De overgang naar het GS-platform is niet alleen een kritisch onderdeel van de GSAM-planning voor POB, maar het krijgt ook prioriteit, met speciale aandacht voor pensioenfondsden die per 1 januari 2025 overgaan naar de Wet toekomst pensioenen.

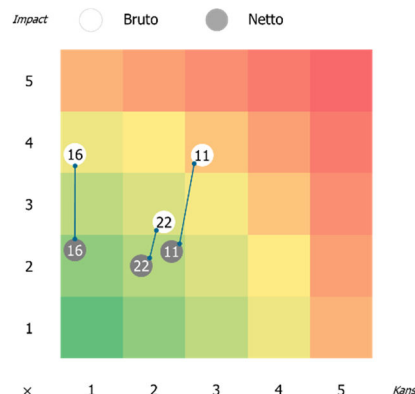
Het gehele overgangsproces is een doorlopende inspanning en de haalbaarheid van het tijdig op het GS-platform hebben van POB wordt als hoog ingeschat. Voorbereidende stappen worden al ondernomen, waaronder een grondige beoordeling van beleggingsrichtlijnen en de aard van de beleggingsinstrumenten in de portefeuille van het pensioenfonds.

De daadwerkelijke transitie naar het GS-platform is gepland in de vierde batch en zal in de zomerperiode van 2024 zijn afgerond. Deze tijdspanne is zorgvuldig gekozen, sluit aan op de met AZL afgesproken planning voor de ketentesten en biedt voldoende ruimte om de migratie succesvol en tijdig af te ronden. Middels de proactieve aanpak en strakke planning van GSAM heeft het fonds vertrouwen in het veiligstellen van een tijdige en succesvolle overgang van POB naar het GS-platform.

Overige risico's

Naast de in dit hoofdstuk genoemde risico's monitort het fonds de ontwikkeling van nog een aantal overige risico's. Deze risico's hebben onder meer betrekking op de risicohouding, datakwaliteit en communicatie.

POB acht de kans op onvoldoende datakwaliteit laag gezien de lange historie die het fonds bij AZL heeft. In het verleden is er ook veel aan de datakwaliteit gedaan. Wanneer het risico optreedt zal er een geringe invloed op de kwaliteit van de uitvoering zijn. Daarnaast zal het een beperkte negatieve publiciteit hebben bij de stakeholders. POB blijft de datakwaliteit conform het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie bewaken. Daarnaast heeft POB met AZL afspraken gemaakt voor het eventueel verbeteren van aspecten van de datakwaliteit. De resultaten van de 1-meting wijzen op een goede datakwaliteit.

In het nieuwe pensioenlandschap, waarbij het risico van tegenvallende beleggingen meer bij de deelnemer komt te liggen dan voorheen, is effectieve communicatie met de deelnemer van groot belang. Met het oog op de overgang naar de nieuwe pensioenregeling heeft POB specifiek een communicatieplan WTP opgesteld.

	Omschrijving	Beheersing
11	Communicatierisico omdat deelnemers de transitie niet goed begrijpen waardoor er weerstand kan ontstaan.	• Er is een externe communicatie adviseur aangetrokken. • Er is een communicatieplan ten behoeve van de transitie opgesteld. • Er is periodiek overlegd met het VO. Aangesloten houden van sociale partners om te zien wat daar leeft en om communicatie daar op af te stemmen. • In afgelopen jaren is geïnvesteerd in een heel scala aan communicatie-middelen.
16	De data voorafgaand aan de transitie is onvoldoende van kwaliteit.	• Er is een datakwaliteitsonderzoek uitgevoerd door een onafhankelijke derde partij (Datatrust). • Complexiteit in de pensioenregeling is reeds zoveel mogelijk voorafgaande aan de transitie naar de nieuwe

		pensioenregeling gereduceerd. • De risicomangement-commissie volgt de ontwikkelingen inzake de externe klachtenregeling. • Het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie is doorlopen. • Periodieke controle van de werking van de beheersmaatregelen betreffende de stay clean fase.
22	De incassomethodiek die het fonds kiest t.b.v. de premies wordt niet gedragen door de werkgevers.	• Overleg met sociale partners. • Tijdig zijn afspraken gemaakt over de wijze van premiebetaling met de diverse werkgevers. • Periodiek overleg met panel (administratiekantoren en werkgevers). • Communicatie aan individuele werkgevers.

Nadere toelichting bescherming eigendomsrecht in kader van juridische risico's en procesrisico

De Wet toekomst pensioenen gaat van het standaard uitgangspunt uit dat de bestaande pensioenaanspraken en -rechten worden omgezet in de gewijzigde pensioenregeling volgens de gewijzigde collectieve pensioenregeling (invaren). Het verzoek tot invaren van sociale partners en het voorwaardelijk besluit van het bestuur van POB hiertoe hebben naar de mening van sociale partners en het bestuur niet geleid tot onevenredige resultaten dan wel onevenredig nadeel in de zin van de Pensioenwet. Het juridische risico en daarmee ook het procesrisico wordt door POB dan ook als beperkt ingeschat. Dit wordt ondersteund door de sectorspecifieke literatuur en de toelichting en adviezen bij de invoering van de Wet toekomst pensioenen.

Het procesrisico wordt als beheersbaar ingeschat. Uit diverse jurisprudentie uit het verleden blijkt dat omzetting van pensioenaanspraken en -rechten mogelijk is. Uit onder andere dit implementatieplan blijkt dat POB zeer zorgvuldig de datakwaliteit heeft onderzocht. POB is aangesloten bij de externe geschillencommissie (Geschillen Instantie Pensioenfonds) zodat individuele gevallen ook via deze weg, laagdrempelig, kunnen worden onderzocht. Wel moet een deelnemer aantonen dat er in dat geval sprake is van onevenredig nadeel.

3.2 Oordeel op technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregeling

3.2.1 Haalbaarheidsanalyse

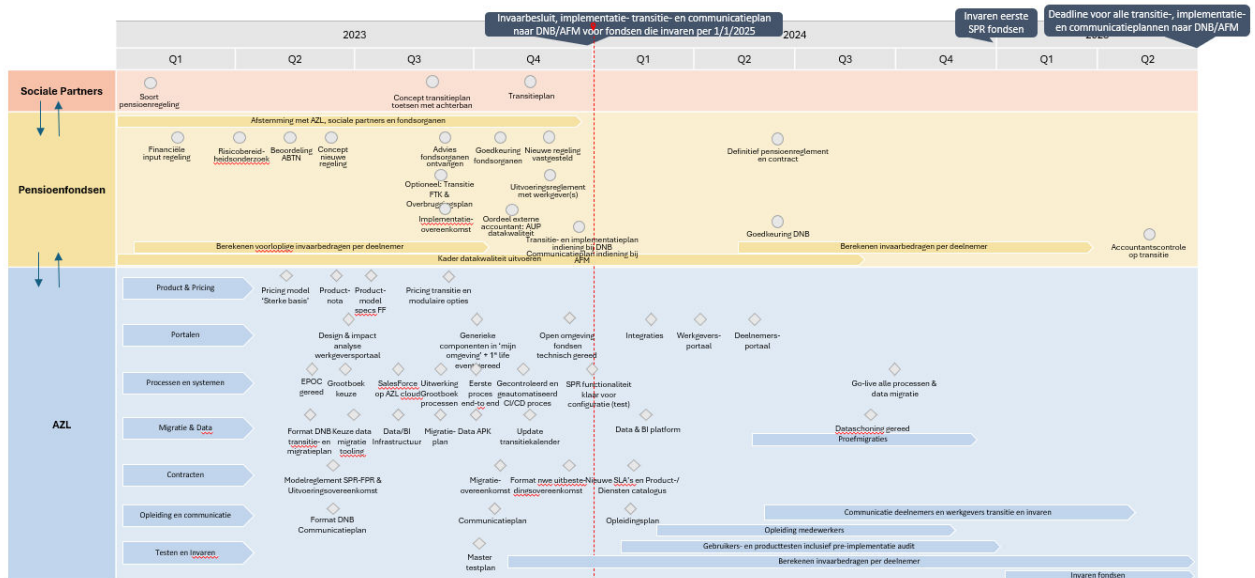
De bouw van het nieuwe administratiesysteem en de koppelingen tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer moeten voldoen aan het Uitbestedings- en IT-beleid van POB en daarmee aan alle relevante wet- en regelgeving. De handelingen die worden uitgevoerd binnen pensioen- en vermogensbeheer moeten mogelijk zijn doordat de procesinrichting doeltreffend is. Dit is beiden direct gekoppeld aan de continuïteit van de dienstverlening voor POB, die nog wordt uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomsten. Al deze punten samen zorgen er in ieder geval voor dat zowel IT-risico, operationeel risico en uitbestedingsrisico gelijktijdig worden geraakt als dat er wordt gekeken naar de haalbaarheid van de uitvoering van de nieuwe solidaire premieregeling.

Het zal in de loop van de tweede helft van 2024 duidelijk worden of AZL en/of GSAM de nieuwe regeling (tijdig) kunnen uitvoeren. Indien dit niet het geval is zal in eerste instantie de transitie uitgesteld moeten worden of de regeling aangepast moeten worden. Dit kan financiële schade veroorzaken en/of zorgt ervoor dat POB terug moet naar de sociale partners voor het inhoudelijk aanpassen van de regeling. Dit kan ten koste gaan van de kwaliteit van de regeling. Het risico wordt beheerst doordat de uitvoerbaarheid op basis van het (concept) transitieplan ter toetsing aan de uitbestedingspartijen is voorgelegd. Hieruit is gebleken dat de regeling past in de beoogde doelomgeving van AZL en van GSAM. Daarnaast is een goede samenwerking tussen POB, AZL en GSAM gedurende het gehele traject van essentieel belang.

Systeemveranderingen

Zowel AZL als GSAM zijn bezig met systeemtransities. AZL migreert van Compas naar Festina Finance en GSAM migreert van Aladdin naar het GS-platform. Beiden zijn omvangrijke en complexe IT-projecten met de benodigde risico's. Ten behoeve van een beheerste en gecontroleerde overgang hebben beide partijen een generieke roadmap aangeleverd. Beide roadmaps bevatten een realistische weergave om de overgang per 1 juli 2025 te realiseren. De sleutelfunctiehouder interne audit houdt vanuit zijn rol zicht op de 'change' bij zowel AZL als GSAM. Internal Audit van AZL (derde lijn) onderzoekt of het risicomanagement in zowel de eerste als tweede lijn van AZL toereikend is om de doelstellingen van de organisatie te realiseren. AZL is onderdeel van NN Group. Corporate Audit Services (CAS) van NN Group versterkt de derde lijn van AZL en voert frequent thema audits uit op onder andere de operationele processen, IT, security en overall gezien op het functioneren en de inrichting van het three lines of defence model van AZL. In het derde kwartaal van 2024 voert CAS bijv. twee pre-implementatie audits uit, één voor IT Vernieuwing en één voor Vernieuwing Pensioenen. Alle audits die de derde lijn uitvoert zijn opgenomen in de Audit kalender 2024 van AZL.

Verandering applicatielandschap AZL Roadmap

Het ontwikkelen en testen van een geheel nieuw IT-platform voor de pensioenadministratie is een zeer omvangrijke en complexe onderneming. Om het bereik van het programma beheersbaar te maken, zijn klantreizen geïntroduceerd. Dit is een manier om het duidelijk te maken voor ontwikkelaars, testers en het bedrijf. Daarom zijn deze klantreizen een goed uitgangspunt voor het creëren van testcases op verschillende testniveaus.

Klantreizen zijn verdeeld over zogenoemde 'program increments' en krijgen een prioriteit hoog of laag. Dit maakt deel uit van de programmabebanding en bij uitbreiding van de testbebandering. De prioriteiten bepalen welke gebruikersverhalen (en bij uitbreiding werkprocessen) de hoogste prioriteit krijgen bij de voorbereiding en uitvoering van testcases op elk testniveau. Bij de overgang naar het nieuwe IT-systeem is het uitgangspunt dat de deelnemer zo weinig mogelijk hinder hiervan ondervindt. Zo zal duidelijk gecommuniceerd worden over de periode waarin er, vanwege de overgang naar de nieuwe pensioenregeling, tijdelijk geen mutaties verwerkt zullen worden ('freeze' periode), waarbij gestreefd wordt om deze periode zo kort mogelijk te houden. Zaken die gedurende de 'freeze' periode blijven liggen zullen prioriteit krijgen nadat de overgang naar het nieuwe systeem succesvol is geweest.

Ten behoeve van een beheerste IT-migratie heeft het bestuur van POB kennisgenomen van de teststrategie van AZL. Het bestuur van POB heeft vertrouwen in deze teststrategie. Het doel van het testen is ervoor te zorgen dat de diensten van AZL en de onderliggende applicatieomgeving aantoonbaar voldoen aan de juiste kwaliteitseisen. Hiervoor worden door AZL de volgende principes gehanteerd:

- ISTQB (International Software Testing Qualification Boards) is de standaard testmanagementbebandering binnen AZL.
- De teams binnen het programma werken volgens (afgebakend) 'Agile'. Dit is een hybride manier van werken: een combinatie van Agile en MSP/Prince2. Dit betekent dat de verantwoordelijkheden worden toegewezen binnen de teams (Agile), terwijl er strakke monitoring op de deadlines is (MSP/Prince2).

- Definities (zoals testniveaus, defectprioriteiten, omgevingen etc.) zijn duidelijk voor alle teams zoals gedefinieerd in MSP, zodat er geen miscommunicatie zal zijn.
- Eisen en acceptatiecriteria zijn beschreven in Epics, Features en User Stories, dus er zijn verschillende niveaus van acceptatiecriteria waar allemaal aan moet worden voldaan op de verschillende testniveaus. Omdat Epics op programmaniveau zijn, zullen die de belangrijkste focus zijn voor de end-to-end-testen.
- Teams weten hoe ze Azure DevOps moeten gebruiken, en dit is een weergave van de 'waarheid' op dat moment, wat betekent dat het up-to-date is. Deze gegevens worden gebruikt om te rapporteren over testen en ook om te bepalen welke werkprocessen end-to-end kunnen worden getest.
- Testomgevingen zijn compleet met verbindingen met andere systemen.
- Testomgevingen zijn stabiel. Het programma heeft een strak schema, tegenslagen moeten zoveel mogelijk worden vermeden. Tijdens het testen moet het Cloud Platform Services-team beschikbaar zijn om mogelijke problemen met de testomgevingen zo snel mogelijk op te lossen.
- Testomgevingen bevatten bruikbare gegevens of deze gegevens zijn eenvoudig te maken/importeren.
- De regressietestset bestaat uit geautomatiseerde testsets en is overdraagbaar naar de productiemedewerker.
- End-to-end tests worden uitgevoerd door teams en worden alleen uitgevoerd wanneer eerdere tests positief zijn afgerond (geen blokkerende fouten).
- User Acceptance Tests worden uitgevoerd met eindgebruikers die zijn geïnstrueerd over de nieuwe manier van werken (training).
- Goedkeuring van geleverde en geteste software is de verantwoordelijkheid van de producteigenaar.

Om tests uit te voeren is het essentieel om zowel de applicaties als alle interfaces tussen de applicaties te hebben; dit wordt aangeduid als een applicatielandschap. Voor het testen is het noodzakelijk om een landschap te hebben om systeemintegratietesten uit te voeren, end-to-end testen (technische en functionele tests om te verzekeren dat de applicaties en hun interfaces correct werken volgens de werkprocessen) en 'user acceptance tests' (gebruikersacceptatietest, die duidelijk moeten maken dat productieprocessen kunnen worden uitgevoerd op het nieuwe applicatielandschap).

AZL heeft ervoor gekozen om Festina Finance te contracteren en van het Festina Life & Pension platform gebruik te maken. Dit platform wordt geïmplementeerd en gekoppeld aan diverse andere applicaties binnen AZL, zodat het vernieuwde IT landschap een goed werkend geheel vormt met de overige systemen en modules binnen het vernieuwde IT landschap. AZL bouwt aanvullend zelf een nieuw deelnemersportaal waarin o.a. de nieuwe bedragen van de persoonlijke pensioenvermogens zichtbaar worden en deelnemers zelf bepaalde zaken kunnen regelen. AZL heeft op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe het vernieuwde IT landschap eruit gaat zien:

- welke applicaties en modules ondersteunen de specifieke diensten die geleverd moeten worden;
- hoe deze applicaties ten opzichte van elkaar zijn gepositioneerd in de IT architectuur; en
- wat zijn de informatiestromen op hoofdniveau tussen deze modules en de externe omgeving.

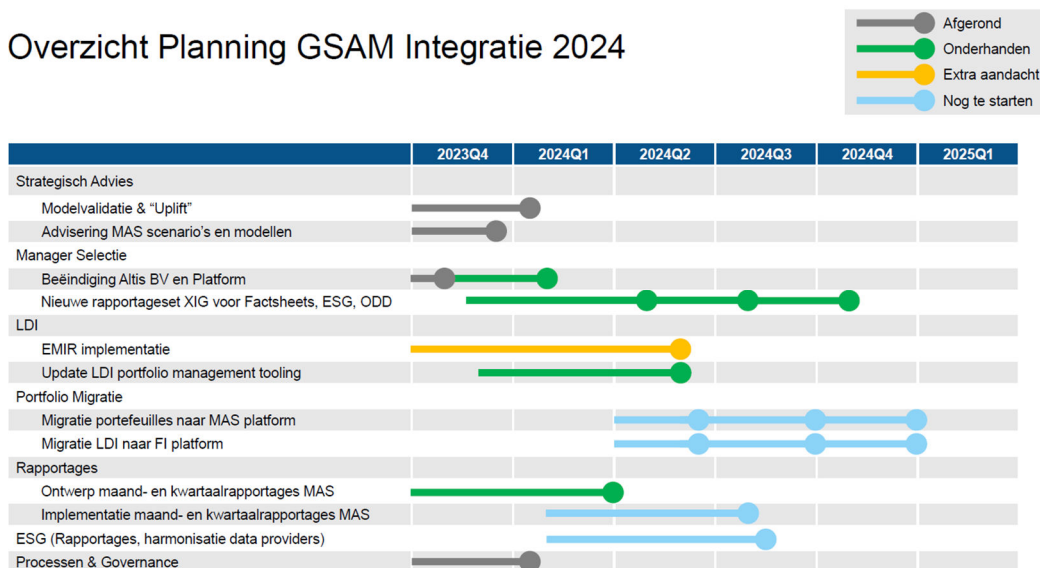
Verandering applicatielandschap GSAM

Gedurende het tweede en derde kwartaal van 2024 staat de migratie van de beleggingsadministratie van Aladdin naar het GS-platform gepland. Het GS-platform is een bestaand platform dat eerder is beoordeeld in audits, specifiek conform Soc 1.

Bij de solidaire premieregeling met de keuze voor het theoretisch beschermingsrendement zoals beoogd door POB te implementeren, worden bij GSAM geen majeure aanpassingen in de IT-architectuur verwacht. Het platform van GSAM kan dit ondersteunen. Afhankelijk van de keuzes van AZL kan een kleine IT aanpassing nodig zijn voor de uitwisseling van gegevens over in/outflows en kasstroomprofielen.

Voor deze migratie is binnen GSAM een project opgesteld, waarbij het doel is om binnen een vastgestelde periode alle beleggingsportefeuilles van het bestaande platform Aladdin naar het GS-platform over te brengen. De beleggingsportefeuille van POB staat gepland voor sprint 4, die loopt in de zomermaanden van 2024. Om een succesvolle migratie te waarborgen, zorgt men ervoor dat alle kenmerken van de portefeuille bekend zijn en beoordeeld worden op eventuele problemen die zich kunnen voordoen bij de overgang naar het GS-platform.

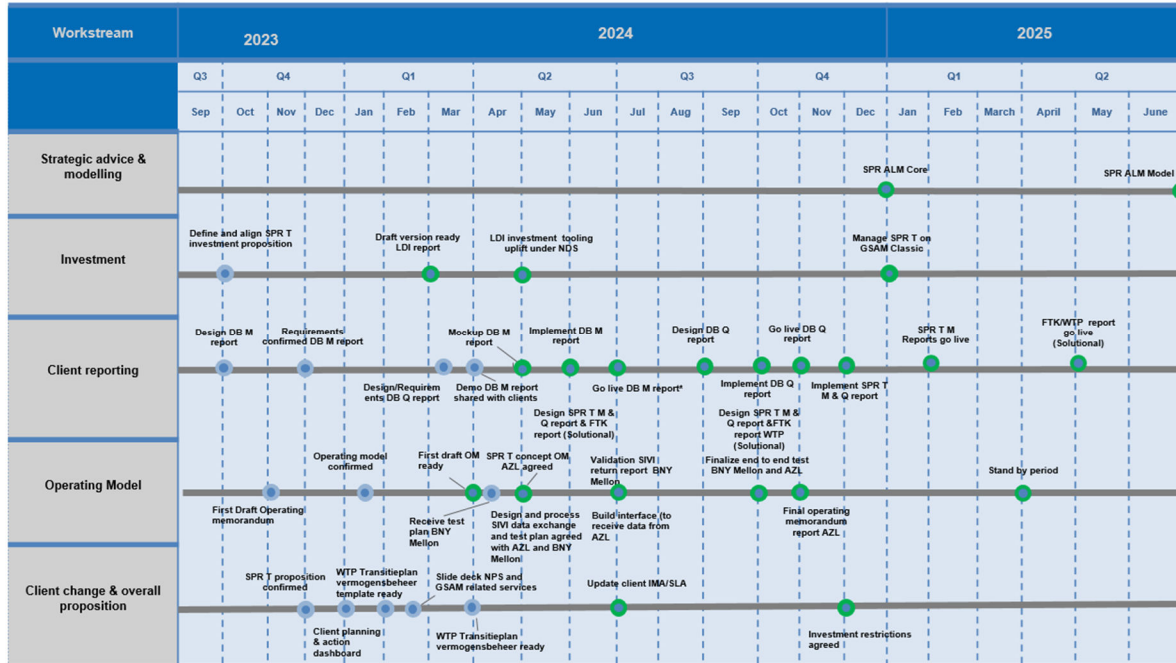
Overzicht Planning GSAM Integratie 2024

De ontwikkeling van specifieke elementen voor de vermogensbeheerder / fiduciair manager omvat de communicatie tussen de PUO en de vermogensbeheerders en fiduciair manager. Deze worden opgezet door GSAM vanuit het GS-platform en getest voor POB ná de overgang naar het GS-platform. Deze testen worden uitgevoerd in het derde kwartaal van 2024, end-to-end. Er is voldoende capaciteit beschikbaar zonder beperkingen, waardoor de betrouwbaarheid van de dienstverlening na de transitie door GSAM wordt gegarandeerd. Tevens is door GSAM bevestigd dat zij voldoende mensen beschikbaar hebben voor de benodigde systeemaanpassingen. In de advisering zijn alle modellen reeds aangepast aan de Wet toekomst pensioenen, en het beheer van de collectieve portefeuille draait soepel op het GS-platform.

In de planning zijn kritische mijlpalen vastgesteld. GSAM houdt POB op de hoogte van het behalen van deze mijlpalen. Hierover wordt op kwartaalbasis gerapporteerd. Integraal onderdeel van deze rapportage is de bijbehorende risicoanalyse.

Roadmap GSAM

Via periodieke overleggen worden de voortgangsrapportages met zowel AZL en GSAM besproken. Onderdeel van deze rapportages is ook de integrale risicoanalyse. De ontwikkelingen en beheersing van de geïdentificeerde risico's worden nauwlettend in de gaten gehouden. Dit om te voorkomen dat het fonds met onvoorziene omstandigheden wordt geconfronteerd.

Van AZL is reeds de teststrategie en de bijbehorende planning ontvangen. GSAM heeft met BNYM afgesproken dat zij ook het (SIVI-)format hanteren waarmee informatie over waardering/rendementen op maandbasis rechtstreeks gedeeld gaat worden met AZL. Dit betreft een beperkte inspanning bij BNYM, waarmee het risico op vertraging gering is. Dit om ervoor te zorgen dat er tijdig gestart kan worden met de voor het fonds belangrijke ketentests.

Om zorg te dragen voor een beheerste en gecontroleerde overgang heeft POB in overleg met AZL en GSAM een aantal go/no-go criteria geformuleerd waarmee gespecificeerd wordt aan welke voorwaarden voldaan moet worden om de transitie per 1 juli 2025 met succes te realiseren.

Beoordeling haalbaarheid

Het bestuur heeft een evaluatie uitgevoerd van de verschillende plannings en risicoanalyses, en heeft mede op basis hiervan een haalbaarheidsanalyse opgesteld. In deze analyse zijn de aspecten van tijdigheid, volledigheid, maakbaarheid en robuustheid van de uitvoering van de nieuwe regeling beoordeeld.

POB heeft regelmatig overleg inzake de voortgang van de projecten en de beheersing van risico's die gepaard gaan met de ontwikkeling van de IT-systemen. Daarnaast heeft POB fallback-scenario's vastgesteld om adequaat te kunnen reageren op mogelijke complicaties.

Tijdigheid

Zowel AZL als GSAM hebben een planning opgesteld waarin voldoende aandacht is besteed aan de tijdslijn van de transitie. Bij de implementatie wordt een gefaseerde aanpak gehanteerd, wat resulteert in een verantwoorde start van de dienstverlening voor POB.

AZL heeft een transitie-manager toegewezen aan POB. Tijdens de voorbereidingsfase is een planning opgesteld met de benodigde stappen om de hoofdlijnplanning te volgen. De transitie-manager volgt deze planning, heeft periodiek overleg met de projectbegeleider van POB en sluit aan in diverse overlegstructuren. Eventuele knelpunten worden besproken met de Werkgroep WTP. AZL levert periodiek een voortgangsrapportage op waarmee het bestuur een duidelijk overzicht heeft van de planning. De transitie-manager van AZL acteert op eventuele specifieke signalen waarvoor extra aandacht van het fonds gewenst is.

Van beide partijen is er commitment ontvangen dat de overgang per 1 juli 2025 zal kunnen plaatsvinden. Dit zal nog worden vastgelegd in overeenkomsten.

Volledigheid

POB gaat de solidaire premieregeling uitvoeren. AZL richt daartoe in goed overleg met GSAM en BNYM de voor de vermogensbeheerder relevante IT-systemen en koppelingen in. Gedurende de afgelopen periode is met behulp van diverse verdiepende sessies met AZL overeenstemming bereikt over de verschillende onderdelen van de nieuwe pensioenregeling in relatie tot de uitvoerbaarheid.

Bij de inrichting van de nieuwe systeemketen wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Generieke inrichting: dit betreft het realiseren van een generieke keten, waarbij de diverse koppelvlakken (interfaces) gereed zijn om te 'communiceren' met de pensioen- en uitkeringenadministratie, debiteuren- en vermogensbeheer, invaarfunctionaliteit etc..
- Fondsspecifieke inrichting: betreft de inrichting van de gewenste regeling, waarbij de specifieke functionaliteiten zijn opgenomen in het nieuwe platform. De inrichtingsdocumenten die gebruikt worden beschrijven in detail wat er ingericht wordt om het betreffende onderdeel gereed te krijgen voor de uitvoering.
- Koppelingen ten behoeve van het fonds: dit betreft de overige koppelingen die benodigd zijn om de systeemketen werkend te krijgen (denk hierbij aan GSAM en BNYM, maar ook aan BRP en SUAG etc.).

POB onderhoudt al vele jaren een uitbestedingsrelatie met AZL. In de nieuwe pensioenregeling zal de dienstverlening grotendeels overeenkomen met die in de huidige pensioenregeling, met als toevoeging dat voor de uitvoering van de solidaire premieregeling mogelijk (in het begin) een uitgebreidere vorm van begeleiding van deelnemers vereist kan zijn. Binnen AZL zal de dienstverlening worden uitgevoerd op basis van de productdienstencatalogus van AZL, inclusief de keuzes die het fonds hierin heeft gemaakt. Deze keuzes vormen samen met de productdienstencatalogus de basis voor de inrichting van de systeemketen ten behoeve van het fonds.

Maakbaarheid

AZL voert risk self assessments (RSA) uit om inzicht te verkrijgen in de risico's die geïdentificeerd worden in de aanloop naar de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Periodiek ontvangt POB voortgangsrapportages hierover, waarbij ook de benodigde capaciteit voor de transitie wordt meegenomen.

Bij GSAM worden eveneens capaciteitsrisico's en key person risks in overweging genomen tijdens periodieke risicoanalyses, die regelmatig worden herijkt. RSA's maken deel uit van deze analyses, met specifieke aandacht voor de migratie naar het nieuwe stelsel. POB ontvangt periodiek rapportages over deze RSA's.

Robuustheid

Nadat de transitie naar de nieuwe pensioenregeling heeft plaatsgevonden start de nazorgfase. De nazorgfase kent twee elementen:

- Bij aanvang van de nazorgfase zullen direct de mutaties die zijn ontstaan als gevolg van de ‘freeze’ periode worden verwerkt. Tijdens de nazorgfase wordt de transitie volledig afgerond en overgedragen aan de ‘reguliere organisatie’. In de nazorgfase worden ook de mutaties verwerkt die gedurende de ‘freeze’ periode niet zijn uitgevoerd. Deze worden uitgevoerd conform de pensioenregeling zoals die op de oorspronkelijke mutatiedatum gold dan wel geldt.

Slecht **Matig** **Voldoende** **Goed** **Uitstekend**

Tijdigheid

- Volledigheid

- ## Maakbaarheid

- ## Robuustheid

- 4.** Is de uitvoering van de solidaire premieregeling na de transitie, voldoende geborgd binnen AZL, GSAM en BNY Mellon, inclusief de koppelingen tussen de pensioenbeheerder en de vermogensbeheerder?

In het kader van het overgangsproces naar de Wet toekomst pensioenen is vastgesteld dat AZL beschikt over een fallback plan. Het plan richt zich op de situatie 1 januari 2024 t/m het invaren van de eerste fondsen. Met als doel de grootste risico's te identificeren ten aanzien van het programma IT-Vernieuwing (ITV) en een hoog-over plan van aanpak te definiëren in geval zich een van deze risico's voordoet.

1. *Festina Finance levert geen diensten meer:*
Zowel het niet opleveren van Festina Finance Life & Pension als het niet opleveren van

individuele modules wordt gezien als een risico. Vanuit de expertgroep is de verwachting dat het niet opleveren van Festina Finance Life & Pension leidt tot 1,5 tot 2 jaar vertraging. Voor individuele modules is de verwachting dat dit leidt tot 0,5 tot 1 jaar vertraging. De expertgroep acht de kans dat dit risico zich voordoet als klein, de impact schatten zij als zeer hoog in.

2. *Cloud ondersteuning vervalt:*

Het risico draait om het scenario waarbij één van de basissystemen van AZL wegvalt (Azure Cloud of Salesforce). Vanuit de expertgroep is de verwachting dat dit leidt tot 1 tot 1,5 jaar vertraging. De expertgroep acht de kans dat dit risico zich voordoet als zeer klein, de impact schatten zij als zeer hoog in.

3. *Geen AZL personeel beschikbaar voor programma IT-Vernieuwing:*

Het risico doet zich voor wanneer een groot deel van het AZL personeel dat nodig is voor het programma IT-Vernieuwing voor langere tijd niet beschikbaar is. Vanuit de expertgroep is de verwachting dat dit leidt tot maximaal 1 jaar vertraging. De expertgroep schat de kans in op midden, de impact schatten zij in als hoog.

Voor elk risico is door AZL een plan van aanpak gedefinieerd.

Het niet kunnen verwezenlijken van een naadloze overgang volgens de oorspronkelijke planning zou mogelijk impact kunnen hebben op het traject met sociale partners. Daarom wordt er nauwlettend gekeken naar de voorbereidingen en bijwerkingen van het fallback plan, met als doel de risico's te minimaliseren en de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel op een soepele wijze te laten verlopen. De herziening van het fall-back plan van AZL in het eerste kwartaal van 2024 is een strategische zet om ervoor te zorgen dat alle betrokken partijen goed voorbereid zijn op eventuele scenario's en uitdagingen die zich kunnen voordoen tijdens de overgang naar de Wet toekomst pensioenen.

Onderstaand staan de mogelijkheden weergegeven betreffende het eventueel moeten opvangen van tegenvallers bij de migratie naar de nieuwe pensioenregeling:

a. Als een deel van de systemen in juli 2025 toch niet werkt, welke opties hebben we dan?

De huidige migratieplanning van AZL bevindt zich (inmiddels) op het kritieke pad in de realisatie van de op het transitie moment benodigde functionaliteiten. Uitstel van de realisatie van één van de functionaliteiten kan hierdoor leiden tot uitstel van het transitie moment. Totdat Festina Finance Life & Pension live is, blijft het fonds in de huidige regeling in Compas (in het huidige FTK, er is dan geen overgang naar een solidaire premieregeling onder de Wet toekomst pensioenen en er wordt niet ingevaren). Afhankelijk van het moment waarop Festina Finance Life & Pension live komt en in overleg met de betrokken partijen waaronder het fonds, is er de volgende optie:

- Herplannen migratie: er wordt een nieuw moment gekozen waarop de migratie en het invaren plaatsvinden. Omdat hiervoor aanpassingen opgeleverd dienen te worden, is tijdige afstemming hierover van belang.

b. Als de freeze periode moet worden verlengd, wat betekent dat voor het fonds en deelnemers?

Uit een eerste inschatting komt naar voren dat dit in ieder geval gevolgen heeft voor het moment van aanpassing c.q. verwerking van de uitkeringen van pensioengerechtigden, de van werkgevers te ontvangen mutaties en de life-/pensioenevents van deelnemers. Belangrijker nog is dat het beeld op dit moment is dat verlenging van de freeze periode niet mogelijk is binnen Festina Finance Life & Pension in verband met het opstarten van de beleggingen. Festina Finance Life & Pension is niet gebouwd om bijvoorbeeld de eerste maand te missen. In dat geval dient in overleg met het fonds de freeze periode te worden verlengd.

c. Als de nieuwe omgeving uiteindelijk niet werkt, is er dan een rollback mogelijk?

Uitvoering van een solidaire premiereregeling in het huidige pensioenadministratiesysteem van AZL (Compas) is niet mogelijk. Door middel van een gedegen traject met o.a. ketentesten, proefmigraties en schaduwdraaien is bovendien het uitgangspunt dat na migratie naar Festina Finance Life & Pension geen rollback situatie nodig is.

Als de migratie niet door kan gaan per 1 juli 2025 wordt de migratieplanning herzien. Op basis van de situatie op dit moment, wordt in die situatie voor POB in eerste instantie nader onderzocht of een migratie op een later moment in 2025 tot de mogelijkheden behoort. Mocht de migratie van POB niet eerder mogelijk zijn dan 1 januari 2026 dan zal een nieuwe migratiekalender op basis van de voortgang van fondsen en inschattingen van AZL gerealiseerd worden op basis waarvan een nieuwe migratiedatum voor het fonds zal worden bepaald.

3.2.2 Beschrijving van nog te nemen stappen

De hoofdlijnen van de planning gericht op de transitie naar de nieuwe pensioenregeling zijn zichtbaar in de 'Generieke roadmap programma Samen bouwen!'. Deze planning is ieder kwartaal onderdeel van de voortgangsrapportage 'Samen bouwen', die POB periodiek ontvangt.

In de rapportages 'Samen bouwen' en op diverse andere momenten, waaronder klantsessies over dit onderwerp, presenteert AZL de voortgang. Hierbij is door AZL tevens aangegeven dat binnen het programma IT Vernieuwing beperkte ruimte bestaat voor het opvangen van tegenvallers. Hierdoor kan de eerdergenoemde planning tevens beschouwd worden als het kritieke pad.

3.3 Uitbestedingsrisico

3.3.1 Hoe heeft het bestuur haar uitbestedingspartners betrokken bij de voorbereiding op de transitie (procesbeschrijving)

Alle uitbestedingspartners zijn in een vroeg stadium ingelicht over en betrokken bij de voorbereiding van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Er zijn verschillende overleggen en werkstromen opgezet waarin de uitbestedingspartijen worden betrokken bij de voorbereiding van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling:

- Gezamenlijk WTP overleg met AZL en GSAM (met ingang van 2024 op geïntensiveerde 2-wekelijkse basis, daarvoor 4-wekelijks);
- Werkstroom Pensioenadministratie (heeft veelvuldig contact met AZL);
- Werkstroom Vermogensbeheer (met participatie van o.a. GSAM).

Daarnaast verzorgt de bestuursondersteuning vanuit AZL de operationele afstemming tussen de verschillende uitbestedingspartijen.

AZL speelt een belangrijke rol als uitbestedingsrelatie in de overgang naar het nieuwe stelsel. Via AZL zijn verschillende uitbestedingen relevant voor deze overgang. GSAM, BNYM en NT zijn ook nauw betrokken bij de werkzaamheden vanwege veranderingen in het vermogensbeheer en de nieuwe informatiestromen. Voor het uitwerken van de informatiestromen (Target Operating Model) is periodiek een overleg ingeregeld tussen POB, AZL en GSAM.

3.3.2 Belangrijkste afspraken met kritieke uitbestedingspartijen wat betreft uitvoering van de nieuwe pensioenregeling

POB heeft de verantwoordelijkheid voor een beheerste en integere uitvoering van de nieuwe pensioenregeling voor de deelnemers (en voormalige deelnemers) die bij haar zijn aangesloten,

inclusief de overgang van pensioenaanspraken en -rechten naar persoonlijke pensioenvermogens. Hoewel een aanzienlijk deel van de transitiewerkzaamheden is uitbesteed aan AZL en GSAM en vervolgens via hen aan onderaannemers, blijft POB eindverantwoordelijk voor alle aspecten van de transitie.

AZL

De overeenkomst tussen AZL en POB waarborgt dat POB kan voldoen aan alle vereiste uitbestedingsregels. Dit wordt ingevuld middels een aantal afspraken, onder meer:

- AZL hanteert een beleid voor het beheer van derde partijen, waarbij fondsen tijdig worden geïnformeerd en POB regelmatig op de hoogte wordt gehouden van de uitbestedingen van AZL, zowel voor de reguliere activiteiten als voor de transitiewerkzaamheden.
- POB wordt tijdig op de hoogte gebracht van alle nieuwe uitbestedingen. In gevallen waar deze uitbestedingen en/of samenwerkingsverbanden van strategisch belang zijn, wordt POB ook vroegtijdig geïnformeerd over de te doorlopen stappen in het proces.
- AZL verstrekt POB via de NFR-rapportage elk kwartaal een lijst met uitbestedingen en samenwerkingsverbanden die relevant zijn voor het fonds.

GSAM

Met de Wet toekomst pensioenen zijn er wijzigingen in de uitvoering van het fiduciair beheer nodig. Dit betreft de wijzigingen die benodigd zijn om de beleggingsportefeuille aan te kunnen sturen binnen de beheerafspraken op basis van het beleggingsbeleid voor de solidaire premieregeling en de bijbehorende gegevensuitwisseling met AZL en BNYM.

Binnen het project zijn de wijzigingen als volgt vastgesteld en contractueel vastgelegd in 2024:

- De plannen van GSAM voor de implementatie van de vereiste wijzigingen in vermogensbeheer en gegevensuitwisseling in overeenstemming met de Wet toekomst pensioenen, inclusief de aanpassingen in dienstverlening, procedures en systemen.
- De beoogde samenwerkingsmethoden met andere relevante partijen in de waardeketen van POB worden beschreven.

3.3.3 Overzicht van alle kritieke uitbestedingen en onderuitbestedingsrelaties betrokken bij de transitie

POB heeft de uitvoering van haar pensioenregeling uitbesteed aan AZL, het fiduciair beheer aan GSAM. De bewaarneming van de effectenportefeuilles is uitbesteed aan NT. De overeenkomsten voor deze uitbestedingen zijn vastgelegd in respectievelijk een Service Level Agreement en beheerovereenkomsten. Kritieke (onder)uitbestedingen die betrokken zijn bij de transitie zijn Festina Finance (via AZL) en BNYM (via GSAM). Festina Finance is de softwareleverancier die door AZL wordt gebruikt voor de administratie van kapitaal en polissen binnen het nieuwe pensioenstelsel. Het betreft een standaardpakket voor de pensioenmarkt, ontwikkeld in Denemarken, met een focus op beschikbare premieregelingen. BNYM voert, in opdracht van GSAM, de financiële administratie van de beleggingsportefeuille en is verantwoordelijk voor het vaststellen van de vermogenswaardestand en de maandelijkse mutatie in dit vermogen.

GSAM zal de benodigde aanpassingen in de uitvoering intern bouwen. Er zal dus geen gebruik gemaakt worden van onderuitbesteding uit hoofde van de transitie. Wel maakt GSAM gebruik van BNYM voor de aanlevering van de beleggingsrapportages. Deze implementatie is onderdeel van het projectplan van GSAM. Ten behoeve van de voortgang en directe afstemmingen neemt BNYM deel aan de gezamenlijke overleggen inzake het implementeren van het target operating model.

3.3.4 Overzicht van de uitbestedingsrisico's en beheersingsmaatregelen

Monitoring van de uitbesteding

Het bestuur van POB is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling, het inregelen van uitvoeringsovereenkomsten en de inkoop van diensten (inhuur of advisering) bij de verschillende partijen voor de verschillende werkzaamheden. POB heeft uitbestedingsbeleid waarin de risicobeheersing is omschreven. Dit uitbestedingsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Door middel van uitbestedingsovereenkomsten, dienstverleningsopdrachten, SLA-rapportages, risicorapportages, controle informatie (o.a. ISAE 3402), jaarlijkse evaluatiegesprekken en het bijwonen van (klant)bijeenkomsten waar o.a. integraal risicomanagement wordt toegelicht, worden continuïteit, integriteit en kwaliteit van uitbestedingen op een efficiënte wijze gemonitord en beheerst. De overeenkomsten en dienstverleningsopdrachten worden juridisch getoetst door een externe deskundige partij.

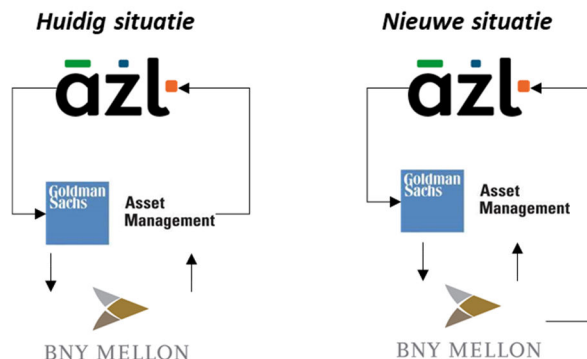
Structurele periodieke monitoring van de beheersmaatregelen vindt plaats aan de hand van de rapportage niet-financiële risico's en de ISAE 3402 rapportage door de risicomanagementcommissie voor respectievelijk pensioenbeheer en vermogensbeheer. Middels de rapportage niet-financiële risico's krijgt POB informatie over de ontwikkeling van de risico's bij AZL en GSAM. Als hier structureel doelstellingen niet zouden worden behaald, treedt POB in overleg met de desbetreffende partij.

AZL en GSAM bieden ook verschillende assurance-rapportages aan. Hiermee ontvangt POB assurance op belangrijke sectorbrede thema's zoals het DNB-normenkader informatiebeveiliging (58 Cobit controls), privacy (AVG), onderuitbestedingen, dataretentie en de werking van het risicomanagementsysteem van de uitbestedingspartij. De sleutelfunctiehouder interne audit wordt betrokken bij de beoordeling en bespreking van de diverse assurance-rapportages.

Verandering van gegevensuitwisseling

Met de komst van de Wet toekomst pensioenen is strakkere aansluiting tussen fondsvermogen en collectieve administratie van persoonlijke pensioenvermogens noodzakelijk. Daarmee neemt de frequentie van de noodzakelijke informatie-uitwisseling toe. In de huidige praktijk regelen pensioenuitvoerders en vermogensbeheerpartijen onderling de informatie-uitwisseling. Door de intensivering van de informatie-uitwisseling is standaardisatie van de informatie-uitwisseling gewenst. Om dit te realiseren is het SIVI-document gepubliceerd. Dit document beschrijft de voor de uitwisseling benodigde functionele gegevens, de informatiestromen en de, daarvan medeafhankelijke, deelnemerscommunicatie. Bij de totstandkoming hiervan is AZL nauw betrokken geweest, onder andere middels vertegenwoordiging in de werkgroep.

AZL, GSAM en BNYM hebben allen bevestigd de SIVI-uitwerking als standaard te onderschrijven. Door het toepassen van deze standaard zal de gegevensuitwisseling veranderen. Dit wordt momenteel uitgewerkt in het eerder genoemde Target Operating Model. Onderstaand staat de schematische weergave van de huidige en nieuwe situatie inzake de gegevensuitwisseling. Hierbij is het verschil dat in de nieuwe situatie BNYM rechtstreeks gegevens gaat leveren aan AZL.

Hierbij moet worden opgemerkt dat BNYM een onderuitbestedingspartij is van GSAM en niet direct een contractrelatie heeft met POB. Deze uitbesteding bestaat al een paar jaar en wordt in de ISAE 3402 verantwoord, inclusief de monitoring. BNYM levert nu al informatie aan de partij die de FTK rapportage verzorgt. In feite is het periodiek doorgeven van het totaalrendement aan AZL een verdere verbijzondering van bestaande dienstverlening. BNYM heeft ook een projectorganisatie voor de uitwisseling van de totaalrendementen met de verschillende PUO's van hun klanten en zal daarbij eveneens de SIVI-standaard als uitgangspunt nemen. GSAM zal controls inbouwen om te zorgen dat deze uitbestedingsrelatie conform haar beleid is en kijken of er aan de scope van de audits nieuwe controls toegevoegd moeten worden.

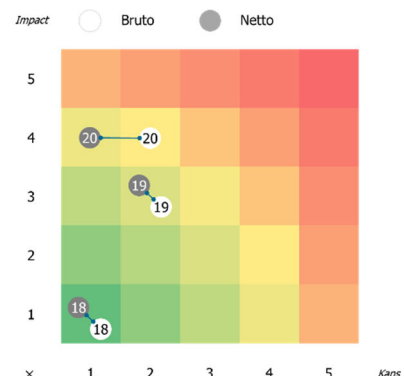
Daarnaast migreert AZL van Compas naar Festina Finance Life & Pensions van Festina Finance. Hierdoor wordt Festina Finance een nieuwe onderuitbestedingspartij voor POB. Festina Finance is de softwareleverancier die wordt gebruikt voor de pensioenadministratie in het nieuwe pensioenstelsel. Het is een standaardpakket dat is ontwikkeld in Denemarken en is specifiek gericht op beschikbare premieregelingen in de pensioenmarkt.

3.4 Risicoanalyse en beheersing financiële risico's

3.4.1 Beschrijving van financiële risico's die van belang zijn voor de transitie

Het risico bestaat dat de invaardekkingsgraad (de dekkingsgraad op het moment van invaren) niet voldoende is om de bestaande aanspraken in te varen naar de wensen van sociale partners en POB. Als gevolg hiervan kunnen pensioenaanspraken en -rechten verlaagd worden of het invaarmoment uitgesteld worden. Als beheersmaatregel hebben sociale partners in samenspraak met POB verschillende dekkingsgraadscenario's doorlopen. Hieruit zijn voorrangregels en afspraken opgenomen in het transitieplan. Over onvoorziene gevallen treden sociale partners en POB in overleg met elkaar.

Indien op het transitiemoment de dekkingsgraad boven 112% ligt, wordt in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen, rekening houdend met de aangegeven prioritering, en liggen de transitie-effecten binnen de afgesproken grenzen. Voor dekkingsgraden tussen 102% en 112% zijn afspraken gemaakt. Indien de dekkingsgraad lager is dan 102% wordt opnieuw in overleg getreden met sociale partners.

	Omschrijving	Beheersing
18	Bij de overdracht van de beleggingsportefeuille naar persoonlijke pensioenvermogens worden (onnodige) verliezen geleden.	• Er hoeft in beginsel niet gehandeld te worden. • Stukken gaan nagenoeg geheel 'in kind' over waardoor de transactiekosten beperkt blijven. • Weinig tot geen aanpassingen in beleggingsportefeuille noodzakelijk.
19	Het fonds loopt onvoorziene en / of onbedoelde beleggings- en renterisico's tijdens de transitie.	• Volgen van het huidige beleggingsbeleid.
20	Er treedt een liquiditeitsrisico op tijdens de transitie waardoor de pensioenbetalingen in gevaar komen.	• Zorgen voor voldoende liquide reserves t.a.v. pensioenbetalingen (conform beleggingsbeleid).

Onderstaand staan de besproken thema's weergegeven inclusief de bestaande beheersing en de mogelijke aanvullende beheersingsmaatregelen.

	Thema	Risico	Bestaande beheersing	Mogelijk aanvullende beheersing
1	Dekkingsgraad op moment van transitie	Het risico dat door ongunstige economische ontwikkelingen de dekkinggraad op het moment van invaren ontoereikend is om in alle wensen (niet korten, financiering van compensatie, vormen van reserves en voorzieningen) te voorzien	Vorrangsregels bij invaren	Vastleggen go/no-go criteria t.a.v. dekkinggraad. Mogelijkheid tot dekkinggraad-bescherming.
2	Impact rente op beoordeling evenwichtigheid	Het risico dat door een rentestijging/-daling de evenwichtigheidsbeoordeling niet meer valide is	Gedeeltelijk openstaand renterisico leidt tot hogere of lagere DG (recentelijk is de renteafdekking verhoogd)	Gevoeligheidsanalyse evenwichtigheidscijfers bij andere renteniveaus.
3	Liquiditeit	Het risico dat door beperkte marktliquiditeit de bestaande beleggingsportefeuille niet (of alleen tegen zeer hoge kosten) omgezet kan worden naar de beoogde beleggingsportefeuille in het nieuwe stelsel	Uitwerking in het vermogensbeheer-transitieplan	Portefeuille omzetten na transitie. Portefeuille omzetten voorafgaand aan transitie. Portefeuille geleidelijk omzetten binnen nader te bepalen transitieperiode.

4	Financiële communicatie	Het risico dat aan deelnemers / stakeholders gecommuniceerde cijfers slechter uitpakken vanwege economische ontwikkelingen	Geen	Bij alle communicatie duidelijk aangeven dat het voorlopige cijfers betreft.
5	Financiële schok na transitie	Het risico dat door ongunstige economische ontwikkelingen de persoonlijke pensioenvermogens en/of (verwachte) uitkeringen fors dalen na transitie	Uitsmeren rendementen Inzet solidariteits-reserve	Duidelijke communicatie over mogelijke scenario's.

Beheersing renterisico

Voor de bepaling van de hoogte van de renteafdekking in de tijd is een dekkingsgraadafhankelijke rentestaffel opgenomen. Deze rentestaffel initieert een discussie over een mogelijke verhoging/verlaging van de renteafdekking wanneer de dekkingsgraad vooraf bepaalde grenswaarden overschrijdt. Randvoorwaarde hierbij is de hoogte van de rente. POB hanteert op dit moment het in onderstaande tabel weergegeven afdekkingsbeleid voor het renterisico:

Tiggerniveau dekkingsgraad (DG)	Rente-afdekking	20-jaars swap rente (R) (randvoorwaarde)
$DG \leq 60\%$	60%	$R < 2\%$
$DG > 70\%$	70%	$2\% \leq R < 5\%$
$DG > 140\%$	80%	$R > 5\%$

Het bestuur heeft besloten dat op basis van de dekkingsgraadontwikkeling in 2023 en het huidige renteniveau een afdekkingsniveau van 70% passend is. De renteafdekking is in 2024 dan ook verhoogd van 60% naar 70%. Dit verlaagt de kans op een dekkingsgraad onder 112% als gevolg van een rentedaling.

Door het verhogen van de renteafdekking wordt het dekkingsgraadrisico bij een rentedaling weliswaar verkleind, maar wordt de dekkingsgraaddaling niet afgekapt op dat niveau. Daarentegen hoeft geen initiële optiepremie te worden betaald. Verhoging van de renteafdekking zorgt er tevens voor dat minder afdekking van aandelenrisico nodig is om in het gekozen stressscenario de dekkingsgraad boven 112% te houden.

Onderstaande tabel geeft de impact van een renteschok weer op de dekkingsgraad bij een renteafdekking van 70%:

Impact renteschok op DG	-2,0%	-1,5%	-1,0%	-0,5%	0,0%	0,5%	1,0%	1,5%	2,0%
70%	119,7%	122,4%	125,5%	129,0%	132,9%	137,4%	142,5%	148,6%	155,7%

Beheersing marktrisico

Ten behoeve van de bescherming van het marktrisico heeft het bestuur overwogen om aandelenopties in te zetten. Belangrijke keuzes bij de inzet van aandelenopties zijn de looptijd, het beschermingsniveau (voor aankoop van een put optie) en de keuze om de optiepremie eventueel te financieren vanuit de verkoop van een call-optie, waarmee opwaarts potentieel bij een stijging van aandelenkoersen wordt opgegeven. Daarnaast moet de omvang (notional amount) van de beschermingspositie worden vastgesteld.

Omvang

Voor bescherming van de dekkingsgraad met aandelenindexopties is eerst het collectieve aandelenrisico van de bestaande beleggingsportefeuille ingeschat, inclusief de impliciete (of gemapte) blootstelling vanuit andere zakelijke waarden. Hiervoor is een inschatting gemaakt van de aandelenbèta van de andere beleggingscategorieën in de returnportefeuille. In totaal is er een blootstelling naar aandelenrisico van 41% van het totale vermogen.

De bescherming tegen een daling van de beleggingen in de returnportefeuille op basis van een aandelen putoptie is daarmee niet perfect. Een maatstaf voor de potentiële mismatch is de tracking error van de returnportefeuille versus een 100% aandelenbelegging. Deze bedraagt in dit geval 2,7%. Dit getal geeft aan dat bij ongeveer 68% van de gevallen het relatieve rendement tussen de werkelijke portefeuille en een beschermende versimpelde portefeuille binnen een bandbreedte van 2,7% blijft. Bij 95% is dat een bandbreedte van 5,4%. Dit is echter wel een zeer ruime inschatting. In een neergangscenario is namelijk de correlatie tussen alle beleggingscategorieën typisch zeer hoog en is de verwachte afwijking waarschijnlijk minder groot.

Looptijd

In principe is een looptijd tot de beoogde transitiedatum een logische keuze. Er bestaan echter nog onzekerheden dat POB daadwerkelijk per 1 juli 2025 zal gaan invaren. Een langere looptijd, bijvoorbeeld tot 1 januari 2026 of 1 juli 2026, zou dan de voorkeur hebben, dit om rekening te houden met eventueel uitstel. Dit maakt de putoptie bij aanschaf weliswaar duurder, echter deze kan verkocht worden als de transitie wel per 1 juli 2025 plaatsvindt. De opbrengst is daarbij sterk afhankelijk van het niveau van de onderliggende aandelenindex en de volatiliteit op de financiële markten op dat moment.

Beschermingsniveau

Het beschermingsniveau is zodanig gekozen dat, in combinatie met de verhoogde renteafdekking, de dekkingsgraad in het gekozen neergangscenario niet onder 112% uitkomt. De kosten voor een dergelijke putoptie bedragen omgerekend ca. 1,3%-punt dekkingsgraad. Hierbij opgemerkt dat het 'strike-niveau' is ingeschat op basis van marktprijzen en -volatiliteiten van een bepaald moment. Op het moment van daadwerkelijke uitvoering kunnen deze gewijzigd zijn, waardoor de in te nemen beschermingspositie voor het aandelenrisico kan afwijken.

Vooralsnog heeft het bestuur besloten om op dit moment geen putoptiestrategie te implementeren. GSAM is wel verzocht de voorbereidingen te starten om vlot van start te kunnen gaan met de putoptiestrategie, mocht het bestuur besluiten alsnog hiervoor te kiezen.

POB heeft zich ten doel gesteld een evenwichtige en comfortabele transitie te bewerkstelligen. POB bereidt zich daar zo goed mogelijk op voor door middel van het kiezen van een passend afdekkingsinstrumentarium en door te kiezen voor een toekomstbestendige indexatie in aanloop naar de transitie naar de nieuwe pensioenregeling (en dus geen gebruik te maken van de verruimde toeslageregels zoals die worden geboden met de indexatie AMvB of het transitie-FTK). POB blijft de wenselijkheid van de inzet van een putoptiestrategie monitoren en kan met het besluit om deze strategie te onderzoeken en voor te bereiden, snel handelen wanneer de inzet van putopties nodig blijkt te zijn.

Resultaat

In onderstaande tabel wordt op basis van de dekkingsgraad beschermende maatregelen de impact op de dekkingsgraad weergegeven bij verschillende aandelen- en renteschokken. De renteafdekking is 70% en de (gemapte) aandelenblootstelling is 41%.

		Aandelenschok								
		-40%	-30%	-20%	-10%	0%	10%	20%	30%	40%
Rente schok	-2.0%	102.5%	106.8%	111.1%	115.4%	119.7%	124.0%	128.3%	132.6%	136.9%
	-1.5%	104.3%	108.8%	113.4%	117.9%	122.4%	127.0%	131.5%	136.1%	140.6%
	-1.0%	106.3%	111.1%	115.9%	120.7%	125.5%	130.3%	135.1%	139.9%	144.8%
	-0.5%	108.5%	113.7%	118.8%	123.9%	129.0%	134.1%	139.2%	144.3%	149.4%
	0.0%	111.1%	116.6%	122.0%	127.5%	132.9%	138.3%	143.8%	149.2%	154.7%
	0.5%	114.0%	119.9%	125.7%	131.5%	137.4%	143.2%	149.1%	154.9%	160.7%
	1.0%	117.4%	123.7%	130.0%	136.3%	142.5%	148.8%	155.1%	161.4%	167.7%
	1.5%	121.3%	128.2%	135.0%	141.8%	148.6%	155.4%	162.2%	169.0%	175.8%
	2.0%	126.0%	133.4%	140.8%	148.3%	155.7%	163.1%	170.5%	178.0%	185.4%

Beheersing liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt in het huidige stelsel beheerst door voldoende onderpand beschikbaar te hebben voor de aanwezige derivaten, zodanig dat een extreme negatieve marktschok opgevangen kan worden. Het liquiditeitsrisico wordt bewaakt met behulp van twee toetsen. Deze geven inzicht in de mate waarin de beleggingsportefeuille over voldoende liquiditeit beschikt om bij extreme marktschokken voldoende onderpand te kunnen storten. Indien het pensioenfonds niet slaagt voor één of beide toetsen volgt advies vanuit de fiduciair beheerder. Het pensioenfonds belegt op een verantwoord niveau in illiquide beleggingen. De beleggingscommissie bekijkt periodiek (op maandbasis en op kwartaalbasis) de ontvangen beleggings- en risicorapportages.

Van alle beleggingen in de portefeuille kan 84% binnen één dag worden verkocht zonder marktpact. 16% van de beleggingsportefeuille is niet liquide. Deze bestaan uit beleggingen in niet-beursgenoteerd vastgoed en Nederlandse hypotheken.

Liquiditeit Beleggingsportefeuille (in %)	Q3 2023
Liquiditeit 1 dag	84
Liquiditeit < 1 week	0
Liquiditeit < 1 maand	0
Liquiditeit > 1 maand	0
Niet liquide	16
Totaal	100

3.4.2 Scenario-analyse die aangeeft welke stappen gezet worden in geval van financiële, economische en/of andere schokken tijdens de transitieperiode

Onderstaande tabel toont mogelijke scenario's van de dekkingsgraad, de gevolgen in het huidige stelsel en in het nieuwe stelsel bij invaren (wel/niet korten). De oranje en rode cellen geven de mogelijk onwenselijke situaties weer. In de laatste kolom is weergegeven wat de kans is dat die situatie optreedt op een horizon van één jaar.

DG	Korten FTK ¹²	Korten NPS ¹³	MVEV/VOR NPS	Compensatie NPS ¹⁴	Solidariteitsreserve NPS	Kans ¹⁵
85%	~4%	~17%	2%	Nee	Nee	<1%
90%	~3%	~12%	2%	Nee	Nee	<1%
95%	Nee	~7%	2%	Nee	Nee	<1%
100%	Nee	~2%	2%	Nee	Nee	<1%
102%	Nee	Nee	2%	Nee	Nee	<1%
103%	Nee	Nee	2%	1%	Nee	<1%
105%	Nee	Nee	2%	1%	2%	1%
110%	Nee	Nee	2%	1%	7%	2%
120%	Nee	Nee	2%	3%	7%	10%
130%	Nee	Nee	2%	3%	7%	45%

In het transitieplan van sociale partners is momenteel niet voorzien in de situatie van een dekkingsgraad op het moment van invaren lager dan 102%. Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 102% is het fondsvermogen precies voldoende om een reserve van 1% voor het minimum vereist eigen vermogen aan te leggen, een voorziening voor operationele risico's van 1% te vormen en om alle deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden precies de technische voorziening mee te geven als persoonlijk pensioenvermogen. Voor pensioengerechtigden betekent dit dat bij invaren de ingegane uitkering gelijk blijft. Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren lager dan 102%, kan aldus in beginsel minder dan de technische voorziening worden meegegeven. Voor pensioengerechtigden zou dit betekenen dat de reeds ingegane uitkering bij invaren dan verlaagd dient te worden. De Wet toekomst pensioenen biedt evenwel een aantal mogelijkheden om in een dergelijke situatie een verlaging van de ingegane uitkeringen te voorkomen (zoals een gedeelte van het vermogen herverdelen van jongeren naar ouderen en/of het projectierendement hoger vaststellen, dit laatste betekent wel dat (tijdelijk) afgestapt moet worden van de collectieve uitkeringsfase). Sociale partners hebben hierover in het transitieplan nog geen keuze gemaakt en hebben afgesproken in voorkomend geval met elkaar in overleg te treden over de ontstane situatie. De in de tabel opgenomen kortingen onder het NPS zijn dan ook puur voor de beeldvorming. Dit geeft de situatie weer wanneer sociale partners besluiten de transitie naar de nieuwe pensioenregeling door te laten gaan zonder verder andere maatregelen te treffen.

¹² Uitgaande van een kritieke dekkingsgraad van 90%, uitsmeren over 5 jaar. In de jaren erna volgt dus weer een korting als de dekkingsgraad niet is hersteld. Het niveau van de kritieke dekkingsgraad is afhankelijk van de rente en het veronderstelde meerrendement.

¹³ Korting tot een dekkingsgraad van 102%. Vooralsnog is als werkhypothese genomen dat deze korting volgens de standaardmethode wordt verdeeld over de leeftijdsgroepen, d.w.z. dat de korting voor jongeren iets hoger is en voor ouderen iets lager dan het genoemde kortingspercentage.

¹⁴ Binnen de compensatieregeling is onderscheid gemaakt naar de situatie van een dekkingsgraad op het moment van invaren tot 120% resp. vanaf 120%. Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren lager dan 120% is de compensatieregeling ingestoken op de fondsambitie (1,6% opbouw en 80% toeslag op basis van de prijsinflatie). De kosten van de compensatieregeling bedragen dan naar schatting ca. 1% van het fondsvermogen. Bij een dekkingsgraad vanaf 120% is het uitgangspunt voor de compensatieregeling de reële ambitie (1,738% opbouw en 100% toeslag op basis van de prijsinflatie). De kosten van de compensatieregeling bedragen in dat geval ca. 3% van het fondsvermogen. Bij toekenning van de volledige compensatie gaat geen enkel leeftijdscohort er in de nieuwe pensioenregeling naar verwachting op achteruit ten opzichte van de huidige regeling (daarbij kijkend naar de toekomstige pensioenopbouw op basis van de fondsambitie dan wel de reële ambitie).

¹⁵ Kans dat de dekkingsgraad onder het betreffende niveau is per eind juni 2025, ingeschat op basis van het Vereist Eigen Vermogen en een normaalverdeling.

Bij de beheersing van het dekkingsgraadrisico kan aan twee hoofdrichtingen worden gedacht:

1. Maatregelen die de kans op het risico beperken:
 - a. Dekkingsgraadbescherming. Hier is door de beleggingscommissie in samenspraak met GSAM onderzoek naar verricht. Zie hiertoe de vorige paragraaf.
2. Maatregelen die de impact beperken, zoals:
 - a. Uitstel van de transitie.
 - b. In overleg treden met sociale partners over andere manieren voor compensatie (bijvoorbeeld via de premie).
 - c. Politieke lobby om uitsmeren van rendementen ook bij invaren mogelijk te maken, zodat een eventuele korting kan worden uitgesmeerd over bijvoorbeeld 5 jaar.
 - d. Mogelijk kunnen hier nog extra maatregelen aan worden toegevoegd, zoals een hoger projectierendement hanteren (hiertoe dient dan de wens voor de collectieve uitkeringsfase (tijdelijk) te worden losgelaten).

Op basis hiervan is een overzicht gemaakt met scenario's en mogelijke beheersing. Onderstaande tabel geeft een richting hiervoor.

Scenario	Extra beheersing financiële risico's
Alle, voorafgaand aan invaren	1. Dekkingsgraadbescherming z.d.d. bijv. kans op DG < 102% maximaal 5% is 2. Lobby om uitsmeren van korting bij invaren mogelijk te maken
DG bij invaren z.d.d. compensatie vanuit fondsvermogen niet mogelijk is (DG < 103%)	3. Afspraak met sociale partners dat compensatie uit/bovenop de premie plaatsvindt als DG te laag is.
DG bij invaren < 95%	4. Uitstel transitie

Op basis van deze analyse heeft de beleggingscommissie het bestuur als volgt geadviseerd:

- De renteafdekking te verhogen van 60% naar 70%, waardoor de kans op een dekkingsgraad onder 102% substantieel daalt en de kans op een dekkingsgraad onder 110% op de invaardatum daalt tot ca. 2%.
- De 10%-punt verhoging van de renteafdekking begin januari 2024 door te voeren. Dit is inmiddels gebeurd.

Dit advies komt niet voort uit een rentevisie van de beleggingscommissie, maar is het resultaat van het rentebeleid van het fonds. Voor de bepaling van de hoogte van de renteafdekking hanteert het fonds een dekkingsgraadafhankelijke rentestaffel. Deze rentestaffel initieert een discussie over een verhoging van de renteafdekking wanneer de dekkingsgraad vooraf bepaalde grenswaarden overschrijdt. Randvoorwaarde hierbij is de hoogte van de rente. Bij renteniveaus tussen de 2% en 5% en een dekkingsgraad hoger dan 120% wordt 70% van het renterisico afgedekt. De dekkingsgraad lag in het derde kwartaal van 2023 hoger dan 120% en de 20-jaarsrente boven de 2% waarna is onderzocht of een verhoging van de renteafdekking passend zou zijn. In overeenstemming met het advies van de beleggingscommissie heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 12 december 2023 besloten de renteafdekking te verhogen van 60% naar 70%. Bij de besluitvorming is ook rekening gehouden met de wens van het fonds om de dekkingsgraad te beschermen richting het invaarmoment. Het besluit is in de eerste week van januari 2024 geïmplementeerd. De informatie inzake de analyse en het voorstel zijn beschreven in de documenten in bijlage 10.

3.4.3 Overzicht hoe beleggingsbeleid kan worden aangepast indien nodig

In aanloop naar de Wet toekomst pensioenen is onderzoek gedaan naar het beschermen van de (kritische) dekkingsgraad. Het onderzoek is uitgevoerd door de fiduciair vermogensbeheerder GSAM waarbij onderscheid is gemaakt naar renterisico en zakelijke waarden risico. De uitkomsten van dat onderzoek zijn besproken in de beleggingscommissie en in het bestuur. Besloten is om het renterisico verder dicht te zetten door de renteafdekking te verhogen van 60% naar 70%. Dit besluit is begin januari 2024 geïmplementeerd. Voor het verlagen van het zakelijke waarden risico in aanloop naar de Wet toekomst pensioenen is gekeken naar aanpassing van de beleggingsmix en naar inzet van aandelenopties. Inzet van opties leek het meest opportuun. Echter, heeft het bestuur besloten om voorlopig geen opties in te zetten. Overwegingen zijn geweest kosten van opties, de beperkte mate van risicomitigatie en de tijd tot invaren. Wel is besloten om de infrastructuur voor de inzet van opties alvast in te richten zodat, mocht het bestuur in de toekomst opties alsnog willen inzetten, dat snel geïmplementeerd kan worden.

Het beleggingsbeleid onder de Wet toekomst pensioenen is opgepakt in een werkstroom met ALM- en beleggingsdeskundigen. Daarbij is eerst de risicohouding bepaald en vervolgens het beleggingsbeleid. Hierbij zijn eerst de toedeelregels voor beschermings- en overrendement per leeftijd vastgesteld (vanuit de ALM). Conform de geldende beleggingsbeleidscyclus van POB is het beleggingsbeleid vervolgens meer in detail ingevuld aan de hand van een SAA-studie die door de fiduciair vermogensbeheerder GSAM is uitgevoerd. Met deze SAA-studie wordt de collectieve beleggingsportefeuille na transitie bepaald.

Op basis van de kapitaalverdeling van de deelnemers per Q4 2023 zijn de contouren van de collectieve portefeuille, de verwachte pensioenkasstromen en de af te dekken pensioenkasstromen afgeleid. Hierin is de keuze van het fonds meegenomen dat de solidariteitsreserve wordt belegd conform het pensioengerechtigdencohort, exclusief toerekening van overrendement. De beleggingsmix van de nieuwe normportefeuille is daarna bepaald via een SAA-studie. Hierin is als randvoorwaarde meegenomen dat de LDI-portefeuille genoeg liquiditeit nodig heeft als onderpand. Na de invaardatum is er een snelle transitie tegen redelijke transactiekosten wenselijk zodat wordt belegd volgens de life-cycles van de cohorten. Afwijking in de renteafdekking van de nieuwe norm zorgt voor een mismatchrisico wat impact heeft op het overrendement. Ook een hoger dan gewenste allocatie naar de returnportefeuille is niet gewenst.

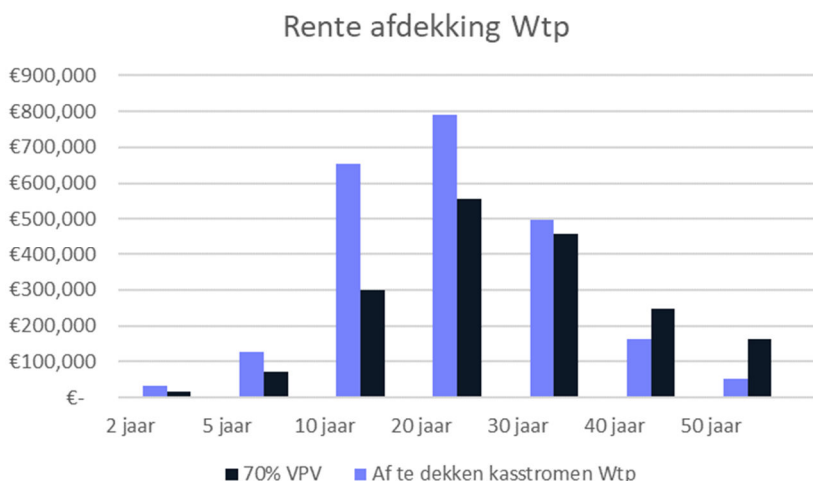
In onderstaande tabel wordt de WTP normportefeuille vergeleken met de huidige strategische normportefeuille en de feitelijke portefeuille per 30 mei 2024. Ervan uitgaande dat er geen verdere stortingen, onttrekkingen, rendementen en rebalancing plaatsvinden, kan op basis hiervan de omvang van de portefeuillemutaties worden ingeschat. De normportefeuille op de transitiedatum is een inschatting. De werkelijke normportefeuille is na transitiedatum bekend wanneer de kapitaaldistributie per cohort bekend is. De kapitaaldistributie is onder andere afhankelijk van de dekkingsgraad en het deelnemersbestand op het transitiemoment.

POB						
	Norm 2024	WTP	Verschil	Actual	verschil	actueel verschil in Euro
Matching portefeuille	50,0%	52,0%	2,0%			
LDI	27,0%	25,0%	-2,0%	25,8%	-0,8%	-19.126.034
-waarvan cash/swaps	6,0%	18,5%	12,5%	4,3%	14,2%	344.730.939
-waarvan staatsobligaties	21,0%	6,5%	-14,5%	21,5%	-15,0%	-363.856.972
Staatsobligatie-mandaat		4,0%	4,0%		4,0%	97.333.504
-Totaal staatsobligaties	21,0%	10,5%	-10,5%	21,5%	-11,0%	-266.523.468
NL hypotheek	7,5%	7,5%	0,0%	7,8%	-0,3%	-6.132.011
Euro IG Credits	10,5%	10,5%	0,0%	10,0%	0,5%	11.144.686
Green bonds	5,0%	5,0%	0,0%	4,9%	0,1%	3.382.339
Return portefeuille	50,0%	48,0%	-2,0%			
EMD HC	4,5%	4,5%	0,0%	4,4%	0,1%	3.528.340
EMD LC	6,5%	6,5%	0,0%	6,1%	0,4%	9.100.683
Aandelen ontwikkelde markten	28,5%	27,0%	-1,5%	29,4%	-2,4%	-57.767.435
Aandelen opkomende markten	4,5%	4,0%	-0,5%	4,7%	-0,7%	-17.520.031
Vastgoed	6,0%	6,0%	0,0%	6,9%	-0,9%	-21.316.037
Valutaoverlay/cash				0,1%	-0,1%	-2.603.671
Allocatie						
Illiquide totaal	13,5%	13,5%	0,0%	14,6%	-1,1%	

Uit het overzicht blijkt dat er op basis van de nu bekende gegevens een verschuiving zal moeten plaatsvinden van de return- naar de matchingportefeuille en dat er binnen de matchingportefeuille een verschuiving plaats gaat vinden van staatsobligaties naar cash+swaps. In de LDI portefeuille is minimaal 6,5% staatsobligaties nodig uit hoofde van onderpand. De renteafdekking vindt daarnaast grotendeels plaats met renteswaps om het mismatchrisico te beperken. De omvang van de portefeuillewijzigingen zijn beperkt. De grootste mutatie betreft de verkoop van staatsobligaties. Per saldo zal voor circa Euro 267 miljoen aan staatsobligaties moeten worden verkocht, waarvan de opbrengst wordt omgezet naar beleggingen in geldmarktfondsen. Deze portefeuille bestaat uit zeer liquide instrumenten (minimale rating A-). Naar verwachting kan deze aanpassing binnen één, maximaal twee dagen worden uitgevoerd. De overige afwijkingen zijn beperkt en vallen binnen de in het herbalanceringsbeleid vastgestelde bandbreedtes, waardoor er uit dien hoofde geen reden is om deze categorieën actief bij te sturen.

Aanpassing renteafdekking

Niet alleen de samenstelling van de matchingportefeuille gaat veranderen, ook het DV01-profiel van de LDI-portefeuille zal worden aangepast aan het profiel van de af te dekken kasstromen. De DV01 van de af te dekken kasstromen stijgt van Euro 1,8 miljoen naar Euro 2,3 miljoen (inclusief solidariteitsreserve). Onderstaande grafiek toont het DV01-profiel van de huidige LDI portefeuille versus de toekomstige af te dekken kasstromen (inclusief solidariteitsreserve). Er zal minder worden afgedekt op het ultralange eind van de curve (40- en 50-jaar) en (veel) meer op de rentepunten van 5-tot en met 20-jaar.

De omvang van deze transacties is beperkt en kan naar verwachting (onder normale marktomstandigheden) binnen enkele werkdagen worden uitgevoerd. Het betreft hier allemaal centraal geclearde renteswaps, wat de liquiditeit ten goede komt. Daarnaast kan namens POB worden gehandeld op zowel Eurex als LCH, waarbij gebruik kan worden gemaakt van meerdere tegenpartijen.

Actualiseren gegevens normportefeuille

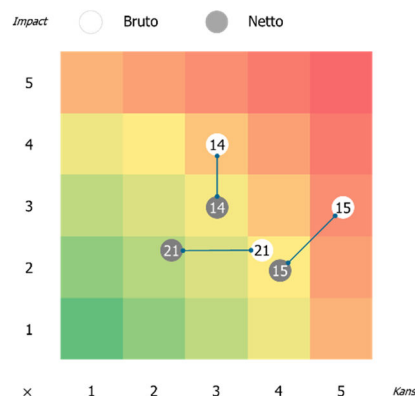
Minimaal drie maanden vóór de daadwerkelijke invaardatum zal de WTP normportefeuille opnieuw worden bepaald op basis van actuele data, zoals de verwachte kapitaalverdeling op het moment van invaren. Kort na de daadwerkelijke invaardatum zal een nog betere inschatting kunnen worden gemaakt (op basis van de dekkingsgraad op het daadwerkelijke invaarmoment). De verwachting is dat deze normportefeuille maar beperkt zal verschillen van de eerder berekende normportefeuille. De gewichten naar matching- en returnportefeuille kunnen nog iets wijzigen. Afhankelijk van de omvang van de afwijkingen versus de feitelijke portefeuille op dat moment zal worden besloten om de normportefeuille opnieuw te bepalen.

3.5 Juridische en privacy-risico's

Het juridisch risico wordt in het huidige pensioenstelsel door diverse maatregelen beheerst. Het bestuur monitort de ontwikkelingen in wet- en regelgeving. Hiervoor volgt het bestuur verschillende seminars, leest het publicaties en is het actief in diverse netwerken. Tevens monitoren ook AZL en GSAM de ontwikkelingen in wet- en regelgeving, ieder voor zijn eigen aandachtsgebied. Daarnaast bekijkt de compliance officer jaarlijks in hoeverre POB voldoet aan de onderdelen van wet- en regelgeving op het gebied van integriteit. Het bestuur bespreekt jaarlijks de rapportage van de compliance officer.

De opvolging van eventuele aanbevelingen van de interne en externe controleurs wordt door het bestuur gemonitord. Middels de rapportage niet-financiële risico's ontvangt het fonds informatie over de niet-financiële risico's bij AZL en GSAM. Dit wordt in het bijzijn van de sleutelfunctiehouder risicobeheer ieder kwartaal besproken. Als hier doelstellingen niet worden behaald, treedt POB in overleg met de desbetreffende partij en zal POB, indien nodig, aanvullende maatregelen treffen.

Het bestuur is op hoogte van de huidige geldende wet- en regelgeving. Hiervoor wint het bestuur ook advies in bij externe partijen en voert het overleg met onder andere SZW, DNB, AFM en de Pensioenfederatie. De (beleids)stukken zijn gebaseerd en getoetst op de stukken zoals die op het moment van indiening van dit implementatieplan beschikbaar zijn vanuit de wetgever en de toezichthouder.

Het fonds ziet dat als gevolg van de nieuwe samenstelling van de Tweede Kamer het risico is toegenomen dat de wetgeving op het gebied van (tweede pijler) pensioenen aangepast kan gaan worden. Het fonds gaat vooralsnog door op de ingeslagen weg volgens het gekozen tijdspad maar houdt de politieke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

	Omschrijving	Beheersing
14	De wetgeving wordt aangepast waardoor in de planning stappen moeten worden teruggezet of besluiten moeten worden herzien.	Nauwgezet volgen van de wetgeving. Risico's blijven aangeven bij sociale partners en achterban.
15	De wetgeving wordt vertraagd waardoor de tijdsplanning van POB onder druk komt te staan.	Overleg met AZL, met sociale partners en monitoren wetgevingstraject.
21	Claims vanuit deelnemers doordat rechten lager uitvallen en/of eventuele compensatie lager uitvalt dan verwacht.	- Duidelijke communicatie aan de deelnemers. - Inzicht tonen in rechten / aanspraken voor en na de transitie.

Impact van de Wet toekomst pensioenen

Met zekerheid kan worden gesteld dat de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel de grootste wettelijke wijziging is die het fonds in zijn bestaan heeft meegemaakt. Omdat POB bij de eerste groep pensioenfondsden behoort die naar de verwachting de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel daadwerkelijk gaat maken, ontstaat een juridisch risico (zie ook paragraaf 3.5). Met de implementatie van nieuwe wettelijke vereisten en de onzekerheden rondom de interpretatie daarvan zijn ook de adviserende partijen en uitbestedingspartijen in veel gevallen nog zoekende naar de beste manier van interpreteren.

Door het nieuws en de nieuwsuitingen van alle stakeholders in de pensioensector zo goed mogelijk te volgen, door goed te blijven overleggen en regelmatig elkaar bij te praten over de (potentiële) knelpunten, door de detailplanning in het oog te houden en de signalen uit alle geledingen van de sector te volgen en te wegen, wordt dit risico door het bestuur zo goed mogelijk beheerst. Aanvullend voert een afvaardiging van het bestuur periodiek overleg met andere 'koploperfondsen', DNB en SZW.

Daarnaast ontstaat door invaren een collectieve waardeoverdracht en veranderen de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in persoonlijke pensioenvermogens met in de basis meer volatiliteit in de (verwachte) pensioenresultaten. In het geval dat een deelnemer hier bezwaar tegen maakt of aangeeft onevenredig nadeel te hebben ondervonden, zou POB hiervoor aansprakelijk kunnen worden gesteld. In 2023 heeft een aantal organisaties in de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel een standaardbezwaar opgesteld dat door deelnemers kan worden ingediend bij hun eigen pensioenfonds. Ook POB heeft een aantal van deze standaardbezwaren ontvangen, nog voordat het type van de regeling en de inhoud daarvan waren vastgesteld. Tot eind december 2023 waren dit circa 25 bezwaren. Hoewel dit gezien het aantal deelnemers van POB geen groot aantal is, zal het fonds toch rekening moeten houden met mogelijke verdergaande bezwaren en rechtszaken. POB heeft deze bezwaren conform de interne klachten- en geschillenregeling in behandeling genomen en de betreffende deelnemers geïnformeerd. POB neemt vooralsnog geen aanvullende maatregelen voor mogelijke rechtszaken. Het fonds heeft zorgvuldig een klachten- en geschillenproces ingericht, samen met AZL. Hier komen naar verwachting de mogelijke klachten binnen inzake het invaren. En wordt een mogelijke rechtsgang voorkomen. Het procesrisico wordt hiermee als beheersbaar ingeschat.

Daarnaast spelen op juridisch vlak de volgende zaken:

- Het verdelen van het collectieve vermogen naar persoonlijke pensioenvermogens is een complex proces dat juridische risico's met zich meebrengt. Dossiervorming en een goede onderbouwing, met name op het gebied van evenwichtigheid, zijn essentieel. Echter, deze maatregelen kunnen de juridische risico's niet volledig mitigeren.
- Het risico bestaat dat het communicatieplan onvoldoende aansluit op de verwachtingen van de deelnemers, wat kan leiden tot gebrekkige communicatie en het niet voldoen aan wettelijke verplichtingen. Dit wordt periodiek gemonitord door de communicatiecommissie en het regelmatige overleg tussen POB en AZL. De communicatieaanpak is vastgelegd in het communicatieplan, dat onderdeel uitmaakt van het implementatieplan.
- Het risico dat herstelacties niet correct, tijdig of volledig worden gecommuniceerd aan stakeholders kan reputatieschade of financiële schade door juridische claims veroorzaken, inclusief claims met betrekking tot het invaren. POB heeft als beheersmaatregelen een communicatiestrategie en een herzieningenbeleid opgesteld.
- Het risico bestaat dat de nieuwe pensioenregeling en beleidskeuzes niet begrijpelijk zijn voor de deelnemers, wat kan leiden tot verkeerde keuzes op basis van onjuiste informatie. Hierdoor kan reputatieschade ontstaan doordat deelnemers onjuiste vergelijkingen maken. De complexiteit van de Wet toekomst pensioenen blijft een uitdaging voor deelnemers. POB zal in eerste instantie voldoen aan de zorgplicht en de aanpak om de regeling begrijpelijk te houden voor deelnemers wordt opgenomen in het communicatieplan.

De Wet toekomst pensioenen schrijft voor dat pensioenfondsen zich moeten aansluiten bij een externe geschilleninstantie. Deze externe geschilleninstantie behandelt pensioengeschillen tussen deelnemers en pensioenfondsen. Als een ontevreden deelnemer er niet uitkomt met zijn pensioenfonds, dan kan de deelnemer terecht bij deze gespecialiseerde, onafhankelijke instantie, de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP), die specifiek hiervoor is opgericht door de Pensioenfederatie. Deze stichting staat los van de pensioenfondsen.

De instantie behandelt individuele geschillen over de uitvoering van het pensioenreglement door pensioenfonds. Het interne klachtenproces van POB is hier reeds op afgestemd. POB is middels een aansluitingsovereenkomst aangesloten bij de GIP.

Privacy risico's

Ten aanzien van het borgen van de privacy aspecten voor, tijdens en na de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel hanteert AZL de ingerichte procedures en maatregelen zoals beschreven in haar privacybeleid. Hierin verandert niets ten opzichte van de huidige bescherming conform het geldende privacybeleid van AZL.

In geval van uitbesteding aan een derde partij wordt een verwerkersovereenkomst afgesloten. Dit betreft onder meer de volgende maatregelen:

1. Autorisaties: de persoonsgegevens van deelnemers zijn alleen toegankelijk voor geautoriseerd personeel.
2. Toegangscontrole: toegangscontrole om ervoor te zorgen dat alleen bevoegd personeel toegang heeft tot persoonlijke informatie.
3. Beveiliging: gevoelige gegevens worden beveiligd opgeslagen en beveiligd verzonden, waardoor ongeautoriseerde toegang wordt voorkomen.
4. Privacy by design: bij het implementeren van nieuwe systemen wordt het zogenoemde principe van 'privacy by design' in ogenschouw genomen. Privacy by design houdt in dat je al tijdens de ontwikkeling van producten en diensten (zoals informatiesystemen) rekening houdt met privacyaspecten.
5. Privacy Impact Assessments (PIA): voordat nieuwe systemen worden geïmplementeerd, worden er PIA's uitgevoerd om potentiële privacy risico's te identificeren en te minimaliseren.
6. Transparantie (informatieplicht): door middel van een privacyverklaring worden deelnemers op de hoogte gesteld welke gegevens worden verzameld, hoe deze worden gebruikt en welke rechten ze hebben met betrekking tot hun gegevens.
7. Verwerking van persoonsgegevens: de verwerking van persoonsgegevens vindt alleen plaats op basis van de grondslagen zoals opgenomen in de AVG (veelal vinden de verwerkingen plaats op grond van wet, uitvoeringsovereenkomst en in een aantal gevallen ofwel gerechtvaardigd belang of toestemming van de betrokkene).
8. De verwerkingen van persoonsgegevens die worden uitgevoerd zijn inzichtelijk gemaakt in een verwerkingenregister.
9. Bewaar- en vernietigingsbeleid (dataminimalisatie): de gegevens worden bewaard uitsluitend zolang dit nodig is voor het beoogde doel en conform de wettelijke vereisten.
10. Verplichtingen van naleving privacy wetgeving worden doorgelegd aan partijen waaraan werkzaamheden worden uitbesteed.
11. Bewustwording en training: middels een werkinstructie en awareness acties wordt geïnvesteerd in de bewustwording en training van medewerkers om hen te informeren over het belang van gegevensbescherming en privacy.

Ten behoeve van de privacyrisico's zijn er de volgende procedures: datalekprocedure en procedure rechten van betrokkenen. Deze procedures zorgen ervoor dat mogelijke datalekken en uitgeoefende rechten van betrokkenen (zoals recht van inzage) worden herkend en op een juiste en tijdige wijze worden afgehandeld.

3.6 Concluderend oordeel bestuur, sleutelfunctiehouder risicobeheer en raad van toezicht over de risicoanalyses en de opzet en (voor zover geïmplementeerd), het bestaan en werking van de risicobeheersingsmaatregelen

Oordeel bestuur

De transitie naar de nieuwe pensioenregeling onder de Wet toekomst pensioenen is een omvangrijk en complex project, dat afhankelijk is van externe factoren zoals economische omstandigheden. Het succes van het project vereist de betrokkenheid van meerdere partijen met voldoende menskracht en expertise. Het fonds erkent dat de transitie gepaard gaat met diverse en aanzienlijke risico's, maar acht deze wel voldoende beheersbaar.

Het bestuur is van mening dat de risico's op een effectieve manier worden beheerst. Dit is bereikt door een uitgebreide voorbereidingstijd, waarin diverse scenario's grondig zijn onderzocht. Een zorgvuldig stappenplan, met vooraf bepaalde ijkpunten, waarborgt een gecontroleerde overgang. Beslissende stappen worden uitvoerig getest, zowel individueel als in samenhang. Het gebruik van een adequate voorziening voor operationele risico's en eerder opgestelde fallback scenario's zorgt ervoor dat de risico's in realistische situaties adequaat worden beperkt en eventueel gecompenseerd.

Het bestuur concludeert dan ook dat de risico's in voldoende mate beheerst worden om de transitie succesvol te realiseren.

Oordeel sleutelfunctiehouder risicobeheer

Naar het oordeel van de sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft POB voldoende oog voor de risico's die samenhangen met de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Het fonds heeft passende beheersmaatregelen genomen om een beheerste overgang te borgen. De uitgevoerde risico-analyses zijn geïntegreerd in de systematiek van het risicoraamwerk van het fonds. De risico's en de effectiviteit van de beheersmaatregelen worden periodiek opnieuw beoordeeld. Het fonds is daarbij deels afhankelijk van adequate beheersing van de risico's bij haar uitbestedingsrelaties. Het fonds is, naar oordeel van de sleutelfunctiehouder risicobeheer, in staat om op basis van de verstrekte informatie de effectiviteit van de beheersmaatregelen te beoordelen vóór en na de transitie. De met de transitie samenhangende risico's heeft het fonds goed in beeld. Op basis van de huidige inzichten heeft de sleutelfunctiehouder risicobeheer geen reden om aan te nemen dat de beheersmaatregelen van het fonds en de resulterende restrisico's een beheerste overgang belemmeren.

Oordeel raad van toezicht

Wat betreft de risicobeheersing is de raad van toezicht van mening dat het bestuur een adequate risicobeheersing heeft geïmplementeerd en die actief managet als een doorlopend proces. Dit blijkt onder meer uit de uitgebreide sectie met risicoanalyses en beheersmaatregelen zoals opgenomen in hoofdstuk 3 van dit implementatieplan.

4. Data en datakwaliteit

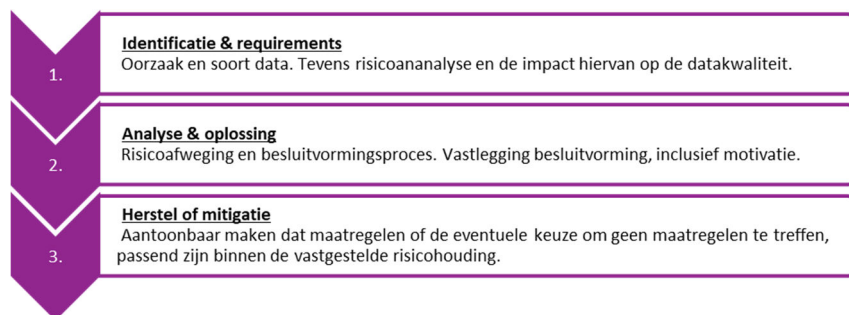
4.1 Beschrijving van de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en van de beheersing van de hiermee gepaard gaande risico's

Het bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor een beheerste en integere bedrijfsvoering, zoals vastgelegd in artikel 143 Pensioenwet (PW). Een cruciaal aspect van deze bedrijfsvoering is de verwerking van gegevens door POB om de pensioenregeling adequaat uit te voeren.

Een doeltreffende datakwaliteit vereist een professionele en betrouwbare uitvoering binnen duidelijk gedefinieerde kaders. Tekortkomingen in de data kunnen leiden tot miscommunicatie, inefficiënte processen en mogelijke (reputatie)schade voor het pensioenfonds. Het verkrijgen van inzicht in de uitgevoerde datacontroles is van essentieel belang voor het waarborgen van de datakwaliteit. Het pensioenfonds moet ervoor zorgen dat de deelnemers kunnen vertrouwen op een beheerste en robuuste uitvoering van de pensioenuitvoering. Dit houdt in dat het pensioenfonds ervoor moet zorgen dat de gebruikte data ten behoeve van de pensioenuitvoering geschikt, volledig en juist zijn.

Beschikbaarheid van data gaat vooraf aan de beoordeling van datakwaliteit. Als men niet beschikt over de data, kan men immers ook geen oordeel vellen over de kwaliteit. Als uit de risicobeoordeling de constatering komt dat de benodigde data ontbreekt, wordt er een bewuste risicoafweging gemaakt en het besluitvormingsproces doorlopen, waarbij de risicohouding in beschouwing wordt genomen.

Dit proces bestaat uit drie hoofdstappen:

Om de kwaliteit van de data te waarborgen, heeft het pensioenfonds een datakwaliteitsbeleid ontwikkeld. Dit beleid omvat onder andere doelstellingen met betrekking tot datakwaliteit, de risicobereidheid met betrekking tot datakwaliteit, de datagovernance vanuit het pensioenfonds en in relatie tot uitbestedingspartijen en verschillende processen die ervoor moeten zorgen dat de kwaliteit en beschikbaarheid van de data gewaarborgd blijft.

Met dit beleid streeft POB de volgende doelen na:

- De gegevens moeten te allen tijde compleet, juist, onderling consistent en beschikbaar zijn.
- Middels data-opslag dient de beschikbaarheid van data gewaarborgd en aantoonbaar worden gemaakt.
- Er worden geen onnodige gegevens verwerkt.
- Vertrouwelijke en geheime gegevens kunnen niet ongeautoriseerd worden geraadpleegd.
- Er wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving.

In de bestuursvergadering van 7 november 2023 heeft het bestuur het beleid Datakwaliteit vastgesteld. Als integraal onderdeel van het besluitvormingsproces hebben zowel de sleutelfunctiehouders actuarieel als risicobeheer hiervoor een (risico)opinie opgesteld. Ook is recent het herzieningsbeleid vastgesteld, dit is actueel en bruikbaar ten behoeve van het invaren.

Het is belangrijk dat de beschikbare data zowel voor, tijdens als na de transitie consistent is. Eventuele vastgestelde herstel- en correctiewerkzaamheden moeten voorafgaand aan de transitie zijn opgelost en verwerkt. Wanneer uit een aanvullende analyse op het dataherstelplan blijkt dat additionele acties met betrekking tot het voorkomen van een data-incident benodigd zijn, dienen deze voorafgaand aan de transitie geïmplementeerd te zijn.

Om de beschikbaarheid van data tijdens het transitieproces te maximaliseren wordt een datamigratieplan samengesteld waarin toegewerkt wordt naar een concreet transitiemoment. Dit datamigratieplan bevat een uiteenzetting van de risico's met daarop ingerichte risicobeheersingsmaatregelen. Tevens bevat dit plan de benodigde aansluitingscontroles en controles op volledigheid en juistheid van de data. Zodoende kan de kwaliteit blijvend worden gemonitord.

De huidige data blijven bij AZL (voorlopig) beschikbaar in het huidige pensioenadministratiesysteem. Daarnaast is de pensioenadministratie met twee peildata vastgelegd in het datafundament van DataTrust, namelijk: 30 juni 2022 en 31 augustus 2023. Door middel van vervolgmetingen wordt dit datafundament aangevuld met recente peildata, dit zal medio 2024 worden uitgevoerd. Hierdoor blijft een kopie van de pensioenadministratie altijd aanspreekbaar voor het fonds buiten AZL. En met behulp van de auditomgeving van DataTrust is in de loop van de tijd ook duidelijk in beeld welke stappen er zijn ondernomen op verschillende bevindingen. Hiermee wordt er ook grip gehouden op de aantoonbaarheid van datakwaliteit.

4.2 Risicoanalyse van de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij

Data van deelnemers moeten actueel, juist en volledig zijn. Dat is geregeld in het datakwaliteitsbeleid en ook in het IT-beleid van het fonds. In het IT-beleid wordt daarnaast onder andere ook de gewenste beschikbaarheid van de verschillende data beschreven.

De risicoanalyse voorafgaand aan de transitie naar de nieuwe pensioenregeling bestaat uit een risico-inventarisatie en risicobeoordeling volgens fase 2 uit het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Dit heeft een concreet overzicht opgeleverd van de netto risico's op de zogenoemde kritieke data elementen (KDE's) die benodigd zijn voor het vaststellen van de individuele aanspraak. Daarnaast zijn er pensioenuitvoerder- en deelnemer risico indicatoren geïdentificeerd die als basis dienen voor aanvullende datakwaliteitswerkzaamheden in de vorm van algemene/specifieke deelwaarnemingen in fase 3 van het Kader Datakwaliteit. De gemaakte risicoanalyse zal tijdens en na het transitieproces continu bijgesteld worden, dit betreft een iteratief proces. Dit gebeurt aan de hand van de rapportage van bevindingen uit de data-analyses en/of deelwaarnemingen. Om de kwaliteit inzichtelijk te maken wordt bij iedere datakwaliteitsmeting op KDE-niveau een KPI (key performance indicator) vastgesteld. Het fonds heeft afgelopen twee jaar een dergelijke datakwaliteitsmeting verricht en zal na de overgang wederom een dergelijke kwaliteitsmeting uitvoeren. De datakwaliteit is verder geborgd door het fonds door middel van het beleid op datamonitoring. POB beoordeelt jaarlijks de ISAE 3402 rapportage van haar uitbestedingspartij AZL, dit maakt onder andere zichtbaar wat de datakwaliteit is ten aanzien van de vastgestelde normen. Daarnaast beoordeelt het fonds ieder kwartaal de klachten en incidenten om te achterhalen of daar nog zaken tussen zitten die gerelateerd zijn aan datakwaliteit.

Operationele risico's

Bij het invaren worden de deelnemersgegevens overgezet van de huidige pensioenregeling, waar jaarlijks op basis van de premie aanspraken worden ingekocht die in de administratie worden vastgelegd, naar de nieuwe pensioenregeling. Conform de nieuwe wetgeving wordt in de nieuwe pensioenregeling een opgebouwd (spaar)bedrag (kapitaal) gecommuniceerd, inclusief verwachtingen met betrekking tot de aanspraak (verwachte jaarlijkse uitkering) op het moment van pensionering.

Gedurende de invaarperiode kan niet te allen tijde worden gegarandeerd dat de gegevens voor deelnemers volledig actueel, correct en beschikbaar zijn. Naast een tijdelijke stop in mutaties zal de nauwkeurigheid van de persoonlijke pensioenvermogens pas volledig 'juist' zijn na afronding van het tussentijdse jaarwerk over de eerste helft van 2025 en uitgebreide controles van de migratie. In de tweede helft van 2024 wordt door AZL een apart stappenplan voor het (technische) datamigratieproces opgesteld.

Effectieve communicatie met de deelnemers is van cruciaal belang. Hierbij moet duidelijk worden gemaakt hoe lang de invaarperiode zal duren, in hoeverre de gegevens tijdens deze periode actueel zijn en wanneer de gegevens met betrekking tot de opgebouwde bedragen in de nieuwe regeling als 'juist' kunnen worden beschouwd.

Het besluit om daadwerkelijk te gaan invaren zal worden genomen na overleg met AZL waarbij onafhankelijke assurance op de werking van de processen een vereiste is. De assurance zal door de NN groep verder worden uitgewerkt in de loop van 2024. Tevens zal de accountant van het fonds worden betrokken bij de assurance ten behoeve van de omrekenmethoden. Hierbij opgemerkt dat de 'oude' data van POB niet verloren gaan en worden behouden in de huidige omgeving.

Operationele risico's inzake koppeling AZL/GSAM

Na het invaren is het essentieel om de afstemming tussen de administratieve IT-ketens van AZL en GSAM te configureren, aangezien er maandelijks gegevensuitwisseling plaatsvindt. Het gebruik van de SIVI-standaard vormt hierbij het uitgangspunt.

Zowel AZL als GSAM hebben uitgebreide ervaring met het frequent uitwisselen van informatie binnen de bestaande DC-ketens. Niettemin brengt het nog niet volledig uitgekristalliseerde dataformat een verhoogd risico met zich mee. Momenteel vinden er besprekingen plaats tussen de partijen om tot een helder geheel te komen, ruim voor het invaarmoment. Door regelmatig overleg tussen POB, AZL en GSAM kan POB de voortgang van dit proces monitoren en inzicht krijgen in de mate van zekerheid die kan worden verkregen. De gedetailleerde beschrijving van de gegevensuitwisseling wordt vastgelegd in het Target Operating Model.

Vermogensbeheerdata

In het huidige pensioenstelsel is de kwaliteit van vermogensbeheerdata nauwelijks een zorg gebleken, zoals blijkt uit de jaarlijkse accountantscontroles. Echter, de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel brengt wel enkele aandachtspunten met zich mee met betrekking tot de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie.

Door de overgang van een collectief pensioenvermogen naar persoonlijke pensioenvermogens is de waardering van het vermogen op het moment van verdeling van essentieel belang geworden. Dit houdt in dat alle activa op dat moment nauwkeurig moeten worden gewaardeerd en verwerkt. De waardering zal conform het bestaande proces geschieden en valt onder de scope van de ISAE 3402 van GSAM. Voor het grootste deel van het vermogen verwacht GSAM geen of minimale problemen.

Waardering van illiquide beleggingen is een aandachtspunt maar zal naar verwachting geen groot effect hebben. Aangezien de waarderingen van illiquide beleggingen later binnenkomen, is het

essentieel om duidelijke afspraken te maken over het omgaan met schattingen in deze portefeuille op het moment van invaren (beschikbaarheid is doorgaans binnen T+13 mogelijk). Er kan een herwaardering plaatsvinden, maar ervaring is dat deze in de regel niet binnen een maand beschikbaar is.

De waardering van de beleggingen na overgang op de Wet toekomst pensioenen geschiedt op dezelfde wijze als voor de Wet toekomst pensioenen. Afhankelijk van de aard van de beleggingen is de meest exacte waardering beschikbaar op ongeveer 13 werkdagen na maandeinde. De waardering van de beleggingen is dan gereconcilieerd conform bestaande werkprocessen. In het maandelijkse proces van toedeling van het totale rendement aan de persoonlijke pensioenvermogens wordt dit meegenomen. Correcties achteraf komen zo nauwelijks voor, anders dan in heel bijzondere omstandigheden.

Voor de maandelijkse toedeling van rendementen kan op verschillende manieren omgegaan worden met de verwerking van de vermogensbeheerkosten. Inzicht is er in welke kosten in het rendement op marktwaarde zitten. Daarin zitten niet kosten die nog niet betaald zijn, maar wel betrekking hebben op het vermogen. Een betere aansluiting is mogelijk door de volgende acties te ondernemen:

- Facturering beter laten aansluiten bij tijdstip van beheer;
- Betalingen laten verlopen via rekening zichtbaar voor beleggingsadministrateur;
- Boekhoudkundig reserveren (geen standaardproces).

In aanloop naar de daadwerkelijke transitie naar de nieuwe pensioenregeling zal dit verder worden uitgewerkt.

4.3 Overzicht belangrijkste risico's en 'complexe dossiers' op het vlak van datakwaliteit en de getroffen beheersingsmaatregelen

In het verleden heeft het fonds gestreefd naar maximale betrouwbaarheid van de deelnemersadministratie. Ondanks deze inspanningen zijn er mogelijk onvolkomenheden opgetreden. Voorafgaand aan de transitie is extra moeite gedaan om eventuele onnauwkeurigheden uit het verleden te corrigeren. Desondanks bestaat de mogelijkheid dat er nog steeds onjuiste informatie in de administratie aanwezig is. In fase 2 van het Kader Datakwaliteit is de beheersing van de risico's geanalyseerd. In onderstaand overzicht worden de belangrijkste onderkende risico's benoemd:

Betreft:	Omschrijving:	Beheersingsmaatregel:
Belangrijkste risico's		
Systeemtransities AZL	2019: overgang excasso naar Visma (Cloud) 2015: interne overgang van administratiesysteem 'Compas' naar 'Compas CM'	Toelichting: deze overgang heeft alleen betrekking op het uitkeringssysteem en vormt geen risico voor de aanspraken. Door middel van het testrapport 'Overgang CM_POB' heeft AZL destijds een onderbouwing van de borging van de datakwaliteit gegeven.
Handmatige verwerkingen en 'work-arounds'	Uitval of een verkeerde aanlevering vanuit de bron kan leiden tot handmatige verwerkingen en 'work-arounds'. Op dit moment is het aanwezige risico op uitval of	AZL heeft voor persoonsgegevens dagelijkse automatische signaallijsten samengesteld die afwijkingen tussen de administratie en de gemeentelijke

	verkeerde aanlevering, en een daaropvolgende handmatige verwerking, per KDE opgenomen in de risicobeoordeling.	basisadministratie (BRP) signaleert en verstuurt naar de verantwoordelijke eindgebruiker die de signalen opvolgt. De mogelijke opvolgingen bestaan uit een handmatige verwerking in het administratiesysteem of een geautomatiseerde work-around. Afgehandelde lijsten worden vastgelegd in Sharepoint. Wanneer afwijkingen uit externe brongegevens blijken, worden handmatige aanpassingen met een afgedwongen 4-ogenprincipe verwerkt. De uitgevoerde risicobeoordeling bevat een overzicht van de beheersingsmaatregelen per KDE.
TWK-mutaties (terugwerkende kracht mutaties) bij afgeronde uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	TWK-mutaties kunnen leiden tot een positief of negatief resultaat na afronding van een waardeoverdracht klein pensioen.	Bij een specifieke actie waarbij een resultaat te verwachten valt, heeft afstemming plaatsgevonden hoe hiermee om te gaan. In beginsel niet terugvorderen in specifieke situaties als een deelnemer geen blaam treft, sluit aan bij het herzieningenbeleid van POB.
EUC (End User Computing)	In enkele gevallen wordt gebruikt gemaakt van Excel in combinatie met een spreadsheettool.	Deze werkzaamheden vallen binnen het spreadsheetbeleid van AZL en dit valt binnen de scope van ISAE 3402. Berekeningen in spreadsheets worden altijd gecontroleerd door de afdeling actuaariaat van AZL.
KDE's met een netto-risico buiten de risicobereidheid	Uit de risicobeoordeling komen enkele KDE's naar voren waarbij de combinatie van kans en impact na de beheersingsmaatregel resulteert in een risico dat buiten de risicobereidheid valt, namelijk: - Naam/type regeling - Soort pensioenregeling - Maximum pensioengevend salaris - (Afwijkende) indexatie - Ingangsdatum deelname regeling - Mate van arbeidsongeschiktheid (tijdslijn) - Uitkeringspercentage (AO) - Omgerekende duur deelname - Rekendatum waardeoverdracht - Conversie	Bestaande beheersingsmaatregelen zijn geformuleerd in de risicobeoordeling. Eventueel aanvullende acties zijn eveneens geformuleerd in de risicobeoordeling.

Risicogroepen	- Arbeidsongeschiktheid - Deelnemers toetreden tot de pensioenregeling vóór 2015.	
Complexe dossiers		
Arbeidsongeschikten	Arbeidsongeschikten betreft een risicogroep in verband met het ontbreken van een ISAE 3402 standaard in de uitbesteding op deze groep. Daarnaast is deze groep inherent complex door de domein specifieke set KDE's en de afhankelijkheid van externe bronnen voor een correcte administratie (SUAG).	Er is een aanvullend AO-hersteltraject uitgevoerd op deze groep.
Pensioenregeling vóór 2015	Betreft deelnemers waarbij de verhouding OP/PP niet conform het huidige pensioenreglement (100/70) is.	Potentiële deelwaarneming in stap 3.

4.4 Onderbouwing van de risicobereidheid en de maximale toegestane afwijking ten aanzien van datakwaliteit en een beschrijving van de wijze waarop een risicobereidheid en maximale toegestane afwijking ten aanzien van datakwaliteit wordt gehanteerd

Over het algemeen is het vereist dat de risicobereidheid van de uitbestedingspartijen met betrekking tot datakwaliteit in lijn moet zijn met de risicobereidheid van POB. Het is noodzakelijk dat POB regelmatig op de hoogte wordt gehouden door de uitbestedingspartijen over hun risicobereidheid met betrekking tot datakwaliteit. In het geval van bevindingen met betrekking tot datakwaliteit wordt POB geïnformeerd over de wijze waarop deze bevinding is vastgesteld en welke stappen zijn ondernomen om hierop mogelijk opvolging te geven. Op basis hiervan evalueert POB of de risicobereidheid van de uitbestedingspartijen met betrekking tot datakwaliteit overeenkomt met de risicobereidheid van het fonds.

POB stelt zich op het standpunt dat het fonds een grote mate van zekerheid heeft over de juistheid van de data. Redenen daarvoor zijn dat:

- het fonds reeds meer dan 50 jaar bij dezelfde pensioenuitvoerder de administratie heeft ondergebracht;
- de regelingen inmiddels geharmoniseerd zijn waardoor er nauwelijks nog sprake is van afwijkende regelingen;
- het fonds in de loop der jaren zeer weinig klachten heeft ontvangen die betrekking hebben op de data;
- een door het fonds aangestelde gespecialiseerde derde partij (inmiddels 5 jaar) de loongegevens van werkgevers controleert en er ook vanuit deze partij weinig bevindingen zijn;
- POB een externe analyse op de huidige datakwaliteit heeft laten uitvoeren (door DataTrust) met de volgende conclusie: het overall beeld is dat de administratie, met een datakwaliteitspercentage van 99,3%, goed in elkaar zit. Dit percentage is inmiddels verhoogd naar 99,8% nadat AZL aanvullende analyses heeft uitgevoerd waaruit acceptabele verklaringen naar voren zijn gekomen en waar nodig in voorkomende dossiers correcties zijn

uitgevoerd. Dit percentage is bepaald door het aantal analyseresultaten af te zetten ten opzichte van de totale populatie over deze analyses.

Kwalitatief

Het pensioenfonds heeft als risicotolerantie ten aanzien van pensioenaanspraken en -uitkeringen vastgesteld dat het algemene fouten wil voorkomen, en speciaal het voorkomen van foutieve uitkeringen. De datakwaliteit moet hier invulling aan geven en de risicobereidheid hierop is daarom laag. De benodigde beheersmaatregelen zijn getroffen om fouten te beperken.

Voor uitbestedingsrisico's hanteert het fonds een neutrale risicohouding die materiële of langdurige afwijking van de met leveranciers overeengekomen SLA afspraken niet toestaat. De risico's op dergelijke afwijkingen worden zoveel als mogelijk gemitigeerd of vermeden. Vanwege de kosten-intensieve aard van de beheersing van deze risico's en het streven van het fonds naar een betrouwbare uitvoering tegen acceptabele kosten wordt er steeds een afweging gemaakt tussen de mogelijke schade voortkomend uit het risico (financieel, reputatie, impact op strategische doelstellingen) en de kosten van de beheersmaatregelen die nodig zijn om het risico (verder) te beheersen.

Voor IT-risico's hanteert het fonds een neutrale risicohouding, omdat deze in het algemeen geen toegevoegde waarde leveren voor het fonds. IT-risico's worden zoveel mogelijk vermeden of gemitigeerd. Vanwege de kosten-intensieve aard van de beheersing van deze risico's en het streven van het fonds naar een betrouwbare uitvoering tegen acceptabele kosten wordt er steeds een afweging gemaakt tussen de mogelijke schade voortkomend uit het risico (financieel, reputatie, impact op strategische doelstellingen) en de kosten van de beheersmaatregelen die nodig zijn om het risico (verder) te beheersen.

Kwantitatief

De Maximaal Toegestane Afwijking (MTA) drukt de risicobereidheid ten aanzien van de data kwantitatief uit, dit is de hoeveelheid en het soort risico's dat het fonds bereid is te accepteren bij het nastreven van zijn doelstelling om een juiste en volledige pensioenadministratie te voeren.

De MTA is bepaald door vast te stellen hoeveel verschil er maximaal mag zijn op de aanspraak per individuele deelnemer als gevolg van eventuele tekortkomingen in de pensioenadministratie.

Het fonds hanteert daarom in de MTA alleen afrondingsverschillen. Dit resulteert in een MTA van Eur 12 per jaar. Dit komt neer op 1 euro per maand. Deze MTA is in de externe analyse op de huidige datakwaliteit als uitgangspunt meegenomen.

Onderbouwing MTA

Voor het fonds geldt de kwaliteit van data als belangrijke randvoorwaarde bij het uitvoeren van bedrijfsprocessen. Het fonds heeft als missie om zorg te dragen voor een betrouwbare, kostenbewuste en toekomstbestendige pensioenuitvoering. Het fonds heeft deelnemersrisico-indicatoren en specifieke risicogroepen vastgesteld. Het fonds streeft er naar deze groepen zo klein mogelijk te houden en eventueel herstel per KDE zo maximaal mogelijk.

In het verlengde van haar missie hanteert het fonds in de MTA door het effect van individuele fouten alleen afrondingsverschillen. In de praktijk gaat het fonds hier als volgt mee om:

- Afrondingsverschillen worden vastgesteld op 1 euro per maand en 12 euro op jaarbasis.
- Fouten die leiden tot een effect boven de MTA worden hersteld volgens het correctiebeleid.
- Fouten die leiden tot een effect boven de MTA worden opgenomen in het data-issue managementproces.
- Het fonds kan besluiten een risico te accepteren in plaats van te verminderen.

Correctie en herzieningen

Het is de norm van het fonds dat een deelnemer krijgt waar hij/zij recht op heeft. Indien een afwijking wordt geconstateerd, dient een correctie van de aanspraken/uitkeringen te worden uitgevoerd. Een correctie van aanspraken/uitkeringen betekent voor de deelnemer een herziening van pensioenaanspraken/-uitkeringen. Voor het doorvoeren van herzieningen in de aanspraken wordt het beleid gevolgd zoals vastgelegd in het herzieningenbeleid.

4.5 Beschrijving van werkzaamheden van pensioenuitvoerder om datakwaliteit voor invaren te kunnen vaststellen

Het fonds heeft het Kader Datakwaliteit, dat op 11 oktober 2022 is uitgebracht door de Pensioenfederatie, gebruikt als leidraad voor het vaststellen van de datakwaliteit voor invaren. Dit kader omvat zes fasen, waarbij het fonds en AZL gezamenlijk de bijbehorende werkzaamheden hebben uitgevoerd. DataTrust heeft de onderzoeken ondersteund en uitgevoerd om de onafhankelijkheid van het dataonderzoek te waarborgen.

Fase 1: Opzet datakwaliteit

Het fonds heeft het datakwaliteitsbeleid opgesteld/geactualiseerd, inclusief de kwalitatieve risicobereidheid en het correctiebeleid. Samen met AZL zijn de Kritische Data Elementen (KDE's) voor het invaren bepaald. De documenten zijn intern beoordeeld en vastgesteld. Het datakwaliteitsbeleid is vastgesteld op 7 november 2023.

Fase 2: Risico-inventarisatie en -beoordeling

Het fonds heeft een risico-inventarisatie uitgevoerd, inclusief pensioenuitvoerder risico-indicatoren en datakwaliteitsbeheersingsraamwerk. Risicogroepen binnen de deelnemerspopulatie zijn bepaald en risico's per KDE zijn vastgesteld. Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 7 november 2023 geoordeeld dat aanvullende data-analyses niet nodig zijn. In 2022 had het fonds namelijk al een 0-meting verricht en een nadere analyse uitgevoerd op de risicogroep 'arbeidsongeschikten'. De resultaten van de 0-meting en de nadere analyse gaven al een positief beeld over de juistheid en volledigheid van de data. Op basis van deze uitkomsten heeft AZL de benodigde herstelacties uitgevoerd, waarvan de verbeteringen ook tot uitdrukking kwamen in de vervolgmeting.

Fase 3: Data-analyses en deelwaarnemingen

DataTrust heeft een fijnmazig controlefilter toegepast op de aangeleverde data. Deze stap gaf de 1-meting van de datakwaliteit op basis van dataprofilering. Hier is vervolgens een 0-meting op uitgevoerd, op de vastgestelde peildatum van 30 juni 2022. Vanuit deze 0-meting heeft AZL correcties uitgevoerd en is er een vervolgmeting met peildatum 31 augustus 2023 uitgevoerd. Deze data-analyses geven een goed beeld van de huidige datakwaliteit en dat deze is verbeterd. Er volgen later nog vervolgmetingen die de tussentijdse correcties aantoonbaar maken en hiermee wordt de datakwaliteit verder bevorderd.

Fase 4: Rapportage en beoordeling

Het fonds heeft een rapportage opgesteld, waarin de stappen, uitkomsten en bevindingen zijn beschreven. Het rapport is beoordeeld en vastgesteld door de relevante instanties. Het bestuur heeft de rapportage vastgesteld in de bestuursvergadering van 12 maart 2024. Een belangrijke vervolgstap is dat dit rapport en de uitkomsten een verdere onderbouwing hebben gekregen vanuit het bestuur om daarmee een voorlopig oordeel te geven over de datakwaliteit.

Fase 5: Overeengekomen specifieke werkzaamheden door externe accountant

De werkzaamheden van de externe accountant zijn beschreven in paragraaf 4.8.

Fase 6: Besluit over invaren datakwaliteit

Op 11 juni 2024 heeft het bestuur, op basis van alle voorgaande stappen, het besluit genomen dat de kwaliteit van de data op orde is om 'mee in te varen'. Dit besluit is genomen onder het voorbehoud dat de aanwezige beheersmaatregelen ten behoeve van de 'stay clean' fase effectief blijven. De risicomanagementcommissie heeft de opdracht gekregen om deze maatregelen te blijven monitoren zodat het bestuur voorafgaand aan het invaren kan beoordelen of de datakwaliteit ook op dat moment voldoende is voor het invaren en het voorgaande bestuursbesluit daarmee gehandhaafd kan blijven.

4.6 Beschrijving van de bevindingen voortkomend uit de uitgevoerde werkzaamheden inclusief de wijze waarop de bevindingen zijn of worden opgelost

POB heeft door DataTrust een 0-meting en een vervolgmeting op (een deel van) de pensioenadministratie uit laten voeren. Het betreft een volledig onafhankelijke meting welke bestaat uit een brede scan binnen de pensioenadministratie van het pensioenfonds. Indien mogelijk zijn er koppelingen gelegd met externe brondata (zoals bijvoorbeeld het UWV).

DataTrust werkt in lijn met het 'Kader Datakwaliteit – Wet Toekomst Pensioenen', opgesteld door de Pensioenfederatie. In dit verband is deze meting van datakwaliteit te plaatsen in de 3e fase (Data-analyses en deelwaarnemingen) van het totale overzicht. De conclusie is dat de resultaten uit dit onderzoek goede input is voor fase 4 (Rapportage en beoordeling), fase 5 (Overeengekomen specifieke werkzaamheden door externe accountant) en fase 6 (Besluit over datakwaliteit voor invaren).

In de analyses is rekening gehouden met een MTA welke door het fonds is vastgesteld op maximaal 12 euro per jaar. De analyseresultaten zijn opgeleverd aan AZL. Vervolgens heeft AZL haar verklaringen en opmerkingen teruggekoppeld aan DataTrust. Naar aanleiding van deze terugkoppeling is een aantal analyses door DataTrust aangescherpt, zijn analyseresultaten verklaard of intern bij AZL uitgezet of gecorrigeerd. Een resterend deel van de resultaten is door het bestuur van POB beoordeeld.

Er zijn in de vervolgmeting in totaal 175 analyses uitgevoerd, in de nulmeting waren dit 141 analyses. Tevens heeft DataTrust extra analyses uitgevoerd, doordat ze de volgende bestanden extra hebben ontvangen ten opzichte van de nulmeting:

- BRP (GBA) bestanden;
- Nota bestand;
- Mutatiebestand.

De gemiddelde datakwaliteit over alle rubrieken gemeten bedraagt 99,8% wat correspondeert met 3.268 bevindingen. In de nulmeting waren er 5.761 bevindingen met een bijbehorend datakwaliteitspercentage van 99,3%.

Uitkomsten

De analyses zijn in meerdere rubrieken ingedeeld die vervolgens zijn onderverdeeld in diverse categorieën:

Rubriek en categorie

Werkgever Werkgever, Dienstverband, Arbeidsongeschiktheid

Deelnemer Persoon, Verwantschap, Polis, Aanspraak
Uitkeringen Uitkering

Werkgever

In de rubriek werkgever zijn er in totaal 1.154 bevindingen op de peildatum geconstateerd, waarvan er 312 nieuw zijn. Het datakwaliteitspercentage voor deze rubriek is gestegen van 99,3% naar 99,5%. Verdeeld over de categorieën geeft dit onderstaand schematisch overzicht, afgezet tegen de nulmeting:

Categorie	Aantal analyses	Bevindingen 31-08-23	Bevindingen 30-06-22	Nieuw	Verschil tov vorige meting
Werkgever	5	139	138	1	1
Dienstverband	20	256	204	152	52
Arbeidsongeschiktheid	24	759	723	155	36
Totaal	49	1.154	1.066	312	88

Deelnemer

In de rubriek deelnemer zijn er in totaal 2.054 bevindingen op de peildatum geconstateerd, waarvan er 769 nieuw zijn. Het datakwaliteitspercentage voor deze rubriek is gestegen naar 99,9%, komend van 99,4%. Verdeeld over de categorieën geeft dit onderstaand schematisch overzicht, afgezet tegen de nulmeting:

Categorie	Aantal analyses	Bevindingen 31-08-23	Bevindingen 30-06-22	Nieuw	Verschil tov vorige meting
Persoon	43	808	525	557	283
Verwantschap	6	56	62	14	-6
Polis	31	735	649	138	86
Aanspraak	41	455	496	60	-41
Totaal	121	2.054	1.732	769	322

Uitkeringen

In de rubriek uitkeringen zijn er in totaal 60 bevindingen op de peildatum geconstateerd, waarvan er 56 nieuw zijn. Deze nieuwe bevindingen kwamen uit de vervolgmeting. Het datakwaliteitspercentage voor deze rubriek is gestegen van 98,9% naar 99,9%. Verdeeld over de categorieën geeft dit onderstaand schematisch overzicht, afgezet tegen de vorige meting:

Categorie	Aantal analyses	Bevindingen 31-08-23	Bevindingen 30-06-22	Nieuw	Verschil tov vorige meting
Uitkering	5	60	94	56	-34
Totaal	5	60	94	56	-34

4.7 Nog te nemen stappen om datakwaliteit op voldoende niveau te krijgen

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde analyses is duidelijk te zien dat er progressie is geboekt als het gaat om de datakwaliteit. De kwaliteit was al goed, is verbeterd en is door een beoordeling van het bestuur verder verbeterd. Een volgende vervolgmeting (toetsmoment 2) zal deze verklaringen meenemen en met de correcties die AZL nog gaat uitvoeren zal het datakwaliteitspercentage nog verder toenemen. In combinatie met het AO hersteltraject zijn aanvullende analyses op basis van de resultaten op dit moment niet opportuun.

Op basis van de beheersmaatregelen en een mogelijke vervolgmeting is het bestuur van mening dat de stay clean fase op een beheerste en integere manier is ingericht. Dit om de kwaliteit ten behoeve van het transitiemoment te waarborgen.

Het is tot slot ook belangrijk dat het bestuur de verklaringen van AZL bij de verschillende bevindingen heeft beoordeeld en daarbij heeft aangegeven of deze worden geaccepteerd dan wel vervolgonderzoek nodig is.

4.8 Rapportage van specifieke werkzaamheden door externe accountant of IT-auditor voorafgaand aan invaarbesluit

4.8.1 Beschrijving opdracht/werkzaamheden accountant of IT-auditor

POB heeft het doorlopen van het Kader Datakwaliteit door POB laten onderzoeken door een externe accountant (Mazars.) Op 22 april 2024 heeft Mazars het rapport van feitelijke bevindingen opgeleverd, waarin de resultaten van het onderzoek zijn gedocumenteerd.

In de reikwijdte van de overeengekomen specifieke werkzaamheden (AUP) zijn minimaal de in het Kader Datakwaliteit beschreven fasen en stappen opgenomen tot en met fase 4 (Rapportage en beoordeling). Mazars heeft hierbij vastgesteld dat het fonds de in het Kader Datakwaliteit beschreven fasen en onderliggende stappen heeft uitgevoerd en gedocumenteerd. Het rapport van feitelijke bevindingen bevat gedetailleerde informatie, inclusief verwijzingen naar relevante documentatie met versienummers of datums.

Het proces en de gedetailleerde werkzaamheden van de AUP zijn uitgevoerd conform de rapportagevereisten zoals vermeldt in het NBA/NOREA-document "Overeengekomen specifieke werkzaamheden Datakwaliteit – Wet toekomst pensioenen" d.d. 22 juni 2023 zoals gepubliceerd door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Dit document biedt inzicht in de specifieke stappen die zijn genomen tijdens het onderzoek en legt de bevindingen van Mazars op een gestructureerde en transparante wijze vast. Het voltooien van het datakwaliteitsonderzoek en het resulterende rapport van Mazars onderstreept het belang dat POB hecht aan het waarborgen van een nauwkeurige en betrouwbare deelnemersadministratie.

4.8.2 Uitkomsten werkzaamheden en bevindingen accountant of IT-auditor

In opdracht van het fonds heeft een externe accountant (Mazars) de toetsing gedaan op de aantoonbaarheid van de uitgevoerde werkzaamheden die zijn beschreven in het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. De externe accountant heeft de toetsing uitgevoerd in lijn met de opdracht en het overeengekomen programma van specifieke werkzaamheden. Door de externe accountant is een rapportage met feitelijke bevindingen opgeleverd. De uitvoering door Mazars is gedaan aan de hand van het "Voorbeeld AUP-werkprogramma 'Overeengekomen specifieke werkzaamheden Datakwaliteit – Wet toekomst Pensioenen'".

4.8.3 Beoordeling van uitkomsten door bestuur en conclusies van bestuur hierover

Het rapport met feitelijke bevindingen geeft aan dat het proces van het doorlopen van het Kader datakwaliteit succesvol is verlopen. Er waren geen bevindingen op het doorlopen proces, waarmee voldoende vertrouwen is dat het proces om datakwaliteit in kaart te brengen goed doorlopen is en de resultaten een representatief beeld geven van de datakwaliteit.

4.9 Onderzoek datakwaliteit na invaarmoment

4.9.1 Beschrijving opdracht externe accountant of IT-auditor

Het pensioenfonds is momenteel in gesprek met de fondsaccountant (KPMG) om ook de datakwaliteit van de deelnemersadministratie te onderzoeken ná de voltooiing van de transitie en het invaren naar de nieuwe pensioenregeling. Het fonds fungeert als opdrachtgever voor de externe accountant en is verantwoordelijk voor het verstrekken van de beschrijving van de werkzaamheden.

Op dit moment wordt er ook overleg gevoerd over de precieze taken van de accountant en hoe deze vorm moeten krijgen. Waarschijnlijk zal het gaan om een Cos3000-opdracht, een assurance-opdracht. Echter, binnen de SVP-werkgroep wordt nog gediscussieerd over de mogelijkheid van een openingsbalanscontrole, die feitelijk onderdeel zou zijn van de jaarrekeningcontrole.

De rapportage na de daadwerkelijke transitie inclusief het invaren kan aanleiding zijn voor het opstarten van een project om de gevonden omissies en onvolkomenheden te herstellen.

4.10 Beschrijving hoe na daadwerkelijk invaren wordt omgegaan met issues in datakwaliteit

Gedurende en na de overgangsfase zal de beschikbaarheid van data continu gemonitord worden door het verder implementeren van het datakwaliteitsbeleid en de bijbehorende periodieke rapportages ten behoeve van de datakwaliteitsmonitoring. Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zullen bestaande rechten en aanspraken omgezet worden naar persoonlijke pensioenvermogens in de nieuwe regeling. Voor de periode na de overgang wordt vooraf bepaald welke passende Kritische Data Elementen (KDE's) van toepassing zijn, die vervolgens opgenomen worden in de updates van het datakwaliteitsbeleid en de rapportages voor datakwaliteitsmonitoring.

4.11 Beschrijving hoe het pensioenfonds omgaat met het verwerken van eventuele terugwerkende kracht mutaties

Direct na de transitie zal prioriteit gegeven worden aan de verwerking van mutaties met terugwerkende kracht waarvoor de mutatedatum voorafgaat aan de transitiedatum. Het fonds streeft ernaar om terugwerkende kracht mutaties na invaren zo beperkt mogelijk te houden. Om dit te realiseren wordt hier via de bestaande communicatiekanalen, onder andere via de werkgevers, aandacht voor gevraagd.

Indien deze correcties en mutaties met terugwerkende kracht financiële consequenties met zich meebrengen, zullen deze ten gunste of ten laste komen van de voorziening voor operationele risico's. Het fonds is van mening dat de voorziening voor operationele risico's, gezien de vereiste mate van

datakwaliteit voor de transitie, de inspanningen om de administratie actueel te houden en de tests van de transitieprogrammatuur, voldoende moet zijn om deze financiële impact op te vangen.

Het herzieningenbeleid beschrijft de procedures die het fonds hanteert voor het verwerken van eventuele pensioenmutaties met terugwerkende kracht.

5. Invaren

5.1 Voorbereidingen en invulling besluit¹⁶ over omrekenmethode en aanwenden van het fondsvermogen voor persoonlijke pensioenvermogens

Sociale partners in de sector Openbare Bibliotheken hebben, met het transitieplan, het verzoek bij het fonds ingediend om de bij het fonds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen naar de nieuwe pensioenregeling. Invaren is het omzetten van (de waarde van de) bestaande pensioenaanspraken en -rechten in het huidige pensioenstelsel naar persoonlijke pensioenvermogens in het nieuwe pensioenstelsel, middels een interne collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet. Het fonds kan dit verzoek al dan niet inwilligen. Het verantwoordingsorgaan heeft een verzwaard adviesrecht en de raad van toezicht een goedkeuringsrecht ten aanzien van invaren.

Het bestuur van POB heeft het verzoek van sociale partners getoetst aan de wettelijke criteria (artikel 102a, artikel 105 en artikel 150l Pensioenwet). Op grond van de positieve uitkomst van deze toets, welke nog zal worden vastgelegd in de opdrachtbevestiging aan sociale partners, heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 20 augustus 2024 besloten om de opdracht te aanvaarden en uitvoering te gaan geven aan de solidaire premiereregeling per 1 juli 2025. Tevens zal het bestuur het opgebouwde pensioen in de huidige pensioenregeling op het moment van de transitie invaren in de nieuwe pensioenregeling. Het invaren van het opgebouwde pensioen in de nieuwe pensioenregeling ligt naar de mening van het bestuur het meest voor de hand, onder voorwaarde dat dit door sociale partners en het fonds als evenwichtig wordt beoordeeld. Op basis van de huidige inzichten is het bestuur van mening dat het invaren uitlegbaar, uitvoerbaar en evenwichtig is.

Het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de uitvoerders van POB zijn meegenomen in het proces van het vormgeven van de nieuwe pensioenregeling en de financiële opzet daarvan en het aanwenden van het fondsvermogen. De fondsorganen zijn ook nauw betrokken geweest in het besluitvormingsproces over het invaren. Het verantwoordingsorgaan heeft daarover op 26 juli 2024 een unaniem definitief positief advies afgegeven. De raad van toezicht heeft op 30 juli 2024 definitief zijn goedkeuring verleend aan het invaarbesluit.

Het definitieve besluit en de overwegingen van het bestuur daartoe zijn beschreven in de voorlegger Integraal besluit gehele pensioenregeling inclusief financiële opzet van 20 augustus 2024 in bijlage 9 en het Besluitvormingsdocument invaren in bijlage 4.

In het beslissingsproces van sociale partners is uitgebreid aandacht besteed aan de wenselijkheid en de manier van invaren. Het fonds heeft geparticipeerd en ondersteund (middels bijvoorbeeld het maken van berekeningen) in dit traject. Ten aanzien van de manier van invaren zijn diverse berekeningen uitgevoerd, uitgaande van verschillende prognoses voor de hoogte van de dekkingsgraad en de rentestand op het moment van invaren. Naast kortingskansen en berekening van de vervangingsratio's zijn ook netto-profitberekeningen uitgevoerd, zoals omschreven in de wet- en regelgeving. Deze onderzoeken hebben het besluit van de sociale partners helpen vormen en onderbouwen.

Sociale partners hebben in het gezamenlijk WTP-overleg op 26 april 2022 de intentie tot invaren uitgesproken. In het gezamenlijk WTP-overleg op 18 september 2023 is door sociale partners aangegeven dat zij geen andere informatie hebben dan bij het eerdere besluit en sociale partners zien

¹⁶ Sociale partners stellen het transitieplan op en dienen het verzoek tot invaren in bij het pensioenfonds. Het bestuur besluit de uitvoering van het transitieplan en het verzoek tot invaren al dan niet te aanvaarden.

dan ook geen reden om anders over het invaren te denken. Daarmee hebben de sociale partners de intentie tot invaren herbevestigd. Dit is vastgelegd in de notulen van de Werkgroep WTP.

Het bestuur van het fonds heeft zich aan de hand van de onderzoeken van sociale partners en eigen uitbreidingen daarvan een mening gevormd over de evenwichtigheid van het invaren. In bijlage 4 worden de beweegredenen uitgebreid beschreven. Samengevat zijn deze:

- De wetgever heeft voor invaren als standaardpad gekozen. Het bestuur onderschrijft de redenen daarvoor (en ziet die ook onderbouwd in de uitgevoerde berekeningen).
- In het nieuwe pensioenstelsel wordt het pensioen leeftijdsafhankelijk belegd. Hierdoor kan beter aangesloten worden bij de wensen en risicohouding van de verschillende leeftijdsgroepen.
- Ingegane pensioenuitkeringen kunnen door invaren, naar verwachting, eerder en meer verhoogd worden. Dit betekent echter niet dat in het nieuwe pensioenstelsel volledig koopkrachtbehoud kan worden gegarandeerd. De verhogingen in het nieuwe pensioenstelsel blijven afhankelijk van de beleggingsopbrengsten.
- Er wordt voorkomen dat er twee systemen (huidig en nieuw pensioenstelsel) gehanteerd moeten worden binnen één pensioenfonds. Bij het niet invaren van opgebouwde pensioenen worden bestaande pensioenen verplicht financieel afgescheiden van het in het nieuwe pensioenstelsel op te bouwen vermogen. Op de opgebouwde pensioenen is en blijft het huidige financieel toetsingskader van toepassing. Op het nieuw op te bouwen pensioen is het nieuwe pensioenstelsel van toepassing. Het hanteren van twee kaders leidt tot extra complexiteit in de uitvoering en extra kosten. Bovendien is dit ook lastiger uit te leggen aan deelnemers. Deelnemers hebben dan immers verschillende soorten pensioen.
- Er wordt voorkomen dat er een schot tussen de bestaande en nieuwe pensioenen ontstaat. Een schot doorbreekt de risicodeling tussen generaties van deelnemers. Dit leidt bijvoorbeeld bij het verzekeren van het overlijdensrisico tot extra risico's.
- Er wordt voorkomen dat er een gesloten pensioenregeling ontstaat, waarin veroudering zal optreden. Op termijn zal er in deze pensioenregeling dan minder beleggingsrisico genomen kunnen worden, waardoor de verwachte toeslagverlening omlaag gaat.
- Sociale partners hebben gekozen voor een solidaire premieregeling. Bij een voldoende hoge dekkingsgraad bij transitie kan bij invaren gestart worden met een gevulde solidariteitsreserve. Dit verlaagt het risico dat pensioenen verlaagd moeten worden in de eerste jaren na transitie. Daarnaast starten alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden met een persoonlijk pensioenvermogen dat groter is dan de technische voorzieningen behorende bij de opgebouwde pensioenaanspraken resp. -rechten. Dit betekent dat zowel de ingegane pensioenuitkeringen van de pensioengerechtigden als de verwachte pensioenen van deelnemers en gewezen deelnemers direct na invaren hoger zijn dan voor invaren.

Deze voordelen wegen volgens het bestuur zwaarder dan de nadelen:

- Er is sprake van een wijziging van de pensioentoezegging. De deelnemer heeft bij invaren echter geen inspraak in het wijzigen van de pensioentoezegging. Dit kan zorgen voor reputatierisico en risico op onvrede. Dit kan (deels) gemitigeerd worden door adequate communicatie.
- Het verdelen van het collectieve vermogen is complex en brengt mogelijk juridische risico's met zich mee. Dossiervorming en goede onderbouwing van met name evenwichtigheid is noodzakelijk, maar kan deze juridische risico's niet volledig wegnemen.
- Bij een onvoldoende gevulde solidariteitsreserve is er meer risico op een verlaging van het ingegaan pensioen in het nieuwe pensioenstelsel dan in het huidige pensioenstelsel.

- De voorspelbaarheid van het pensioen in de opbouwfase is lager dan in het huidige pensioenstelsel. Op de pensioendatum kan – als het tegenzit – een lager pensioen resulteren dan in het huidige pensioenstelsel.
- Het invaren leidt tot eenmalige kosten. Dit zijn zowel uitvoeringskosten, die gemaakt worden bij de omzetting van de opgebouwde pensioenen naar persoonlijke pensioenvermogens en de voorbereidende werkzaamheden daarvoor, als transactiekosten in verband met het aanpassen van de beleggingen naar de bij het nieuwe pensioenstelsel passende situatie.
- De impact van invaren is op voorhand niet volledig vast te stellen. Zo is het onzeker wat de dekkingsgraad op het uiteindelijke invaarmoment is.

Het bestuur heeft vervolgens de verschillende methoden van invaren (standaardmethode resp. VBA-methode) en hun voor- en nadelen besproken. Op basis hiervan heeft het bestuur in de vergadering op 3 oktober 2023 het voorwaardelijke (deel)besluit genomen om voor de standaardmethode met toepassing van een (standaard) spreidingstermijn van 10 jaar te kiezen. In de bestuursvergadering van 11 juli 2024 is het voorwaardelijke (deel)besluit omgezet naar een definitief (deel)besluit. In bijlage 4 en bijlage 9 worden de argumenten uitgebreid beschreven. Samengevat luiden deze:

- De standaardmethode is door de wetgever als default aangewezen. De standaardmethode is gebaseerd op de verdeling van het vermogen op basis van de huidige voorziening pensioenverplichtingen. De standaardmethode sluit aan bij het huidige FTK en is eenvoudiger uitlegbaar dan de VBA-methode. Overschotten en tekorten worden verdeeld o.b.v. een vaste indexatie (rekenkundig gespreid over maximaal 10 jaar). De methode wordt toegepast op het vermogen (overschot of tekort) dat resteert nadat andere doelen conform de voorrangregels uit het totaalvermogen zijn gehaald (bijvoorbeeld het vullen van het minimum vereist eigen vermogen, de voorziening voor operationele risico's, compensatie en de solidariteitsreserve).
- Het fonds kent (nagenoeg) geen kenmerken die vragen om toepassing van de VBA-methode (bijvoorbeeld een bijstortverplichting, onvoorwaardelijke toeslagverlening of andere bijzondere kenmerken in de regeling of het beleid). Wel is de dekkingsgraad relatief hoog, wat nadere analyse noodzakelijk maakt.
- Een nadeel van de VBA-methode is dat de uitkomsten in grote mate afhankelijk zijn van veronderstellingen. Het verdelen van het vermogen vindt plaats o.b.v. modeloptimalisatie en is daarmee minder intuïtief, lastiger uitlegbaar en brengt meer modelrisico's met zich mee.
- De standaardmethode biedt enige flexibiliteit als het gaat om het verdelen van het onverdeeld vermogen. Binnen dekkingsgraadafhankelijke grenzen mag het fondsvermogen anders worden verdeeld, als dat tot een evenwichtigere verdeling van het onverdeeld vermogen leidt.

Naar het oordeel van het bestuur van POB is invaren niet in strijd met de wettelijke voorschriften hieromtrent en is het invaren niet onuitvoerbaar. De datakwaliteit was al aantoonbaar op een hoog niveau en is volgens de planning tijdig op orde voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Het bestuur heeft zich dan ook met name gebogen over de evenwichtigheid van het invaren en de daarbij toe te passen methode. Voor de beoordeling van de evenwichtigheid van het invaren is enerzijds gekeken naar de uitkomsten van kwantitatieve berekeningen volgens de URM-methode (verwachte pensioenuitkering in termen van vervangingsratio's in slechtweer, de mediaan en goedweer) en de netto-profijt methode (waarbij ervan uitgegaan wordt dat beleggingsrisico niet beloond wordt). Het bestuur acht het van belang om beide analyses mee te nemen in de besluitvorming waarbij in hoofdzaak wordt gekeken naar de verwachte pensioenuitkeringen. Anderzijds is voor de beoordeling van de evenwichtigheid gekeken naar de realisatie van het evenwichtigheidskader van het bestuur.

Alles overwegende is het bestuur tot de slotsom gekomen dat, bij een dekkingsgraad op het moment van invaren tot 150%, invaren op basis van de standaardmethode met toepassing daarbij van de (standaard) spreidingstermijn van 10 jaar, niet tot onevenwichtige uitkomsten leidt. Deze conclusie wordt ondersteund door het evenwichtigheidskader van het bestuur. Wel loopt het verschil in verdeling over de persoonlijke pensioenvermogens tussen de VBA- en de standaardmethode op, bij oplopen van de dekkingsgraad. Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 150% en hoger zal daarom een aanvullende analyse worden gemaakt. Op basis van de resultaten van deze aanvullende analyse zal het bestuur bezien of de standaardmethode met toepassing van een spreidingstermijn van 10 jaar bij een dergelijk hoge dekkingsgraad nog steeds best passend is.

Borgen dat persoonlijke pensioenvermogens na invaren in lijn zijn met modellering Mercer
POB heeft haar besluitvorming over invaren mede gebaseerd op de uitkomsten van de berekeningen door actuariel adviseur Mercer. De begeleiding van de feitelijke omzetting van een collectief vermogen naar persoonlijke pensioenvermogens zal ook worden verzorgd door Mercer. Hierdoor wordt geborgd dat de conversiefactoren voor het daadwerkelijk invaren aansluiten bij de uitgangspunten en uitkomsten van de eerdere modellering door Mercer ten behoeve van de besluitvorming over invaren.

Borgen dat datatransformatie juist wordt uitgevoerd
AZL richt in de context van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel een nieuw doelsysteem (Festina Finance Life & Pension van Festina Finance) in. Hierdoor zal er bij het invaren niet alleen een conversie plaatsvinden van aanspraken naar kapitalen maar ook een migratie van het huidige bronsysteem Compas naar Festina Finance Life & Pension. AZL borgt een correcte datatransformatie door het inrichten van een invaarstraat en onder andere door het uitvoeren van testen, proefmigraties en reconciliaties.

Borgen datakwaliteit
In aanloop naar het daadwerkelijk invaren zullen de datamanagementactiviteiten gecontinueerd worden om te borgen dat de kwaliteit van de data op de invaardatum kwalitatief op het door het bestuur vereiste niveau is (zie hoofdstuk 4 Datakwaliteit).

5.2 Beschrijving hoe het pensioenfonds wenst om te gaan met opgebouwde pensioenen

Het fonds heeft samen met sociale partners verschillende financiële en economische scenario's verkend, waarbij de verdeling van het beschikbare vermogen op het transitiemoment volstaat en er dus geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan het transitie- resp. implementatieplan onverkort worden uitgevoerd. In dat verband zijn de kwalitatieve doelstellingen en kwantitatieve maatstaven van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en de daarbij geldende voorrangsregels robuust geformuleerd. De bandbreedte van de dekkingsgraad waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is, is door partijen vastgesteld op 102% tot 150%. Indien op het transitiemoment de dekkingsgraad tussen 102% en 150% ligt, wordt naar de mening van sociale partners en het fonds in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen zoals opgenomen in het transitieplan, rekening houdend met de aangegeven prioritering, en liggen de transitie-effecten binnen de afgesproken grenzen.

POB heeft, in het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, onderzoek uitgevoerd naar de complexiteit in de huidige pensioenregeling en mogelijke reductie van deze complexiteit in de nieuwe pensioenregeling. Daarbij is een aantal elementen geïdentificeerd waaronder de volgende:

- Onvoorwaardelijke toeslagverlening;
- Opgebouwd ongehuwden ouderdomspensioen;

- Elders verzekerde aanspraken en rechten.

De onvoorwaardelijke toeslagverlening en het ongehuwd ouderdomspensioen komen in de nieuwe pensioenregeling te vervallen. De deelnemers die dit betreft zullen hiervoor, vóór invaren, op een adequate wijze vanuit het vermogen van het fonds worden gecompenseerd. De elders verzekerde aanspraken en rechten blijven bij de betreffende verzekeraars achter, dus er vindt geen collectieve waardeoverdracht naar het fonds plaats. Voor wat betreft het teniet gaan van de voorwaardelijke toeslagverlening, voor zover van toepassing op de elders verzekerde aanspraken en rechten, zal een compensatie bij de betreffende verzekeraars worden ingekocht vanuit het vermogen van het fonds. Bij de complexiteitsreductie geldt dat de betrokken deelnemers die het betreft door het fonds worden geïnformeerd over de gevolgen van de aanpassing.

Om te komen tot robuuste voorrangsregels voor het invaren, heeft het fonds samen met sociale partners de onderstaande minimaal benodigde invaardeckingsgraad, de minimaal gewenste invaardeckingsgraad en de gewenste invaardeckingsgraad vastgesteld. Partijen hebben afspraken gemaakt hoe het fondsvermogen op het transitiemoment bij de verschillende invaardeckingsgraden aangewend zal worden.

Invaardekkingsgraad	Omschrijving
102%	• Minimaal benodigde invaardekkingsgraad • 100% technische voorzieningen op basis van rentetermijnstructuur + 1% voor MVEV + 1% voor VOR • Bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 102% kunnen de reeds ingegane uitkeringen bij invaren gelijk blijven. Er is geen vermogen vanuit het fonds beschikbaar voor compensatie en voor initiële vulling van de solidariteitsreserve.
105%	• Minimaal gewenste invaardekkingsgraad • 100% technische voorzieningen op basis van rentetermijnstructuur + 1% voor MVEV + 1% voor VOR + 1% voor compensatie + 2% voor solidariteitsreserve • Met 1% van het fondsvermogen voor compensatie kan naar verwachting volledig gecompenseerd worden tot aan de fondsambitie. Een solidariteitsreserve van 2% is naar verwachting effectief in het streven de ingegane uitkeringen niet te hoeven verlagen ten opzichte van het voorgaande jaar.
110%	• Gewenste invaardekkingsgraad • 100% technische voorzieningen op basis van rentetermijnstructuur + 1% voor MVEV + 1% voor VOR + 1% voor compensatie + 7% voor solidariteitsreserve • Met 1% van het fondsvermogen voor compensatie kan naar verwachting volledig gecompenseerd worden tot aan de fondsambitie. Bij een solidariteitsreserve van 7% is er geen aanvullende vulling van de solidariteitsreserve vanuit het positieve overrendement meer nodig.
120%	• Gewenste invaardekkingsgraad in verband met compensatie op basis van reële ambitie • 100% technische voorzieningen op basis van rentetermijnstructuur + 1% voor MVEV + 1% voor VOR + 3% voor compensatie + 7% voor solidariteitsreserve

Partijen hebben afgesproken om bij tussenliggende dekkingsgraden op het transitie moment het fondsvermogen als volgt aan te wenden voor financiering van de compensatie respectievelijk het initieel vullen van de solidariteitsreserve:

Invaardekkingsgraad	Omschrijving
Lager dan 102%	• Geen financiering compensatie • Geen initiële vulling solidariteitsreserve
Tussen 102% en 103%	• Financiering compensatie tot maximaal 1% van het fondsvermogen
Tussen 103% en 104%	• Financiering compensatie met 1% van het fondsvermogen • Solidariteitsreserve vullen tot maximaal 1% van het fondsvermogen
Tussen 104% en 105%	• Financiering compensatie met 1% van het fondsvermogen • Solidariteitsreserve vullen tot maximaal 2% van het fondsvermogen
Tussen 105% en 106%	• Financiering compensatie met 1% van het fondsvermogen • Solidariteitsreserve vullen tot maximaal 3% van het fondsvermogen
Tussen 106% en 107%	• Financiering compensatie met 1% van het fondsvermogen • Solidariteitsreserve vullen tot maximaal 4% van het fondsvermogen
Tussen 107% en 120%	• Financiering compensatie met 1% van het fondsvermogen • Solidariteitsreserve vullen tot maximaal 7% van het fondsvermogen
Gelijk aan of hoger dan 120%	• Financiering compensatie met 3% van het fondsvermogen • Solidariteitsreserve vullen tot 7% van het fondsvermogen

In het vervolg van deze paragraaf zal nader worden ingegaan op ondermeer de initiële vulling van het minimum vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's, de financiering van de compensatie voor afschaffing van de doorsnee systematiek en de initiële vulling van de solidariteitsreserve op het moment van invaren.

5.2.1 Welk gedeelte van het vermogen wordt gebruikt om te voldoen aan de vereisten ten aanzien van het minimum vereist eigen vermogen resp. voor het vormen van de voorziening voor operationele risico's

Minimum Vereist Eigen Vermogen

Net zoals onder het huidige Financieel Toetsingskader (FTK), moet een pensioenfonds ook in het nieuwe pensioenstelsel beschikken over een minimum vereist eigen vermogen (MVEV). Het MVEV fungeert aldus als toetsvermogen. Het benodigde MVEV is in het nieuwe stelsel echter lager dan onder het FTK, namelijk:

- 1% (in plaats van ruim 4% onder het FTK per 31 december 2022) van de technische voorzieningen, óf 25% van de beheerslasten indien deze voor vijf jaar of minder vastliggen
- aangevuld met opslagen indien het fonds nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen of premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid verzekert.

Het eigen vermogen dat voor het MVEV wordt aangehouden, wordt als een aparte balanspost aangehouden. Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel wordt het MVEV vóór het invaren initieel gevuld vanuit het fondsvermogen, ongeacht de dekkingsgraad op het moment van overgang.

De werkhypothese is dat de beheerslasten bij de overgang net als nu voor minder dan vijf jaar zullen vastliggen. Het MVEV wordt in dat geval vastgesteld op basis van 25% van de beheerslasten vermeerderd met bovengenoemde opslagen voor risicodekkingen. Op dit moment zijn de beheerslasten nog niet voldoende bekend. Daarom is het MVEV vooralsnog prudent ingeschat op 1%

van het fondsvermogen. Het fonds stelt de exacte hoogte van het MVEV vóór het moment van de daadwerkelijke transitie vast.

Voorziening voor operationele risico's

Naast dat bij het invaren vanuit het fondsvermogen een reserve voor het minimum vereist eigen vermogen zal worden aangelegd, zal tevens een voorziening voor operationele risico's (VOR) worden gevormd. De VOR wordt gebruikt voor uitvoeringskosten, risicogedekte verzekeringen binnen de pensioenregeling en (onvoorziene) technische resultaten en wordt, naast het minimum vereist eigen vermogen en de solidariteitsreserve, als een aparte balanspost aangehouden. POB heeft voor de VOR specifieke doelen ex-ante bepaald. In dit kader maakt POB binnen de VOR onderscheid naar de volgende sub-voorzieningen:

- Kostenvoorziening;
- Nabestaandenpensioenvoorziening;
- Arbeidsongeschiktheidsvoorziening;
- Voorziening niet-opgevraagd pensioen;
- Voorziening overige zaken.

In bijlage 11 zijn de diverse sub-voorzieningen nader omschreven, in het bijzonder de ex-ante vastgestelde doelen en de financieringsregels.

De VOR kan niet negatief worden. Het is wel mogelijk dat bepaalde sub-voorzieningen negatief worden. Als dit door andere sub-voorzieningen wordt gecompenseerd en er ultimo jaar per saldo een positief saldo is, dan is dit toegestaan. Uitgangspunt is wel dat elke sub-voorziening kostendekkend wordt ingericht en waar mogelijk structureel wordt gefinancierd. Door middel van een periodiek (grondslagen)onderzoek wordt de financiering bijgestuurd, als geconstateerd wordt dat van één of meerdere sub-voorzieningen het resultaat structureel hoog (positief of negatief) is.

Jaarlijks worden de verschillende sub-voorzieningen beoordeeld en wordt het saldo per 31 december bepaald, waarbij indien nodig middelen verschoven worden tussen de verschillende sub-voorzieningen. Hiervoor zal POB nog nadere richtlijnen vaststellen. Ook zal voor de VOR nog een minimum en maximum omvang worden vastgesteld. Wordt de VOR ontoereikend dan wordt het tekort in eerste instantie uit de solidariteitsreserve onttrokken. Als deze niet toereikend is, kan ook het persoonlijk pensioenvermogen van de deelnemers worden aangesproken. Bij een overschot vloeit het overschot in eerste instantie naar de solidariteitsreserve. Is deze reeds op het gemaximeerde niveau, dan vloeit het overschot naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens naar de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers.

Binnen de VOR worden de kostenvoorziening, de arbeidsongeschiktheidsvoorziening en de voorziening niet-opgevraagd pensioen op het moment van invaren gevuld vanuit de daartoe binnen het fonds reeds bestaande voorzieningen. De nabestaandenpensioenvoorziening wordt na invaren structureel gevuld met de risicopremies voor het nabestaandenpensioen vóór pensionering (onderdeel van de bruto premie van 32,8% van de pensioengrondslagsom, niveau 2023). De voorziening overige zaken wordt bij invaren gevuld vanuit het fondsvermogen. Deze voorziening wordt onder andere ingezet voor het opvangen van onvoorziene technische resultaten zoals terugwerkende kracht mutaties, "geen premie, wel recht" en de kosten van eventuele juridische procedures. Als werkhypothese wordt vooralsnog uitgegaan van een initiële vulling met 1% van het fondsvermogen, ongeacht de dekkingsgraad op het moment van overgang¹⁷. Het fonds stelt de exacte hoogte van de voorziening overige zaken vóór het moment van de daadwerkelijke transitie vast.

¹⁷ Waar hiervoor is gesproken over een voorziening voor operationele risico's van 1% van het fondsvermogen, wordt bedoeld op de voorziening overige zaken.

5.2.2 Welke methode wordt gebruikt voor de waardering van de pensioenaanspraken en -rechten en het aanwenden van het vermogen

De op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zullen worden gewaardeerd volgens de standaardmethode waarbij de rentestand en de UFR op de transitiedatum en de meest recente actuariële grondslagen van het fonds bepalend zijn. Bij de toepassing van de standaardmethode wordt uitgegaan van een (standaard) spreidingstermijn van 10 jaar. In het Besluitvormingsdocument invaren in bijlage 4 is een uitgebreide argumentatie voor het gebruik van de standaardmethode (inclusief de spreidingstermijn van 10 jaar) opgenomen.

Conform de wens van sociale partners wordt het beschikbare vermogen van het fonds op het moment van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en het invaren van de opgebouwde pensioenen als volgt verdeeld:

1. Het aanleggen van het minimum vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's.
2. Het toekennen van de voorziening pensioenverplichtingen aan alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden. Hierdoor blijft het ingegaan pensioen en het opgebouwd pensioen op het moment van de transitie gelijk.
3. Het toekennen van compensatie aan werknemers en deelnemers die premievrij pensioen opbouwen, die er naar verwachting op achteruit gaan in naar de toekomst toe op te bouwen pensioen door de afschaffing van de doorsneesystematiek. Het gaat hierbij om het gecombineerde effect van het nieuwe pensioenstelsel en het afschaffen van de doorsneesystematiek. Dus om het verschil in het naar de toekomst toe naar verwachting op te bouwen pensioen onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling (bij verder dezelfde premie en hetzelfde (huidig) beleggingsbeleid).
4. Het aanleggen van een solidariteitsreserve van maximaal 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren. Dit zorgt ervoor dat de (huidige en toekomstige) pensioengerechtigden naar verwachting geen verlaging van het pensioen zullen hebben in de komende jaren.
5. Het resterende vermogen wordt op het moment van invaren gebruikt voor het toekennen van extra persoonlijk pensioenvermogen aan deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden. Het hiervoor beschikbaar onverdeeld vermogen (na toepassing van stap 1 tot en met 4) wordt hierbij via de standaardmethode verdeeld over de verschillende leeftijden. Hierbij wordt een (rekenkundige) spreidingstermijn van 10 jaar gebruikt.

5.2.3 Invulling aan de bestuurlijke ruimte binnen de gekozen methode

Uit hoofde van de Wet toekomst pensioenen dient na invaren het persoonlijk pensioenvermogen voor elke deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde en pensioengerechtigde ten minste gelijk te zijn aan het minimum van:

1. 95% van het kapitaal bij invaren met de standaardmethode, en
2. de waarde van de technische voorzieningen.

Als de dekkingsgraad op het moment van invaren lager is dan 105%, mag maximaal 5% van de waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten worden gebruikt voor:

- het vullen van de solidariteitsreserve;
- compensatie voor werknemers en deelnemers met premievrije opbouw door het toekennen van pensioenaanspraken;
- extra toekennen van pensioenrechten aan pensioengerechtigden tot maximaal hun technische voorziening.

Mits:

- de bedoelde aanwending is opgenomen in het transitieplan;
- het fonds advies heeft verkregen van het verantwoordingsorgaan hieromtrent.

Indien de dekkingsgraad op het moment van invaren hoger is dan 105%, kan er geschoven worden met een deel van het vermogen om te komen tot een meer evenwichtige verdeling van het onverdeeld vermogen:

- Als de dekkingsgraad hoger is dan 105%, maar lager dan 110% is een fonds bevoegd om - op verzoek van sociale partners - het vermogen aan te wenden voor initiële vulling van de solidariteitsreserve of voor compensatie, mits voor initiële vulling of compensatie alleen het vermogen wordt aangewend dat niet strekt ter dekking van de technische voorzieningen. Daarnaast mag maximaal 5% van het vermogen worden verschoven tussen de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden mits dit bijdraagt aan de evenwichtigheid van de transitie (na initieel vullen van solidariteitsreserve of financiering van compensatie).
- Als de dekkingsgraad hoger is dan 110%, is een fonds bevoegd om - op verzoek van sociale partners - het vermogen aan te wenden voor initiële vulling van de solidariteitsreserve of voor compensatie, mits voor initiële vulling of compensatie alleen het vermogen wordt aangewend dat niet strekt ter dekking van de technische voorzieningen. De solidariteitsreserve mag hierbij bij aanvang meer dan 15% van de persoonlijke pensioenvermogens zijn, maar dient uiterlijk op 1 januari 2037 maximaal 15% van de persoonlijke pensioenvermogens te zijn. Het fonds mag de uitkomsten van de standaardmethode aanpassen, mits dit bijdraagt aan de evenwichtigheid van de transitie.

Het bestuur heeft besloten van de bestuurlijke ruimte gebruik te maken teneinde vanaf een dekkingsgraad van 102% als eerste vermogen aan te wenden voor (gedeeltelijke) financiering van de door sociale partners voorgestelde compensatieregeling (tot een dekkingsgraad van 120% op basis van fondsambitie, de kosten van de compensatieregeling bedragen dan naar schatting ca. 1% van het fondsvermogen, vanaf een dekkingsgraad van 120% op basis van reële ambitie, de kosten van de compensatieregeling bedragen dan naar schatting ca. 3% van het fondsvermogen) en vervolgens initiële vulling van de solidariteitsreserve met minimaal 2% en bij voorkeur maximaal 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren.

5.2.4 De hoogte van de initiële vulling van het compensatiedepot

Afhankelijk van de dekkingsgraad op het moment van invaren en de definitieve hoogte van de compensatielast, zal de compensatie in één keer worden toegekend in de vorm van een extra persoonlijk pensioenvermogen op het moment van invaren óf in de vorm van een compensatiepremie gedurende een meerjarige periode:

- Wanneer de benodigde compensatie op de transitiedatum volledig uit het fondsvermogen kan worden gefinancierd, zal de compensatie in één keer worden toegekend aan de daarvoor in aanmerking komende werknemers en deelnemers die premievrij pensioen opbouwen. Dit in de vorm van een extra persoonlijk pensioenvermogen op het moment van invaren. Een (initieële vulling van het) compensatiedepot is dan niet aan de orde.
- Wanneer de benodigde compensatie op de transitiedatum niet volledig uit het fondsvermogen kan worden gefinancierd, zal (een deel van) de compensatie voor een meerjarige periode worden gefinancierd uit de premie. De compensatieperiode is hierbij vooralsnog vastgesteld op 10 jaar. De compensatiepremie is een jaarlijkse premie die uit of bovenop de reguliere premie van 32,8% van de pensioengrondslag beschikbaar wordt gesteld. De compensatiepremie geldt voor de (gehele) compensatieperiode, zolang de deelnemer in dienst blijft, maar uiterlijk tot de pensioenleeftijd. De voor compensatie

beschikbare premie wordt jaarlijks in een daartoe in te stellen compensatiedepot gestort. De in enig jaar benodigde premies voor compensatie worden aan het compensatiedepot onttrokken.

5.2.5 De initiële vulling van de solidariteitsreserve en de regels die voor deze reserve gelden

De solidariteitsreserve is een integraal en belangrijk onderdeel van de nieuwe pensioenregeling. Door middel van de solidariteitsreserve worden financiële mee- en tegenvallers zodanig collectief gedeeld dat dit op voorhand leidt tot gemiddeld stabielere of hogere toekomstige en al ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties. De solidariteitsreserve heeft de volgende doelstellingen:

- Aanvullen van de voorziening voor operationele risico's tot het minimaal benodigde niveau.
- Afdekken van het microlanglevenrisico (het risico dat een individu langer leeft dan op grond van de gehanteerde overlevingstafels verwacht mag worden).
- Zo veel als mogelijk voorkomen van een daling van de ingegane pensioenuitkeringen ten opzichte van het jaar daarvoor door economische ontwikkelingen of macrolangleven (een hogere levensverwachting op collectief niveau).
- Op basis daarvan tevens bescherming bieden aan nieuw gepensioneerden voor de pensioenuitkering in het eerste jaar van pensioneren.

Daarnaast wensen sociale partners – als onderdeel van het solidariteitsbeleid - een collectieve uitkeringsfase te hanteren, zodat de ingegane pensioenuitkeringen van alle pensioengerechtigden jaarlijks procentueel met hetzelfde percentage verhoogd of verlaagd worden (in plaats van leeftijdsafhankelijk).

Initiële vulling solidariteitsreserve

De solidariteitsreserve wordt - ná initiële vulling van het minimum vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's, toekenning van de persoonlijke pensioenvermogens ter grootte van 100% van de technische voorzieningen en financiering van de compensatieregeling – initieel gevuld tot maximaal 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren. Initiële (gedeeltelijke) vulling van de solidariteitsreserve vindt plaats vanaf een dekkingsgraad op het moment van invaren van 103%. Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van (minimaal) 110% bereikt de solidariteitsreserve het maximum niveau van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren.

Vullen en uitdelen na transitie

Na transitie is de jaarlijkse toedeling aan de solidariteitsreserve 5% van het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De solidariteitsreserve bedraagt maximaal 7% van de persoonlijke pensioenvermogens. Indien het niveau van 7% bereikt is, wordt geen overrendement meer toebedeeld aan de solidariteitsreserve (tot het moment dat de solidariteitsreserve weer onder het niveau van 7% komt). De solidariteitsreserve groeit vanaf dat moment alleen nog jaarlijks aan met het toe te kennen beleggingsrendement. Dit toe te kennen beleggingsrendement is gelijkgesteld aan het beschermingsrendement conform het cohort pensioengerechtigden, dus zonder toedeling van overrendement. Wanneer de solidariteitsreserve het niveau van 7% overstijgt, wordt het meerdere van de solidariteitsreserve naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Het fonds heeft de doelstellingen voor het solidariteitsbeleid als volgt nader uitgewerkt en geprioriteerd (in aflopende volgorde van prioriteit):

1. Aanvullen van de voorziening voor operationele risico's tot het minimaal benodigde niveau.
2. Afdekken microlanglevenrisico voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
3. Opvangen van het tekort wanneer de persoonlijke pensioenvermogens negatief dreigen te worden door meer dan 100% economische blootstelling (loslaten leenrestrictie).
4. Aanvullen daling uitkering van de (nieuw) pensioengerechtigden in enig jaar door economische ontwikkelingen of macrolangleven (alleen voor het betreffende jaar, Ortec methode):
 - o De ingegane uitkeringen worden vanuit de solidariteitsreserve aangevuld (voor zover de solidariteitsreserve hiervoor toereikend is) tot het niveau van het jaar daarvoor als de nominale uitkering van pensioengerechtigden in het lopende jaar daalt door ontwikkelingen op de financiële markten of het macrolanglevenrisico.
 - o Daarbij hanteert het fonds een maximale jaarlijkse onttrekking uit de solidariteitsreserve, om te voorkomen dat de solidariteitsreserve in één keer kan worden leeg getrokken en daarmee ook voor toekomstige generaties gevuld blijft.
 - o Bij het aan nieuw gepensioneerden in enig jaar toekennen van een pensioenuitkering wordt rekening gehouden met de collectieve spreidingsfactor binnen de collectieve uitkeringsfase in dat jaar en een procentuele aanvulling vanuit de solidariteitsreserve, indien en voor zover er ook voor pensioengerechtigden in dat jaar sprake is van een procentuele aanvulling vanuit de solidariteitsreserve.
5. Een eventueel overschot (boven 7%) naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens toevoegen aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Doelstelling 1 (aanvullen VOR) en 2 (afdekken microlanglevenrisico) hebben de hoogste prioriteit. In enig jaar is de volledige solidariteitsreserve hiervoor beschikbaar. Doelstelling 3 (opvangen tekort in geval van loslaten leenrestrictie) geldt vooralsnog niet omdat het fonds er vooralsnog voor heeft gekozen de leenrestrictie niet los te laten. Voor doelstelling 4 (aanvullen daling ingegane uitkering) is jaarlijks 25% van de omvang van de (resterende) solidariteitsreserve beschikbaar.

5.2.6 Wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden van gebruikmaking van overbruggingsplannen

Het fonds heeft besloten geen gebruik te maken van de mogelijkheid van het transitie-FTK. Het gebruik maken van overbruggingsplannen is gekoppeld aan het transitie-FTK. Derhalve heeft het fonds geen overbruggingsplan hoeven in te dienen.

5.2.7 Hoe het pensioenfonds rekening heeft gehouden met de gevolgen voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of pensioengerechtigden wanneer gebruik is gemaakt van de mogelijkheid in het jaar 2022, 2023 en/of 2024 toeslag te verlenen bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 105%

De Minister voor Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen heeft een tijdelijke regeling voor toeslagverlening getroffen vanwege de voorgenomen transitie naar het nieuwe pensioenstelsel (indexatie-AMvB). Deze maatregel is als artikel 15c opgenomen in het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds. Het fonds heeft besloten eenmalig hiervan gebruik te maken en, vooruitlopend op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, af te wijken van de bestaande regels van de toekomstbestendige toeslagverlening. Per 1 juli 2022 heeft het fonds op grond hiervan een toeslag verleend van 0,7%.

In overeenstemming met de eisen uit genoemd artikel van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds:

- Bedroeg per 30 juni 2022 de beleidsdekkingsgraad meer dan 105%.
- Bedroeg de dekkingsgraad meer dan 105% ook na de toeslagverlening.
- Heeft het fonds onderbouwd dat de verwachting was dat het zou overgaan op een collectieve waardeoverdracht in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel; het zogenoemde invaren.
- Heeft het fonds onderbouwd dat de toeslagverlening plaatsvond vanuit het belang van deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden.
- Heeft het fonds kwantitatief de generatie-effecten van de toeslagverlening beschreven waarbij onderscheid is gemaakt naar leeftijdscohorten.
- Heeft het fonds het verantwoordingsorgaan tijdig geïnformeerd. Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd.
- Heeft het bestuur, naar de mening van de raad van toezicht, op een zorgvuldige en evenwichtige wijze besloten om deze indexatie toe te kennen.

Het bestuur heeft zich hierbij terdege gerealiseerd dat een extra toeslag in 2022 ertoe leidt dat er bij invaren minder pensioenvermogen kan worden ingezet voor bijvoorbeeld compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek en/of voor initiële vulling van de solidariteitsreserve. Het bestuur beschouwt het effect van de extra verleende toeslag in 2022 in relatie tot de andere effecten bij overgang naar de nieuwe pensioenregeling echter als niet materieel. Het bestuur van POB heeft de hoogte van de extra verleende toeslag per 1 juli 2022 (0,7%) als ook de kwantitatieve impact van de extra toeslag gezien over de verschillende groepen en leeftijden meegewogen bij de beoordeling van de materialiteit.

Voor de toeslagverlening per 1 januari 2022, 1 januari 2023 en 1 januari 2024 heeft het fonds besloten de bestaande regels van de toekomstbestendige toeslagverlening te volgen en derhalve geen gebruik te maken van de verruimde toeslagregels onder de indexatie-AMvB dan het wel transitie-FTK.

5.2.8 Hoe het pensioenfonds omgaat met premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid, arbeidsongeschiktheidspensioen en nabestaandenpensioen

Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid en arbeidsongeschiktheidspensioen

De pensioenregeling van POB kent zowel premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid als arbeidsongeschiktheidspensioen.

Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid betreft na de transitie de premievrijstelling van de totale premie waarbij aanspraak blijft bestaan op de reglementaire beschikbare premies en de reglementaire overlijdensrisicodekkingen. De premievrijstelling is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. De hiervoor toepasselijke klassenindeling wordt effectief niet gewijzigd. Deze premievrijstellingsdekking voor actieve deelnemers wordt gefinancierd middels een ex-ante kostendekkende risicopremie. De actuariële winsten en verliezen worden via de voorziening operationele risico's gedeeld. De gewijzigde pensioenregeling geldt ook voor deelnemers die op basis van premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid deelnemer blijven in de pensioenregeling.

De invulling van het arbeidsongeschiktheidspensioen onder de nieuwe pensioenregeling staat beschreven in het Ontwerpvoorstel nieuwe pensioenregeling Pensioenfonds Openbare Bibliotheken in bijlage 12¹⁸. Sociale partners hebben aangegeven het huidige arbeidsongeschiktheidspensioen (70% van het pensioengevend salaris boven het maximale jaarloon WIA bij volledige arbeidsongeschiktheid) te willen handhaven. Na de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel wordt de uitkering van het arbeidsongeschiktheidspensioen een variabele uitkering (vergelijk de uitkering van het ouderdomspensioen in het nieuwe pensioenstelsel). De aanwezige voorziening voor arbeidsongeschiktheidspensioen voor reeds ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen wordt bij invaren toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens (voor de deelnemers die dit betreft).

Opgebouwd nabestaandenpensioen huidige pensioenregeling

De invulling van het nabestaandenpensioen (partnerpensioen en wezenpensioen) onder de nieuwe pensioenregeling is eveneens te vinden in het Ontwerpvoorstel nieuwe pensioenregeling Pensioenfonds Openbare Bibliotheken in bijlage 12. Op het transitiemoment lopende uitkeringen van (tijdelijk) partnerpensioen worden ongewijzigd voortgezet, met dien verstande dat naar de toekomst toe de uitkeringen van het (tijdelijk) partnerpensioen jaarlijks met hetzelfde percentage aangepast zullen worden als alle andere uitkeringen in het uitkeringscollectief. Op het transitiemoment lopende wezenpensioenen lopen ook door, waarbij de eindleeftijd wordt gewijzigd naar 25 jaar. De uitkeringen van het wezenpensioen worden naar de toekomst toe jaarlijks met hetzelfde percentage aangepast als alle andere uitkeringen in het uitkeringscollectief.

De op de transitiedatum onder de huidige pensioenregeling opgebouwde aanspraken op partnerpensioen blijven beschikbaar voor partners of (toekomstige) ex-partners. De op de transitiedatum onder de huidige pensioenregeling opgebouwde aanspraken op wezenpensioen blijven beschikbaar voor (eventuele) kinderen. De waarde van het opgebouwd nabestaandenpensioen vanuit de huidige pensioenregeling wordt gebruikt voor een variabel niveau van nabestaandenpensioenrisicodekking. De bijbehorende risicopremie voor dekking partnerpensioen huidige regeling komt ten laste van het kapitaal van de deelnemer. Deze dekking loopt na een voortijdige uitdiensttreding – in tegenstelling tot de reguliere overlijdensrisicodekking – onbeperkt door tot de pensioendatum.

¹⁸ Het Ontwerpvoorstel nieuwe pensioenregeling Pensioenfonds Openbare Bibliotheken is gebruikt bij de afstemming tussen en met sociale partners om tot een gewijzigde pensioenregeling te komen. Het ontwerpvoorstel is niet leidend voor de uiteindelijke invulling van de gewijzigde pensioenregeling. Het van sociale partners ontvangen transitieplan van 10 oktober 2023 is bepalend voor de inhoud van de gewijzigde pensioenregeling.

5.2.9 De wijze waarop uitvoering zal worden gegeven aan de pensioenovereenkomst met inachtneming van de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de gelijke behandelingswetgeving

De pensioenovereenkomst zal in uitvoering worden gebracht middels de pensioenregeling POB. Zie hiervoor het Ontwerpvoorstel nieuwe pensioenregeling Pensioenfonds Openbare Bibliotheken in bijlage 12. Daarbij zal de van toepassing zijnde wet- en regelgeving in acht worden genomen. In het bijzonder geldt dit voor de gelijke behandelingswetgeving. Zo zal het invaarkapitaal van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten middels een collectieve waardeoverdracht onafhankelijk van het geslacht zijn. Voorts is de bepaling van de pensioenuitkering uit het pensioenkapitaal onafhankelijk van het geslacht. Ook de toedeling van vergoedingen voor het microlanglevenrisico zijn onafhankelijk van het geslacht. Tot slot zijn de eventuele uitdelingen uit de solidariteitsreserve onafhankelijk van het geslacht.

5.2.10 Onderbouwing transitie-effecten overgang naar nieuwe pensioenregeling

De effecten van de wijziging van de pensioenregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten (transitie-effecten) zijn kwantitatief inzichtelijk gemaakt in bijlage 13. Vanuit de wetgever is voorgeschreven dat de transitie-effecten inzichtelijk worden gemaakt door vergelijking van in ieder geval:

- de verwachte pensioenuitkeringen onder de huidige en nieuwe pensioenregeling in drie scenario's (als het tegengit (slecht weer, 5%-percentiel), verwachting (mediaan, 50%-percentiel) en als het meezit (goed weer, 95%-percentiel));
- het netto profijt in de huidige en nieuwe pensioenregeling.

Het bestuur heeft geen andere maatstaven gehanteerd voor het kwantitatief inzichtelijk maken van de transitie-effecten.

Genoemde maatstaven zijn inzichtelijk gemaakt voor verschillende leeftijden (zie hierna) respectievelijk voor de volgende doelgroepen:

- (actieve) deelnemers resp. pensioengerechtigden van 67 jaar en ouder;
- gewezen deelnemers.

Pensioengerechtigden jonger dan 67 jaar (met name de rechthebbenden op ingegaan nabestaandenpensioen) zijn niet afzonderlijk beschouwd. Voor deze groep pensioengerechtigden is eveneens de collectieve uitkeringsfase van toepassing. De transitie-effecten van deze groep deelnemers zijn dan ook vergelijkbaar met die van de hierna getoonde pensioengerechtigden van 67 jaar en ouder.

Bij de beoordeling van de evenwichtigheid kijkt het bestuur op de eerste plaats naar de impact op de verwachte pensioenuitkering. Naar de mening van het bestuur geeft de verwachte pensioenuitkering (vervangingsratio) namelijk meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan het netto profijt. Een negatief netto profijt kan dan ook acceptabel zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering. De netto profijt analyses worden daarom door het bestuur als secundaire toets gehanteerd.

De berekeningen zijn verder uitgevoerd:

- Per leeftijd: van 21- tot 100-jarige leeftijd.
- Voor verschillende dekkingsgraden: 102%, 105%, 110%, 120%, 130% en 150%.

Bij de genoemde dekkingsgraden wordt op onderstaande wijze invulling gegeven aan een aantal elementen van de nieuwe pensioenregeling. De gekozen invulling is voor een deel bepalend voor de verwachte pensioenuitkeringen en het netto profijt effect.

Onderdeel	Minimaal benodigde invaarDG	Minimaal gewenste invaarDG fondsambitie	Gewenste invaarDG fondsambitie	Gewenste invaarDG reële ambitie	Basis variant	Gevoelig- heids- analyse
DG bij invaren	102%	105%	110%	120%	130%	150%
MVEV en VOR	-/- 2%	-/- 2%	-/- 2%	-/- 2%	-/- 2%	-/- 2%
Compensatie	-	-/- 1%	-/- 1%	-/- 3%	-/- 3%	-/- 3%
Solidariteits- reserve	-	-/- 2%	-/- 7%	-/- 7,55% ¹⁹	-/- 8,2%	-/- 9,5%
Resterende DG bij invaren	100%	100%	100%	107,45%	116,8%	135,5%

Hierna worden de resultaten voor de transitie-effecten getoond bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 130% (basisvariant). In bijlage 13 zijn (ook) de resultaten bij andere dekkingsgraden en andere rentestanden opgenomen. Tevens zijn in genoemde bijlage de aannames en veronderstellingen opgenomen die aan de berekeningen ten grondslag liggen.

Transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling (in totaliteit gezien)

Gehanteerde veronderstellingen

Bij de berekeningen (van zowel de verwachte pensioenuitkering als het netto profijt) is uitgegaan van de volgende veronderstellingen:

- In de berekeningen is uitgegaan van uit het deelnemersbestand per ultimo 2022 afgeleide maatmensen (gemiddelden per geboortjaar).
- Om te voorkomen dat ieder jaar opnieuw maatmensen moeten worden vastgesteld, worden de initieel vastgestelde maatmensen jaarlijks 'doorgerold'. Dit betekent dat de maatmensen volgend jaar één jaar ouder worden en de rechten worden verhoogd met de gegeven indexatie en nieuwe opbouw. De salarissen worden verhoogd met de relevante inflatie en/of carrière. De franchise en de maximum salarissgrens worden aangepast naar de nieuwe vastgestelde waarden. Voor de salarisontwikkeling is aangesloten bij de veronderstellingen zoals die doorgaans gehanteerd worden in de ALM-berekeningen van het fonds.
- Toeslag- en beleggingsbeleid conform huidig FTK- danwel voorgenomen SPR-beleid.
- Voor zowel de huidige pensioenregeling als de nieuwe pensioenregeling is van dezelfde (bruto) pensioenpremie uitgegaan (niet relevant voor netto profijtberekeningen).
- De berekeningen zijn enkel gebaseerd op het ouderdomspensioen.
- Dekkingsgraad huidig stelsel 130% (basisvariant).
- Nieuw pensioenstelsel (basisvariant):
 - minimum vereist eigen vermogen en voorziening operationele risico's in totaal verondersteld op 2% van het fondsvermogen;
 - solidariteitsreserve verondersteld op 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren;
 - compensatie op basis van de reële ambitie, de kosten van de compensatieregeling bedragen dan naar schatting ca. 3% van het fondsvermogen.

¹⁹ Solidariteitsreserve in termen van aantal dekkingsgraadpunten. Solidariteitsreserve als percentage van persoonlijke pensioenvermogens na invaren is dan 7% (= 7,55% / 107,45%)

Voor een nadere toelichting op de gehanteerde maatmensen wordt verwezen naar de notitie Maatmensen van Mercer van 5 maart 2024, welke onderdeel is van bijlage 6.

Vergelijking verwachte pensioenuitkering (vervangingsratio's)

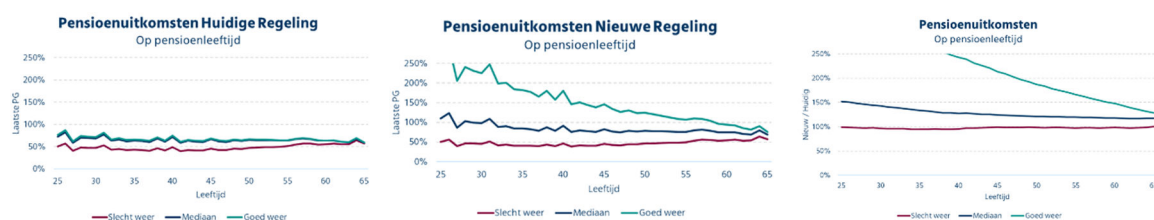
Ten behoeve van het ontwerpen van een nieuwe pensioenregeling en de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, heeft het fonds (deels in opdracht van sociale partners) diverse berekeningen uitgevoerd. Daarbij is vastgesteld hoe het pensioen zich in het nieuwe pensioenstelsel ontwikkelt bij (veel) verschillende economische scenario's. Hierbij is ermee rekening gehouden dat het opgebouwde pensioen wordt ingevaren in de nieuwe pensioenregeling. Ditzelfde is gedaan voor het huidige pensioenstelsel.

Op basis van deze analyses is per leeftijd een vergelijking gemaakt van de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling, in termen van vervangingsratio. De vervangingsratio is hierbij gedefinieerd als het verwachte pensioen op de reguliere pensioenleeftijd uitgedrukt in de gemiddelde geïndexeerde pensioengrondslag.

Sociale partners hebben, in het kader van complete besluitvorming, onder- en bovengrenzen gesteld aan de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling. Voor deelnemers is de ondergrens in slecht weer gesteld op 80%. Voor pensioengerechtigden op 100%. In de mediaan en goed weer is de ondergrens, voor zowel deelnemers als pensioengerechtigden, gesteld op 100%. Voor gewezen deelnemers achten sociale partners een ondergrens niet van toepassing. Gewezen deelnemers worden verondersteld elders pensioen op te bouwen. De bovengrens is telkens op oneindig gesteld. Voor een nadere onderbouwing van de door sociale partners gestelde onder- en bovengrenzen wordt verwezen naar het Besluitvormingsdocument financiële opzet nieuwe pensioenregeling in bijlage 9.

(Actieve) deelnemers

De vergelijking van de verwachte pensioenuitkeringen in de onderscheiden scenario's is voor de verschillende leeftijden opgenomen in de onderstaande grafieken. Aangezien de berekeningen zijn uitgevoerd voor maatmensen, kan op individueel niveau de vergelijking anders uitpakken.

De linker figuur toont de verwachte pensioenuitkering op pensioenleeftijd (bruto, exclusief AOW) in slecht weer, mediaan en goed weer voor een 25- tot 65-jarige deelnemer uitgedrukt als percentage van de gemiddelde geïndexeerde pensioengrondslag onder de huidige pensioenregeling. De middelste figuur toont een zelfde plaatje maar dan voor de nieuwe pensioenregeling. De rechter grafiek laat de verhouding zien tussen de vervangingsratio in de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling. Bij een percentage van 100% of hoger is de verwachte pensioenuitkering op de pensioendatum in de nieuwe pensioenregeling hoger dan in de huidige pensioenregeling. Dit zegt dus niks over de absolute hoogte van het pensioen, maar wel over de verhouding tussen het pensioen in de nieuwe regeling en het pensioen in de huidige regeling.

In de tabel op de volgende pagina zijn de onderliggende percentages opgenomen. De meest rechterblok toont de verhouding tussen de vervangingsratio in de nieuwe en de huidige pensioenregeling.

Leeftijd	Huidig Contract			Nieuwe Contract			Ratio (Nieuw / Huidig)		
	Slecht weer	Mediaan	Goed weer	Slecht weer	Mediaan	Goed weer	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
25	50%	72%	76%	50%	110%	263%	99%	152%	344%
30	47%	69%	72%	45%	98%	225%	96%	143%	313%
35	43%	63%	66%	41%	84%	182%	94%	133%	276%
40	48%	72%	74%	46%	91%	181%	95%	127%	243%
45	45%	66%	69%	45%	83%	146%	99%	124%	213%
50	47%	65%	67%	46%	79%	125%	98%	121%	187%
55	51%	63%	64%	50%	76%	107%	97%	119%	166%
60	55%	63%	64%	54%	74%	94%	98%	118%	148%
65	57%	59%	59%	57%	69%	76%	100%	117%	128%

De getoonde effecten zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve. De vervangingsratio's in de huidige en de nieuwe pensioenregeling zijn voor verschillende leeftijden en voor 10.000 verschillende scenario's doorgerekend. Hierbij is de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde scenarioset gebruikt (P-set Q1 2024). De evenwichtigheid van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling is in hoofdzaak beoordeeld op basis van de mediaan vervangingsratio (Mediaan). Dit komt overeen met de uitkomst in 50% van de scenario's. Daarnaast wordt in de bovenstaande grafieken en tabel inzicht geboden in de resultaten in de 5% slechtste scenario's (Slecht weer) en in de 5% beste scenario's (Goed weer). Deze resultaten zijn eveneens meegenomen in de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling.

Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

In de tabel hieronder zijn de resultaten (verhouding vervangingsratio in nieuwe pensioenregeling en huidige pensioenregeling) opgenomen voor de gewezen deelnemers (bovenste deel van de tabel, tot en met leeftijd 65 jaar) en de pensioengerechtigden (onderste deel van de tabel, vanaf leeftijd 70 jaar).

Leeftijd	Ratio (Nieuw / Huidig)		
	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
25	60%	162%	666%
30	61%	151%	548%
35	64%	141%	434%
40	69%	132%	343%
45	76%	124%	269%
50	82%	118%	210%
55	85%	116%	175%
60	92%	116%	151%
65	100%	117%	129%
70	111%	112%	118%
75	110%	110%	117%
80	108%	109%	115%

Observaties en conclusie

Ten aanzien van de verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, mediaan en goed weer constateert het bestuur het volgende:

- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling is in het **mediane scenario** voor zowel actieve deelnemers als pensioengerechtigden onder de verschillende doorgerekende dekkingsgraden en rentestanden (beduidend) hoger of in ieder geval niet veel lager dan 100%. Ofwel: de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling is in het mediane scenario voor actieve deelnemers en pensioengerechtigden in verschillende financiële situaties op het

transitiemoment (beduidend) hoger dan de verwachte pensioenuitkering onder de huidige pensioenregeling.

- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling is in het **goed weer scenario** voor actieve deelnemers en pensioengerechtigden onder de verschillende doorgerekende dekkingsgraden en rentestanden (beduidend) hoger dan 100%. Redenen zijn het eerder en meer verhogen van de ingegane uitkeringen dan in de huidige pensioenregeling en het extra vermogen dat bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling wordt meegegeven, afhankelijk van de dekkingsgraad. Voor actieve deelnemers wordt daarnaast in de opbouwfase meer beleggingsrisico genomen, hetgeen tot hogere verwachte pensioenuitkomsten leidt.
- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling is in het **slecht weer scenario** in de meeste gevallen kleiner dan 100%, voor zowel actieve deelnemers als gewezen deelnemers bij de verschillende doorgerekende dekkingsgraden en rentestanden. Dit komt doordat de persoonlijke pensioenvermogens in het nieuwe pensioenstelsel inherent meer blootgesteld zijn aan fluctuaties in de beleggingsmarkten dan de pensioenaanspraken in het huidige pensioenstelsel. Daarnaast dient in het nieuwe pensioenstelsel de bescherming van pensioengerechtigden in beginsel gefinancierd te worden, waar in het huidige stelsel pensioengerechtigden gekort zouden worden. In het slecht weer scenario worden in het nieuwe pensioenstelsel actieve deelnemers en gewezen deelnemers derhalve harder getroffen dan in het huidige pensioenstelsel. Voor pensioengerechtigden is er ook in slecht weer sprake van een vooruitgang.
- De door sociale partners gestelde bandbreedtes (ondergrenzen) ten aanzien van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling worden, bij de verschillende doorgerekende dekkingsgraden en rentestanden, doorgaans niet overschreden. Bij overschrijding kan, afhankelijk van oorzaak en gevolg, het beleid mogelijk worden aangepast.

Het bestuur van het fonds komt aldus tot de volgende conclusie: op basis van de uitkomsten in een mediaan en goed weer scenario is de overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling (inclusief invaren en compensatie) evenwichtig te noemen, met een vooruitgang voor alle groepen deelnemers. In een slecht weer scenario is geen sprake van een voortuitgang voor alle groepen deelnemers, maar de achteruitgang voor actieve deelnemers en gewezen deelnemers wordt als een acceptabele solidariteitsbijdrage voor pensioengerechtigden gezien en een gevolg van het nieuwe pensioenstelsel. Daarbij is de bijdrage aan de solidariteitsreserve begrensd. Een dergelijke solidariteitsbijdrage acht het bestuur passend gegeven ook de hoge mate van onderlinge solidariteit tussen de verschillende groepen deelnemers zoals die blijkt uit het uitgevoerde risicopreferentie-onderzoek.

Netto profijt

De effecten van de overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling (inclusief invaren en compensatie) zijn tevens berekend met behulp van het zogenoemde netto profijt. Hiertoe is het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en inclusief compensatie van een eventuele achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek, afgezet tegen het ongewijzigd voortzetten van de huidige pensioenregeling. Het netto profijt is het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachte pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg. Het netto profijt effect is dan het verschil tussen het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling en de huidige regeling, uitgedrukt in de marktwaarde van de te verwachte pensioenuitkeringen van de huidige pensioenregeling. Hierbij worden alle toekomstige scenario's (er zijn 20.000 verschillende scenario's doorgerekend) gewogen tot één kengetal. In tegenstelling tot de getoonde analyse op basis van de

vervangingsratio's wordt hierbij uitgegaan van een risicovrije waardering (optiewaardering, op basis van de zogenoemde Q-set van DNB).

Het netto profijt is een rekenkundige maatstaf om de nieuwe pensioenregeling te vergelijken met de huidige pensioenregeling. Sociale partners hebben eveneens grenzen gesteld aan het netto profijt effect van de overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling, waarbij de leeftijd maatgevend is. Vanaf de pensioengerechtigde leeftijd van 67 jaar is in principe geen achteruitgang gewenst en dient het netto profijt effect dan ook positief te zijn. Een achteruitgang bij overgang naar het nieuwe pensioensysteem achten sociale partners en het bestuur niet uitlegbaar naar de pensioengerechtigden. Voor met name jongere deelnemers achten sociale partners en het bestuur een eventuele achteruitgang in netto profijt wel uitlegbaar. Dit heeft ertoe geleid dat sociale partners een achteruitgang in netto profijt van maximaal 20% voor een 25-jarige deelnemer nog acceptabel achten. Voor de tussenliggende leeftijden wordt lineair geïnterpoleerd. Zo bedraagt de acceptabele achteruitgang in netto profijt voor bijvoorbeeld een 46-jarige maximaal 10%. Voor gewezen deelnemers achten sociale partners een ondergrens voor het netto profijt niet van toepassing. Gewezen deelnemers worden immers verondersteld elders pensioen op te bouwen. De bovengrens is in alle gevallen op oneindig gesteld.

De vergelijking van het netto profijt is in de onderstaande grafieken opgenomen voor de verschillende deelnemersgroepen bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 130% (basisvariant). De getoonde netto profijt effecten zijn inclusief de effecten van invaren van de opgebouwde pensioenen, de compensatieregeling en de solidariteitsreserve.

Leeswijzer bij de getoonde resultaten:

- In rood: de waarde van de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten onder de nieuwe pensioenregeling verminderd met de waarde daarvan onder de huidige pensioenregeling, uitgedrukt in de waarde van de totale uitkeringen van de huidige pensioenregeling.
- In blauw: de waarde van de toekomstige opbouw onder de nieuwe pensioenregeling verminderd met de waarde daarvan onder de huidige pensioenregeling onder aftrek van de waarde van de toekomstige premies van de betreffende pensioenregeling, uitgedrukt in de waarde van de totale uitkeringen van de huidige pensioenregeling.
- De stippellijn geeft de som weer van de rode en de blauwe balkjes en geeft hiermee, per leeftijd, het netto profijt effect weer van de overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling.

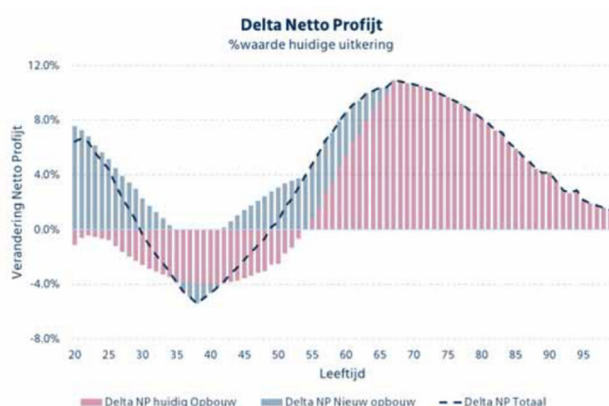
De linker grafiek toont het netto profijt effect voor deelnemers (tot 67 jaar) en pensioengerechtigden (vanaf 67 jaar). De rechter grafiek voor gewezen deelnemers (tot 67 jaar) en (eveneens) pensioengerechtigden (vanaf 67 jaar). Pensioengerechtigden jonger dan 67 jaar (met name de rechthebbenden op ingegaan nabestaandenpensioen) zijn niet in de figuren getoond. Voor deze groep pensioengerechtigden is ook de collectieve uitkeringsfase van toepassing. Voor deze groep zijn de effecten vergelijkbaar met de groep pensioengerechtigden vanaf 67 jaar.

Ten aanzien van het netto profijt effect voor gewezen deelnemers wordt op voorhand het volgende opgemerkt:

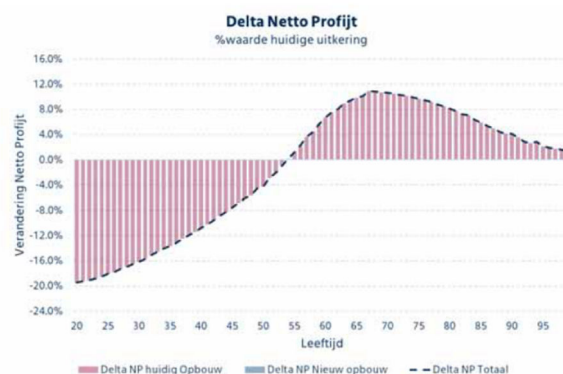
- Gewezen deelnemers hebben bij POB alleen reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en geen toekomstige pensioenopbouw meer. Absoluut gezien is het netto profijt van gewezen deelnemers gelijk aan het netto profijt van de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten van vergelijkbare (actieve) deelnemers.
- Echter, het netto profijt effect is gelijk aan het verschil tussen het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling en het netto profijt van de huidige pensioenregeling, uitgedrukt in de waarde van de huidige pensioenregeling.

- Voor (actieve) deelnemers is de waarde van de huidige pensioenregeling inclusief toekomstige opbouw. Bij gewezen deelnemers is de waarde van de huidige pensioenregeling lager vanwege het ontbreken van toekomstige opbouw. Het netto profijt effect is hierdoor relatief groter voor gewezen deelnemers dan voor vergelijkbare (actieve) deelnemers.
- In de praktijk zal het vaak zo zijn dat een gewezen deelnemer wel degelijk pensioen opbouwt maar dan bij een nieuwe werkgever. Indien deze nieuwe opbouw zou worden meegenomen in de netto profijt berekeningen van POB, dan zou het netto profijt effect voor een gewezen deelnemer naar verwachting vergelijkbaar zijn met dat voor een vergelijkbare (actieve) deelnemer.

Deelnemers (tot 67 jaar) / Pensioengerechtigden (vanaf 67 jaar)

Gewezen deelnemers (tot 67 jaar) / Pensioengerechtigden (vanaf 67 jaar)

Observaties en conclusie

Ten aanzien van het netto profijt effect constateert het bestuur het volgende:

- Met betrekking tot het opgebouwde pensioen is het netto profijt effect het grootst voor deelnemers rond de pensioengerechtigde leeftijd van 67 jaar. Hoe jonger de deelnemer, hoe lager resp. negatiever het netto profijt effect van het opgebouwde pensioen. Het bestuur acht het negatieve netto profijt effect op jonge leeftijd om de volgende redenen toch evenwichtig:
 - Het huidige FTK geeft aan jongeren modelmatig een “overbedeling”. De huidige buffervorming onder het FTK komt in grote mate ten gunste van jongeren, hetgeen niet direct wordt beoogd en juist ook een van de redenen is voor overstap naar een nieuw pensioenstelsel. Het nieuwe pensioenstelsel geeft hiermee rekenkundig een lagere inschatting. In die zin beoogt het bestuur met de nieuwe pensioenregeling geen modelmatige gelijkwaardigheid met de huidige FTK-regeling.
 - Een risiconeutrale waardering conform netto profijt lijkt voor jongeren niet realistisch en hiermee niet maatgevend. Over een langere beleggingsperiode (tot ingang pensioen) mag verwacht worden dat beleggingsrendement (in enige mate) beloond wordt, waarmee de vervangingsratio een betere inschatting geeft. Deze zijn voor jongeren voor het opgebouwde pensioen zeer positief.
- Wanneer de toekomstige opbouw bij de beoordeling van netto profijt wordt betrokken, dan toont deze toekomstige opbouw voor de meeste leeftijden een positief netto profijt effect. Dit wordt mede veroorzaakt door de compensatieregeling. Ook voor jongere deelnemers is het netto profijt effect dan positief.

Het bestuur komt aldus tot de volgende conclusie:

Voor pensioengerechtigden kan de overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling op basis van het netto profijt criterium als evenwichtig worden beoordeeld. Voor deelnemers volgt het netto profijt effect op basis van een saldo van het opgebouwde pensioen en de toekomstige opbouw. Gegeven het voorgaande is dit voor veel leeftijden positief, echter niet voor alle leeftijden. Rond leeftijd 38 is het netto profijt effect met circa -/5% het meest negatief. Dit valt echter ruimschoots binnen de door sociale partners vastgestelde bandbreedte (van maximaal 20% negatief). Voor gewezen deelnemers lijkt de achteruitgang in termen van netto profijt wel materieel op jonge leeftijd, indien louter naar het opgebouwde pensioen bij POB wordt gekeken. Feitelijk is de situatie echter vergelijkbaar met deelnemers, het opgebouwde pensioen ontwikkelt zich in vergelijkbare mate. De toekomstige opbouw vindt echter niet bij POB plaats, waardoor er binnen POB geen compenserend effect is voor deze groep. Gegeven de arbeidsparticipatie van jongeren in algemene zin mag echter verwacht worden dat elders wel pensioen wordt opgebouwd, waarmee de figuren voor deelnemers ook voor de gewezen deelnemers van toepassing zijn. Voor de (vermoedelijk enkele) jongere gewezen deelnemers die elders geen pensioen opbouwen, constateert het bestuur dat de aanspraken gemiddeld genomen zeer gering zijn. Mocht er al sprake zijn van een negatief netto profijt effect door overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling, dan wordt dit derhalve door het bestuur als niet materieel beoordeeld. Daarbij hebben jongeren in de regel nog de mogelijkheid tot financiële bijsturing tot hun pensioeningangsdatum.

5.2.11 Onderbouwing evenwichtige belangenafweging

Alles overwegende is het bestuur van POB van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie van het huidige pensioenstelsel met de huidige pensioenregeling naar het nieuwe pensioenstelsel met de nieuwe pensioenregeling. Voor het fonds zijn in dit kader de volgende doelstellingen maatgevend:

- De ingegane pensioenen van pensioengerechtigden zijn direct voor en direct na transitie ten minste gelijk.
- De verwachte pensioenen van deelnemers, gewezen deelnemers en andere aanspraakgerechtigden zijn direct voor en direct na transitie ten minste gelijk.
- Er is sprake van een adequate compensatieregeling voor het afschaffen van de doorsneesystematiek.
- Er wordt gestart met een adequaat gevulde solidariteitsreserve.

In de uitwerking van de impact van het nieuwe pensioenstelsel en de nieuwe pensioenregeling constateert het fonds dat de voorgenomen transitie in voldoende mate beantwoordt aan deze kwalitatieve doelstellingen.

Daarnaast heeft het fonds kwantitatieve maatstaven in zijn oordeelsvorming betrokken, specifiek de verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, mediaan en goed weer en het netto profijt effect. Bij de beoordeling van de kwantitatieve analyses wordt de volgende prioritering aangehouden:

1. De evenwichtigheid wordt op de eerste plaats beoordeeld op basis van de verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, mediaan en goed weer. Zie paragraaf 5.2.10.
2. De verwachte pensioenuitkering geeft naar de mening van het bestuur meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan het netto profijt. Een negatief netto profijt effect kan dan ook acceptabel zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering. De netto profijt analyses worden daarom als secundaire toets gehanteerd. Zie hiertoe eveneens paragraaf 5.2.10.

Zoals in paragraaf 5.2.7 reeds aangegeven beschouwt het bestuur het effect van de in 2022 extra verleende toeslag van 0,7% op grond van de indexatie-AMvB in relatie tot de andere effecten bij overgang naar de gewijzigde pensioenregeling als niet materieel.

Het bestuur van POB constateert dat de verwachte pensioenuitkeringen in de mediaan in de nieuwe pensioenregeling voor deelnemers en pensioengerechtigden gelijk of hoger zijn dan in de huidige pensioenregeling. Dit geldt voor alle dekkingsgraden en rentestanden die binnen het bereik van dit implementatieplan liggen. Met name jongere deelnemers ontvangen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting een hoger pensioen. Het pensioen kan in het nieuwe pensioenstelsel echter ook lager uitvallen als het economisch tegenzit (slecht weer scenario) en (beduidende) hoger als het economisch mee zit (goed weer scenario).

Het bestuur is van mening dat de uitkomsten van de kwantitatieve analyses een evenwichtig beeld laten zien van de impact van de transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling over de generaties heen, wanneer gekeken wordt naar de vergelijking van de verwachte pensioenuitkering onder de huidige en de nieuwe pensioenregeling. Bij de beoordeling van de evenwichtigheid zijn ook de effecten van de door het fonds genomen besluiten tijdens de transitie meegewogen (zie paragraaf 5.2.7). Daarnaast is de wijziging van het risico op een lager pensioen in het nieuwe pensioenstelsel in de beoordeling betrokken. Uit de analyses blijkt dat de verwachte pensioenuitkering in de nieuwe pensioenregeling voor jongere deelnemers meer toeneemt ten opzichte van de huidige pensioenregeling dan voor oudere deelnemers. Voor deze jongere deelnemers neemt de onzekerheid met betrekking tot de hoogte van de pensioenuitkering echter ook meer toe. Hiermee rekening houdend beoordeelt het bestuur de impact van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de nieuwe pensioenregeling op de pensioenuitkeringen van verschillende generaties evenwichtig.

Het bestuur van POB realiseert zich dat netto profijt berekeningen complex en lastig uitlegbaar zijn. Daarbij komt dat de uitkomsten sterk gestuurd worden door de gebruikte DNB-scenarioset en de modellering van de pensioencontracten. Om deze redenen zijn de uitkomsten van de netto profijt berekeningen als secundaire toets gebruikt. Het bestuur van POB constateert dat bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 130% het netto profijt effect van de overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling voor de groep deelnemers tussen de ca. 30- en 50-jarige leeftijd per saldo negatief is. Voor de overige leeftijden is het netto profijt effect per saldo positief. Het bestuur van POB constateert tegelijkertijd dat waar sprake is van een negatief netto profijt effect voor bepaalde groepen deelnemers, de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling in de mediaan en het goed weer scenario gelijk of (beduidend) hoger is dan onder de huidige pensioenregeling. Het bestuur van POB constateert tot slot dat de door sociale partners ten aanzien van de transitie-effecten vastgestelde bandbreedtes bij de verschillende doorgerkende dekkingsgraden en rentestanden doorgaans niet worden overschreden. Het bestuur trekt uit dit alles de conclusie dat voldaan is aan de door het fonds gestelde voorwaarden aan evenwichtigheid van de transitie en is derhalve van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling.

5.2.12 Beschrijving en onderbouwing evenwichtigheid invaardekkingsgraad

Het begrip invaardekkingsgraad is in de wet gekoppeld aan de keuze om gebruik te maken van het transitie-FTK. POB zal geen gebruik maken van het transitie-FTK (zie ook hoofdstuk 6). Hierdoor is de invaardekkingsgraad in zoverre niet relevant in het kader van het implementatieplan.

Volgens de Memorie van Toelichting is de invaardekkingsgraad de dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds voldoende middelen heeft om de (verwachte) uitkeringen vóór en na transitie gelijk te houden, zonder dat daarvoor herverdeling tussen deelnemers nodig is. De ondergrens waarvoor sociale partners en POB afspraken hebben gemaakt bedraagt 102% (minimaal benodigde

invaardekkingsgraad). Bij deze dekkingsgraad kan POB de (verwachte) uitkeringen voor en na de transitie minimaal gelijk houden, zonder dat daarvoor herverdeling tussen deelnemers nodig is.

Het fonds heeft, in samenspraak met sociale partners, daarnaast een minimaal gewenste en een gewenste invaardekkingsgraad vastgesteld. De minimaal gewenste invaardekkingsgraad is vastgesteld op 105% en de gewenste invaardekkingsgraad op 110%.

De minimaal gewenste invaardekkingsgraad van 105% is zodanig bepaald dat bij die dekkingsgraad:

- Het minimum vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's volledig gevuld zijn.
- Aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, exclusief de compensatie, ten minste de voorziening voor pensioenverplichtingen wordt toebedeeld als persoonlijk pensioenvermogen.
- De compensatieregeling, zoals door sociale partners bij een dergelijk niveau van de dekkingsgraad overeengekomen (fondsambitie), op het moment van invaren volledig uit het fondsvermogen kan worden gefinancierd.
- De solidariteitsreserve de minimaal gewenste hoogte heeft van 2% van het fondsvermogen.

Het fonds is van oordeel dat bij een dekkingsgraad gelijk aan of hoger dan deze minimaal gewenste invaardekkingsgraad een evenwichtige transitie gewaarborgd is.

De gewenste invaardekkingsgraad van 110% is zodanig bepaald dat bij deze dekkingsgraad:

- Het minimum vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's volledig gevuld zijn.
- Aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, exclusief de compensatie, ten minste de voorziening voor pensioenverplichtingen wordt toebedeeld als persoonlijk pensioenvermogen.
- De compensatieregeling, zoals door sociale partners bij een dergelijk niveau van de dekkingsgraad overeengekomen (fondsambitie), op het moment van invaren volledig uit het fondsvermogen kan worden gefinancierd.
- De solidariteitsreserve de gewenste hoogte heeft van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens na invaren. Bij een solidariteitsreserve van 7% van de persoonlijke pensioenvermogens is er geen aanvulling van de solidariteitsreserve vanuit het overrendement nodig.

6. Transitie-FTK en overbruggingsplan

De Minister voor Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen heeft besloten de bestaande tijdelijke verruimde regeling voor toeslagverlening (indexatie-AMvB) op een later tijdstip te laten vervallen, namelijk per 1 januari 2024. Het fonds heeft besloten per 1 juli 2022 gebruik te maken van de indexatie-AMvB waarmee het fonds, vooruitlopend op de transitie naar de WTP, besloten heeft per die datum af te wijken van de bestaande regels van de toekomstbestendige toeslagverlening. Per deze datum heeft het fonds op grond van de indexatie-AMvB een toeslag verleend van 0,7%. Voor de toeslagverlening per 1 januari 2023 en 1 januari 2024 heeft het fonds besloten de bestaande regels van de toekomstbestendige toeslagverlening te volgen. Verder heeft het fonds besloten geen gebruik te maken van de mogelijkheid van het transitie-FTK. Het fonds heeft dan ook in 2024 geen overbruggingsplan ingediend.

7. Transitieplan (op hoofdlijnen)

7.1 Beschrijving van besluitvormingsproces rondom transitieplan: hoe zijn de betrokken partijen tot de besluitvorming gekomen en zijn fondsgremia hierbij betrokken geweest

Het transitieplan is de formele vastlegging van hetgeen sociale partners in de sector openbare bibliotheken (Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) en de vakbonden FNV Media & Cultuur en CNV Connectief) zijn overeengekomen over de nieuwe pensioenregeling, het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten naar deze nieuwe pensioenregeling en compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de doorsneesystematiek.

De achterban van de VOB is op 28 september 2023 geraadpleegd. De achterbannen van FNV Media & Cultuur en CNV Connectief zijn in de periode 26 september 2023 tot en met 2 oktober 2023 geraadpleegd. De achterbannen hebben met ruime meerderheid ingestemd met het voorstel voor de gewijzigde pensioenregeling. De uitkomsten van deze achterbanraadplegingen zijn opgenomen in bijlage 14.

Ingevolge artikel 150g van de Pensioenwet stellen sociale partners een vereniging van pensioengerechtigden respectievelijk een vereniging van gewezen deelnemers, die een substantieel gedeelte van de pensioengerechtigden respectievelijk de gewezen deelnemers vertegenwoordigt, in de gelegenheid een oordeel uit te spreken over het transitieplan. Zij moeten bedoelde verenigingen 'horen'. Bij zowel de sociale partners als bij POB waren geen (officiële) verenigingen van pensioengerechtigden en/of gewezen deelnemers bekend. Om deze reden is op 26 mei 2023 door POB, na afstemming met sociale partners, een oproep op de website geplaatst om melding te doen van het bestaan van een dergelijke vereniging. Ondanks deze oproep hebben zich tot dusver geen verenigingen voor pensioengerechtigden en/of gewezen deelnemers gemeld. Hierdoor hebben sociale partners tot op heden bedoelde verenigingen niet kunnen horen.

Op basis van artikel 150h van de Pensioenwet is door de overheid een onafhankelijke transitiecommissie ingesteld. De transitiecommissie heeft tot taak te bemiddelen tussen partijen en/of partijen bindend te adviseren die een pensioenregeling sluiten, indien deze partijen daartoe gezamenlijk een verzoek doen. Van deze transitiecommissie is door sociale partners geen gebruik gemaakt.

7.2 Toelichting op de wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol bestuursorganen (VO, RvT) en sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed

Om besluiten te beoordelen op evenwichtigheid heeft het bestuur gebruik gemaakt van een evenwichtigheidskader. Voor de beoordeling van de evenwichtigheid zijn zowel kwalitatieve als kwantitatieve maatstaven gebruikt.

Het fonds is vanaf een vroeg stadium door de sociale partners op de hoogte gehouden van het besluitvormingsproces voor de gewijzigde regeling en heeft de bestuursorganen hiervan regelmatig ingelicht. Daarbij is het fonds behulpzaam geweest bij de analyses van sociale partners. Daarnaast zijn op bepaalde onderwerpen van de Wet toekomst pensioenen gezamenlijke kennissessies geweest.

De voor sociale partners door het fonds uitgevoerde analyses, heeft het fonds betrokken in zijn eigen besluitvorming over de evenwichtigheid van de maatregelen uit het transitieplan.

In de Wet toekomst pensioenen is bepaald dat voor de kwantitatieve beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie in ieder geval de maatstaven verwachte pensioenuitkeringen (in drie scenario's) en netto profijt inzichtelijk moeten worden gemaakt. Het fonds heeft de evenwichtigheid van het transitieplan getoetst aan de hand van verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, mediaan en goed weer (vervangingsratio's) en netto profijt. Sociale partners hebben de onderstaande ondergrenzen voor het effect op de verwachte uitkeringen en het netto profijt van de overgang van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling vastgesteld. De bovengrenzen zijn in alle gevallen oneindig. Wanneer de uitkomsten zich boven de vastgestelde ondergrenzen bevinden, worden deze als evenwichtig beschouwd.

Leeftijd	Vervangingsratio slecht weer	Vervangingsratio mediaan/ goed weer	Netto profijt
25	80%	100%	-20%
46	80%	100%	-10%
67	100%	100%	0%
80	100%	100%	0%

Voor gewezen deelnemers achten sociale partners deze breedtes niet van toepassing. Gewezen deelnemers worden verondersteld elders pensioen op te bouwen.

De transitie-effecten zijn voor verschillende dekkingsgraden en verschillende rentestanden bepaald. Het bestuur heeft geconstateerd dat de door sociale partners aan de transitie-effecten gestelde ondergrenzen doorgaans niet worden overschreden. Bij overschrijding kan, afhankelijk van oorzaak en gevolg, het beleid mogelijk worden aangepast.

Het principebesluit van het fonds om uitvoering te willen gaan geven aan het transitieplan, is met argumentatie aan het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht voorgelegd en uitvoerig met hen besproken. Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht hebben zich vervolgens een oordeel gevormd en dit vastgelegd in e-mails en brieven aan het bestuur. Opmerkingen van zowel het verantwoordingsorgaan als de raad van toezicht hebben geleid tot enige aanpassingen van het implementatieplan ten opzichte van het transitieplan, zie hiertoe paragraaf 7.5. Verder hebben de organen positief resp. goedkeurend geoordeeld.

7.3 Toelichting op de wijze waarop het bestuur de uitvoerbaarheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol fondsorganen (RvT, VO) en sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed

Het fonds heeft al tijdens het besluitvormingsproces van sociale partners geïnventariseerd welke aanpassingen in de IT-systemen en de administratieve processen benodigd zijn voor uitvoering van de nieuwe pensioenregeling en voor de transitie daar naartoe. Het fonds heeft in dit kader intensief contact gehad met AZL. AZL heeft de beoogde nieuwe pensioenregeling en de financiële opzet daarvan doorvertaald naar een zogenoemde klantkaart. De klantkaart is afgestemd op het AZL Productmodel. Het AZL Productmodel ondersteunt de uitvoering van een solidaire premieregeling. De klantkaart voor POB dient nog door AZL definitief vastgesteld te worden. Hiertoe vindt nog overleg

met sociale partners plaats over een beperkt aantal details van de nieuwe beoogde pensioenregeling. Met de definitieve klantkaart geeft AZL aan dat zij de beoogde nieuwe pensioenregeling als ook de transitie daar naartoe kan uitvoeren. Het fonds zal deze (nog te ontvangen) verklaring door Mercer laten toetsen op functionele uitvoerbaarheid en door WTW op technische uitvoerbaarheid. Dit maakt onderdeel uit van de go/no go momenten.

Het fonds heeft, zoals ook uit de voorgaande hoofdstukken blijkt, de geïdentificeerde risico's en risicobeheersingsmaatregelen geanalyseerd. Het fonds oordeelt er vertrouwen in te hebben dat de transitie naar en de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling op een beheerste en integere manier zullen worden uitgevoerd.

Het principeoordeel van het fonds is met argumentatie aan de sleutelfunctiehouder actuariael en de sleutelfunctiehouder risicobeheer en vervolgens aan het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht voorgelegd en met hen besproken. Deze organen hebben zich vervolgens een oordeel gevormd en dit vastgelegd in brieven aan het bestuur. De organen hebben positief resp. goedkeurend geoordeeld.

7.4 Toets op conformiteit van het transitieplan met wettelijke voorschriften

Het fonds zal de beoogde opzet van de nieuwe pensioenregeling, zoals opgenomen in het transitieplan en inmiddels doorvertaald naar het besluitvormingsdocument financiële opzet nieuwe pensioenregeling en een concept pensioenreglement, nog door DLA Piper laten toetsen aan de bepalingen van de Pensioenwet en andere onderdelen van de Wet toekomst pensioenen. Dit maakt onderdeel uit van de go/no-go momenten.

7.5 Gemotiveerde toelichting of het pensioenfonds wel dan niet afwijkt van het transitieplan

Het pensioenfonds wijkt op drie onderdelen gemotiveerd af van het transitieplan. Deze onderdelen betreffen:

1. Invulling van de compensatieregeling bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van rond 120%;
2. De doelstelling van het solidariteitsbeleid is verruimd met de volgende doelstelling: opvangen van het tekort wanneer de persoonlijke pensioenvermogens negatief dreigen te worden door meer dan 100% economische blootstelling;
3. Inzicht in transitie-effecten bij dekkingsgraad 150%.

Invulling compensatieregeling bij dekkingsgraad op moment van invaren van 120%

Op aangeven van het verantwoordingsorgaan heeft het fonds in afwijking van het transitieplan besloten op de navolgende wijze invulling te geven aan de compensatieregeling voor de situatie dat de dekkingsgraad op het moment van invaren zich bevindt rond 120%:

- Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren rond 120% wordt een staffel gehanteerd.
- Bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 119%, wordt 2% van het fondsvermogen voor de compensatieregeling aangewend.
- Het vanuit het fondsvermogen voor de compensatieregeling ter beschikking te stellen percentage loopt lineair af naar 1% bij 118% dekkingsgraad en lineair op naar 3% bij 120% dekkingsgraad.
- De compensatiestaffel wordt dan dienovereenkomstig geïnterpoleerd tussen de compensatiestaffel zoals die oorspronkelijk gold bij een dekkingsgraad tot 120% en de compensatiestaffel zoals die oorspronkelijk gold bij een dekkingsgraad van 120% en hoger.

Het fonds heeft de voorgestelde aanpassing van de compensatieregeling voorgelegd aan de sociale partners en na onderling overleg hebben deze ingestemd met de voorgestelde aanpassing. Reden voor het besluit was dat sociale partners erkennen dat in de initiële opzet van de compensatieregeling sprake was van enige discontinuïteit bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van rond 120%. Met de door het fonds voorgestelde aanpassing wordt rekening gehouden met toevalligheden op de invaardatum, als de dekkingsgraad zich op dat moment rond 120% bevindt.

Verruiming doelstellingen solidariteitsbeleid

In verband met de mogelijkheid van meer dan 100% economische blootstelling voor jongeren in het beleggingsbeleid (loslaten leenrestrictie), is een extra doelstelling voor het solidariteitsbeleid opgenomen. Vooralsnog wordt overigens niet geopteerd voor het loslaten van de leenrestrictie voor jongeren. De doelstelling is dan ook louter opgenomen mocht het fonds op enig moment toch opteren voor het loslaten van de leenrestrictie voor jongeren.

De mogelijke impact op de solidariteitsreserve van het toevoegen van dit doel wordt als niet materieel ingeschat. Het fonds heeft sociale partners in het gezamenlijke WTP-overleg op 23 april 2024 geïnformeerd over de verruiming van de doelstellingen van het solidariteitsbeleid.

Inzicht in transitie-effecten bij 150% dekkingsgraad

Op aangeven van de raad van toezicht heeft het fonds, eveneens in afwijking van het transitieplan, besloten de transitie-effecten ook te laten bepalen bij een dekkingsgraad van 150%. Ten aanzien van de toe te passen methode voor invaren heeft het bestuur besloten de standaardmethode toe te passen bij een dekkingsgraad op het moment van invaren tot 150%. Als de dekkingsgraad op het moment van invaren 150% of hoger is, zal het bestuur aanvullende berekeningen laten uitvoeren om te bezien of de standaardmethode dan nog steeds best passend is. De raad van toezicht acht het logisch dat de transitie-effecten dan op voorhand ook worden bepaald bij een dekkingsgraad op het moment van invaren van 150%. Het bestuur van het fonds onderschrijft dit. Het bestuur van het fonds heeft sociale partners hierover geïnformeerd.

7.6 Financiële grenzen (dekkingsgraad) voorwaardelijk aan transitieplan

De bandbreedte van de dekkingsgraad waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is, is door partijen vastgesteld op 102% tot 150%. Indien op het transitiemoment de dekkingsgraad tussen 102% en 150% ligt, wordt naar de mening van sociale partners en het fonds in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen, rekening houdend met de aangegeven prioritering, en liggen de transitie-effecten binnen de afgesproken grenzen.

7.7 Afspraken en werkwijze (concreet en haalbaar plan) als financiële grenzen transitieplan worden overschreden

Dekkingsgraad op moment van invaren lager dan 102%

Bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 102% is het fondsvermogen precies voldoende om een reserve voor het minimum vereist eigen vermogen van 1% aan te leggen, een voorziening voor operationele risico's van 1% te vormen en om alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden de technische voorziening mee te geven als persoonlijk pensioenvermogen. Voor pensioengerechtigden betekent dit dat bij invaren de ingegane uitkering gelijk blijft. Bij een dekkingsgraad op het transitiemoment lager dan 102% kan minder dan de technische voorziening worden meegegeven. Voor pensioengerechtigden zou dit in beginsel betekenen dat de reeds ingegane uitkering bij invaren verlaagd dient te worden. De Wet toekomst pensioenen biedt evenwel een aantal mogelijkheden om in dergelijke situaties een verlaging van de

ingegane uitkeringen te voorkomen (zoals een deel van het vermogen herverdelen van jongeren naar ouderen en/of het projectierendement hoger vaststellen).

Partijen hebben, ook gegeven de hoogte van de dekkinggraad op het moment van vaststellen van het transitieplan (ca. 130%), hierover nog geen keuze gemaakt en spreken af in voorkomend geval met elkaar in overleg te treden over de ontstane situatie. Daarbij zijn verschillende uitkomsten denkbaar:

- Als sociale partners tijdig nieuwe afspraken maken, kan op basis van deze afspraken evengoed per 1 juli 2025 worden ingevaren.
- Als sociale partners niet tijdig tot nieuwe afspraken kunnen komen, kan het invaren worden uitgesteld tot een later moment, maar niet later dan 1 januari 2028.

De ingangsdatum van de nieuwe pensioenregeling en de invaardatum zijn in de solidaire pensioenregeling in principe met elkaar verbonden.

Dekkingsgraad op moment van invaren 150% of hoger

Als de dekkinggraad op het moment van invaren 150% of hoger is, zal het bestuur aanvullende berekeningen laten uitvoeren om te bezien of de standaardmethode dan nog steeds best passend is. De uitkomst hiervan kan zijn dat het bestuur dan nog steeds van mening is dat toepassing van de standaardmethode (en een spreidingstermijn van 10 jaar) niet tot onevenwichtige uitkomsten leidt. De uitkomst kan echter ook zijn dat het bestuur in een dergelijk geval van mening is dat toepassing van de standaardmethode (en een spreidingstermijn van 10 jaar) juist wel tot onevenwichtige uitkomsten leidt. Het bestuur zal alsdan de keuze voor toepassing van de standaardmethode (en/of een spreidingstermijn van 10 jaar) heroverwegen. Mogelijke alternatieven zijn in dit geval het hanteren van bijvoorbeeld een kortere spreidingstermijn dan 10 jaar (waardoor ouderen relatief meer van de resterende dekkinggraad gaan krijgen dan bij toepassing van een spreidingstermijn van 10 jaar) of toepassing van de VBA-methode. Het bestuur zal sociale partners hier dan over informeren.

7.8 Vrijwillig aangesloten ondernemingen, excedentregelingen en gedispenseerde ondernemingen

7.8.1 Vrijwillig aangesloten ondernemingen en excedentregelingen

Het fonds kent een beperkt aantal (vijf) vrijwillig aangesloten ondernemingen. De vrijwillig aangesloten ondernemingen hebben toelichting gekregen over de nieuwe pensioenregeling. Vervolgens zijn deze ondernemingen gevraagd te bevestigen dat ze de afspraken van sociale partners ten aanzien van de pensioenregeling blijven volgen, inclusief invaren. De bevestiging is geformaliseerd middels een addendum bij de uitvoeringsovereenkomst voor vrijwillige aansluiting. Alle vrijwillig aangesloten ondernemingen zijn akkoord. De vrijwillig aangesloten ondernemingen betalen in de nieuwe pensioenregeling dezelfde bruto premie aan POB als de verplicht aangesloten werkgevers.

Het fonds voert momenteel geen excedentregelingen uit. Er wordt op dit moment niet voorzien dat het fonds onder de Wet toekomst pensioen excedentregelingen gaat uitvoeren.

7.8.2 Gedispenseerde ondernemingen

Op basis van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bpf 2000) geldt een verplichtstelling voor de sector Openbare bibliotheken. In sommige gevallen kan een werkgever om ontheffing van deze verplichtstelling verzoeken. Dat is geregeld in het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000. De Wet Bpf 2000 en het vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 zijn geactualiseerd voor de Wet toekomst pensioenen en de wijzigingen worden van toepassing bij

aanvang van de nieuwe pensioenregeling. Het vrijstellingsbeleid van POB zal worden geactualiseerd voor de Wet toekomst pensioenen en reeds toegekende dispensaties zullen opnieuw worden getoetst op basis van de nieuwe normen.

8. Communicatie

Dit implementatieplan wordt gepubliceerd op de website van POB. Onderdeel van het implementatieplan is het communicatieplan. Het communicatieplan is gebaseerd op de keuzes en maatregelen met betrekking tot de nieuwe regeling die beschreven staan in het transitie- en het implementatieplan. Het communicatieplan wordt, net als het implementatieplan, ook op de website van POB gepubliceerd.

Het communicatieplan is gebaseerd op de visie van het bestuur op communicatie met de verschillende doelgroepen, de missie en visie van het pensioenfonds, de Wet toekomst pensioenen (Wtp), de leidraad van de AFM, de leidraad van de Pensioenfederatie en uiteraard de kenmerken en voorkeuren van de verschillende doelgroepen van POB.

Het communicatieplan is als volgt opgebouwd:

1. Inleiding: de kenmerken van het fonds, belangrijkste kenmerken van de nieuwe pensioenregeling en verschillen met de huidige regeling.
2. Doelgroepen: de doelgroepen waarop de transitiecommunicatie zich richt en verwachte impact van de overstap op de nieuw regeling per doelgroep.
3. Doelstellingen: wat willen we met de transitiecommunicatie bereiken.
4. Strategie & uitwerking: de overall aanpak en onderbouwing van deze aanpak, de communicatiemomenten, -middelen en kanalen.
5. Beheersmaatregelen
6. Evaluatie: de wijze waarop we de effectiviteit van de communicatie meten en de communicatie zo nodig bijsturen.

Ad 2 Doelgroepen

Het communicatieplan onderscheidt de volgende doelgroepen: actieve deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners, pensioengerechtigden en werkgevers. Bijzondere doelgroepen zijn deelnemers die kort voor de transitie in dienst komen en (gewezen) deelnemers die zich willen oriënteren op het pensioen en het pensioen aan willen vragen.

Ad 3 Doelstellingen

Het pensioenfonds heeft doelen geformuleerd ten aanzien van kennis van pensioen, de regeling en het pensioenfonds. Verder bevat het plan doelen ten aanzien van een aantal overtuigingen en gewenst gedrag.

Ad 4. Strategie & uitwerking

Het pensioenfonds heeft een serie uitgangspunten geformuleerd voor de communicatie. Deze uitgangspunten zijn leidend voor de opzet van de communicatie voorafgaand aan, tijdens en na de transitie. De uitgangspunten zijn:

- Eenvoud en begrijpelijkheid staan voorop.
- We zijn correct en voldoen aan wet- en regelgeving.
- We zetten de (verwachte) uitkering vooraan in de communicatie.
- We zijn transparant over keuzes en bieden een duidelijke uitleg van alle onderdelen van de regeling.
- Digitaal is de standaard, maar voor wie wil communiceren we schriftelijk.
- We zetten de deur voor contact breed open.
- We zorgen voor een passende boodschap in eerste berekening en tweede berekening.

- We wekken juiste verwachtingen met betrekking tot het verschil tussen voor en na.
- We roepen op het pensioen te (blijven) volgen.
- We stellen ons dienstbaar op richting de werkgever.
- We werken met ijkmomenten.

Bijlagen

Bijlage	Naam	Paginanummer in document M0 Implementatieplan POB_definitieve versie.pdf
1	Projectstructuur Implementatie WTP	121
2	Mijlpaalplanningen POB, AZL en GSAM & overzicht van go/no go momenten	123
3	Evenwichtigheidskader POB	164
4	Voorlegger Voorwaardelijk besluit tot invaren van 3 oktober 2023, Besluitvormingsdocument invaren van 14 september 2023, correspondentie van en met sleutelfunctiehouder actueel resp. risicobeheer, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht inzake invaren	168
5	Voorlegger Voorwaardelijk besluit financiering compensatieregeling van 3 oktober 2023, Besluitvormingsdocument compensatie van 18 augustus 2023 en correspondentie van en met sleutelfunctiehouder actueel resp. risicobeheer, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht inzake financiering compensatieregeling	388
6	Voorlegger Voorwaardelijk besluit vaststelling risicohouding van 5 maart 2024, Besluitvormingsdocument risicohouding van 22 maart 2024 (inclusief bijlagen), correspondentie van en met sleutelfunctiehouder actueel resp. risicobeheer, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht inzake risicohouding	481
7	Voorlegger Voorwaardelijk besluit solidariteitsreserve van 21 mei 2024, Besluitvormingsdocument solidariteitsreserve van 22 april 2024 (inclusief bijlagen), correspondentie van en met sleutelfunctiehouder actueel resp. risicobeheer, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht inzake solidariteitsreserve	773
8	Besluitvormingsdocument beleggingsbeleid onder Wet toekomst pensioenen van 12 juli 2024	1443

9	Voorlegger Voorwaardelijk integraal besluit gehele pensioenregeling inclusief financiële opzet en beleggingsbeleid van 11 juli 2024, voorlegger Integraal besluit gehele pensioenregeling inclusief financiële opzet van 20 augustus 2024, Besluitvormingsdocument financiële opzet nieuwe pensioenregeling	1606
10	Memo dekkingsgraadbescherming richting invaarmoment van 5 december 2023	1909
11	Presentatie voorzieningen en reserves onder de WTP van 1 juli 2024	1917
12	Ontwerpvoorstel nieuwe pensioenregeling Pensioenfonds Openbare Bibliotheken	1937
13	Transitie-effecten wijziging pensioenregeling en invaren van juni 2024	1946
14	Uitkomsten achterbanraadpleging sociale partners	2090